

VOZIČKÁR

telesné postihnutie je pre život handicap, ale nesmie byť výhovorkou

1/2/2010
september 2010

**ČINNOSŤ
ORGANIZÁCIE
VOZIČKÁROV A SZTP**

SZTP informuje

KROP
Kompenzačné-zdravotné
Pomôcky

**SOCIÁLNO PRÁVNA
PORADŇA**

PÍŠETE NÁM

ŠANCA

KULTÚRA - ŠPORT

**SPOLOČENSKÝ, INFORMAČNÝ A ZÁBAVNÝ
BULLETIN O KVALITE ŽIVOTA
ŤAŽKO TELESNE POSTIHNUTÝCH A VOZIČKÁROV
PRE VŠETKÝCH ZÁUJEMCOV**

- Je spoločenský informačný a zábavný bulletin o živote telesne a ťažko telesne postihnutých pre všetkých záujemcov.
- Za podpory MPSVaR SR vychádza nepravidelne, podľa možnosti a potreby.
- Ročník XIX.
- Vydáva Republiková špecifická organizácia SZTP ťažko telesne postihnutých a vozičkárov, L. Okánika 6a, 94901 NITRA.
- Adresa redakcie: Viliam FRANKO, 951 77 Kostolany pod Trábečom 110, TEL/FAX:037/6317219; 0905988510; E-mail: vfranko@centrum.sk; Kontakt na organizáciu: TEL./FAX: 037/7335 100; 0905 988510; E-mail: vfranko@centrum.sk; annahomolova@azet.sk Domény: www.vozickari.sk; Zodpovedný redaktor: Viliam Franko;
- Redakčná rada: V.Franko, E. Franková, Mgr. O. Sersénová, J.Miho, A.Homolová, F.Velčic.
- Sadzba a tlač: APRINT s.r.o., Žiar nad Hronom
- Korektúra: E.Franková.
- Inzercia sa prijíma priamo na adrese organizácie.
- Časopis Vozičkář je nepredajný, zasiela sa členom organizácie a podľa nutnosti každému, kto o časopis požiada.
- Distribúcia: Poštou rozosiela Republiková špecifická organizácia SZTP v Nitre.

OBSAH

Činnosť organizácie.....	1
Sociálna rehabilitácia	4
Zo zasadnutia Rady vlády SR	8
Dohovor o právach osôb so ZP.....	20
Sociálno - právna poradňa.....	31
Bariéry	38
Píšete nám	42
Šanca	44
Voľný čas	45
Šport	47

Číslo účtu: SŠS Nitra 0031245852/0900
IČO:35606487
Registrácia časopisu: MK SR 1651/97

➤ Na snímke V.Franka - ostrý štart pri jazde zručnosti na vozičkách v rámci sociálnej rehabilitácie v Piešťanoch

Milí priatelia!
To, že opäť držíte v ruke Vozičkářa, je vďaka MPSVaR, Nadácii Orange, daňovníkom, sponzorom a Vášmu stále narastajúcemu záujmu o časopis. Veľkú úlohu zohralo pochopenie Vás všetkých, ktorí ste na Vozičkář prispeli. Ďakujeme všetkým, ktorí voči nám prejavili svoju ušľachtilosť“.

Osoby s ťažkým telesným postihnutím, ktorí sú odkázaní na kompenzácie ťažkého zdravotného postihnutia, sociálne služby, pomoc v hmotnej núdzi, na množstvo liečiv, podporných vitamínov, na stále vysoké doplácanie za zdravotné pomôcky, za nájom a podobne, najlepšie vedia ako ťažko sa dá vyžiť z jediného príjmu v rámci sociálneho poistenia.

S cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života, OSN prijal Dohovor Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorý bol spolu s jeho opčným protokolom prijatý Valným zhromaždením OSN dňa 13.decembra 2006. Obe medzinárodné zmluvy boli otvorené na podpis dňa 30.marca 2007. Dohovor i Opčný protokol nadobudli medzinárodnú platnosť, 3. mája 2008. Prezident Slovenskej republiky Ivan Gašparovič v New Yorku dňa 26.septembra 2007 túto zmluvu slávnostne podpísal. Slovenská republika týmto vyjadrila vôľu stať sa zmluvnou stranou dohovoru a opčného protokolu a tieto medzinárodné zmluvy ratifikovať.

Proces prijatia Slovenskou republikou začal podpisom obidvoch do-

kumentov prezidentom Slovenskej republiky p. I. Gašparovičom v sídle OSN v New Yorku a od tohto času prebiehal ratifikačný proces v Slovenskej republike. Ratifikačný proces bol ukončený uložením ratifikačných listín 26.5.2010 u depozitára - Generálneho tajomníka OSN. Obidva dokumenty nadobudli pre Slovenskú republiku takto platnosť dňa 25. júna 2010.

Viliam Franko
predseda organizácie

Dňa 10. júla 2010 boli v Zbierke zákonov Slovenskej republiky publikované Oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 317/2010 Z.z. a 318/2010 Z.z. (časti 122 a 123 Zbierky zákonov). Pod č. 317/2010 Z.z. je

uverejnený Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím a pod č. 318/2010 je uverejnený Opčný protokol k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Týmto sa zavŕšil proces prijatia uvedených dokumentov OSN, ktorými je signatárom aj Slovenská republika do právneho poriadku Slovenskej republiky. Po podpísaní ratifikačnej listiny prezidentom republiky sa tak Slovensko pripojí k 81 krajinám, ktoré Dohovor už ratifikovali a k 51 krajinám, ktoré ratifikovali aj Opčný protokol.

Dohovor o právach osôb s postihnutím je prvá medzinárodná ľudskoprávna zmluva 21. storočia z dielne OSN. Jej cieľom je zlepšiť zaobchádzanie s handicapovanými ľuďmi. Každý desiaty občan EÚ trpí istou formou zdravotného postihnutia. Celkovo sa tak jedná o 50 miliónov ľudí Celková svetová populácia ľudí s postihnutím sa odhaduje na 650 miliónov. Aby sa však dokument stal na území únie právne záväzným, musia ho schváliť všetky členské štáty.

Prijatie Dokumentu má nesmierny význam pre súčasné postavenie zdravotne postihnutých osôb na Slovensku. Dokument by mal byť implementovaný v takej forme, aby z neho mali zdravotne postihnutí čo najväčší prospech.

Zmluvné strany prijímú príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými: prístup

k fyzickému prostrediu (bariéry), k doprave, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach. Tieto opatrenia, ktoré budú zahŕňať identifikáciu a odstraňovanie

prekážok a bariér brániacich prístupnosti, budú sa vzťahovať okrem iného na budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk.

Dohovor tak pomôže komplexnejšie a systematickejšie riešiť problémy občanov so zdravotným postihnutím aj

na Slovensku. Okrem iného poskytuje aj možnosť obrátiť sa na Výbor OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím v prípade, že obeť porušovania ľudských práv už využila všetky dostupné vnútroštátne opravné prostriedky.

V.Franko

Zasadnutie Rady organizácie v hoteli Máj v Piešťanoch

Rokovanie Rady Republikovej špecifickej organizácie (RŠO) SZTP ťažko telesne postihnutých a vodičárov dňa 29.1.2010 v Piešťanoch

Je už takmer tradíciou, že členovia Rady organizácie a jej aktivisti sa na každoročnom poslednom rokovaní stretávajú mimo Nitry. Minulý rok sa členovia rady k vôli hospitalizácii predsedu stretli až koncom januára 2010 a to piešťanskom hoteli Máj. Rokovania Rady organizácie sa zúčastnilo 13 členov Rady : Franko Viliam, Mgr. Oľga Sersénová, Anna Homolová, Anna Húšková, Emília Franková, Bc. Ján Miho, Rudolf Riečičiar, Alena Stražancová, Jaroslav Turcer, Bohuš Čabák, Bc. Ladislav Kollár, PhDr. Iveta Vojteková, Ing. Peter Staník. Rada bola uznášania schopná.

Ospravedlnili sa: Snovák Vincent, Andorová Danica Ing., Velčic František, Kollár Alexander, Bc. Andrea Rošková

Vľavo predseda organizácie Viliam Franko a v pozadí časť členov Rady

Predseda účastníkov privítal a následne si dvojminútovým tichom uctili pamiatku zosnulého člena Rady Ivana Ďuríka.

Rokovanie podľa schváleného programu viedol Viliam Franko, predseda organizácie, ktorý najskôr podal návrh na kooptovanie za člena Rady organizácie Ing. Petra Staníka. Peter Staník o sebe povedal stručnú charakteristiku, kde prejavil záujem pracovať pre organizáciu a v prospech jej členov. Následne bol za člena Rady kooptovaný. V Rade bude vykonávať funkciu kultúrneho referenta a predsedu ko-

misie pre životné prostredie pre mestá Nitra, Zlaté Moravce a Vrábce.

Pracovníčka organizácie Anna Homolová organizuje program zasadnutia

Rada sa vážne zaoberala zefektívnením práce, čo sa týka poukázania 2% z dani pre organizáciu. Hovorilo sa o tom, že všetci zainteresovaní by mali byť v tomto smere operatívnejší. Každému členovi Rady boli zo sekretariátu organizácie dodané materiály na oslovenie právnických a fyzických osôb so žiadosťou o 2% z dane. Situácia sa nesmie brať na ľahkú váhu. Predpokladá sa, že v budúcom roku to má byť len 1% a v ďalšom len ½ % z daní. Môže sa stať, že nebude PSR, nebudú ďalšie aktivity a celkom možné, že ani organizácia... Potrebne tlačivá a údaje sa dajú stiahnuť na www.rozhodni.sk. Ekonomický prehľad pokladne a bežných účtov predniesla Alenka Stražancová.

Rozpočet RŠO Nitra na rok 2010 urobil vrásky na čele

všetkým zúčastneným. Z VÚC Nitra sme boli upovedomení, že zmluva nebude podpísaná. Predložený projekt na základné poradenstvo a prevenciu neprešiel. VÚC Nitra teraz aj v budúcnosti bude poskytovať dotácie len na špecializované poradenstvo.

V tejto súvislosti sme na DVP zamestnali PhDr. Ivetu Vojtekovú za účelom poskytovania špecializovaného poradenstva.

Ďalej organizácia v rámci zákona č. 448/2008 predložila na MPSVaR žiadosť o akreditáciu na špecializované sociálne poradenstvo a sociálnu rehabilitáciu. Špecializované poradenstvo uskutočňuje PhDr. Ivetu Vojteková. Táto vec bola na MPSVaR dlho v štádiu rokovania. Bol tu problém 3 ročnej praxe, ktorú PhDr. I. Vojteková nemá. Splnenie podmienok oprávňujúcich získať príspevku na ich poskytovanie od VUC je zásadne brzdené neúmerným predlžovaním administratívneho procesu schvaľovania akreditácií

Ak organizácia nebude mať akreditáciu, je tu nebezpečenie, že z VÚC nedostaneme žiadne financie. Z toho všetkého vyplýva, že dlhodobý vývoj podmienok existencie organizácie systematicky vedie k jej zániku. Občan so zdravotným postihnutím zostane sám ako predmet starostlivosti zabezpečovanej a sprostredkovanej štátom a verejnou správou bez možnosti organizovanej sa k nej vyjadrovať, ovplyvňovať ju, podieľať sa na nej a znižovať jej potrebu.

Rada na základe uvedeného prijala uznesenie, kde sa pracovná doba pracovníčky A. Homolovej skrátila na dva dni v týždni. S ďalšou pracovníčkou PhDr. I. Vojtekovou bola zrušená pracovná činnosť. V spolupráci s UPSVaR v Nitre organizácia vytvára na sekretariáte chránenú dielňu, kde zamestná jednu pracovníčku. Oznam bol riadne

oznamovaný na internete zo strany ÚP i zo strany organizácie.

Rada ďalej riešila činnosť Kontrolnej komisie, ktorá neuskutočnila kontrolu bežných účtov, pokladňu za rok 2009. Pani Ing. Andorová, predsedkyňa komisie sa z rodinných dôvodov nemôže zúčastňovať na práci v organizácii. Rada organizácie riešila post predsedu a člena revíznej komisie operatívne. Podpredsedkyňa organizácie do tejto funkcie navrhla pani Bc. Molnárovú zo Želiezoviec. Predsedkyňa RK bude kooptovaná do KK SZTP.

Informácie o Dohovore o právach osôb so zdravotným postihnutím, o rekvalifikačnom kurze na obsluhu PC pre telesne postihnutých respondentov, o zasadnutí RR SZTP (16.1.2010) v Štúrove a o AOZPO SR referoval V. Franko.

Najviac priestoru a diskúsie sa venovalo správe Komisie pre životné prostredie za celé Slovensko, ktorú predniesla A.M. Húsková. Tiež sa vypočuli aktuálne informácie od jednotlivých členov Rady v rámci regiónu svojho bydliska.

Ako už bola podaná informácia, Anna Mária Húsková sa stala predsedkyňou pre RŠO SZTP Nitra pre životné prostredie, boli ustanovení predsedovia krajských komisií. Zatiaľ nebola poslaná ani jedna sťažnosť na úrady životného prostredia. Táto funkcia nie je obligatórna. So stavebným úradom možno rokovať len na základe dobrovoľnosti oboch strán. Podanie sťažnosti na stavebný úrad pod hlavičkou organizácie je však najvhodnejšia cesta ako riešiť podstatu veci AB.

A.M. Húsková ešte informovala o koncerte v SND, na ktorom sa zúčastnili členovia organizácie, kde boli vyhlásení víťazi Slovensko bez bariér, ktoré organizovala AOPZPO SR. Koncert bol veľmi hodnotný, ale nepripravenosť podmienok miest v hľadisku pre vozičkárov bol evidentný.

Január ukázal svoju moc. Z pohľadu auta, takáto fujavica bola počas jazdy návratu do svojich domovov. Nebolo vidieť ani cestu.

V rozprave predseda V.Franko pripomenul najnovšiu platnú legislatívu a Revidovanú Európsku Chartu, ktorá bola ratifikovaná bez článku 15 ods. 3. (debariérizácia životného prostredia a integrácia OZP).

V rámci zasadnutia Rady, rokovala aj redakčná rada časopisu Vozičkár. Bc.Ján Miho navrhol, aby sa vypracoval projekt na vydanie Vozičkára a predložil na ORANGE. Organizácia projekt na Orange predložila a bola úspešná. Ďalší projekt SZTP predložilo na MPSVaR, kde boli dotácie potvrdené na dva dvojčísla. To znamená, že časopis Vozičkár v tomto roku vyjde trikrát.

Vozičkár okrem informácií prináša aj nemalé náklady na výrobu. Dotácie sú poskytnuté len na tlačiarenské práce. Organizácia dáva do projektov okolo 40 %. Vozičkár sa stále pripravuje v byte V. Franka. Je to náročné dvojmesačné zaťaženie na prácu určitých ľudí, ale aj na energie. Musí sa osloviť kopec ľudí - dopisovateľov, potom cez diktafón

a počítač pripraviť článok a k nemu vhodnú grafiku a fotografiu... Tí, ktorí príspevky dodali dodávajú patrí naše poďakovanie. Vozičkár je zavesený aj na internete na doméne www.vozickari.sk

Sociálne služby - hlavne sociálnu rehabilitáciu dofinancovávame zo sponzorských prostriedkov a z poskytnutých 2% daní. Po zrelom uvážení sme sociálnu rehabilitáciu opäť pripravili v hoteli Máj v Piešťanoch a v Relaxe Štúrovo. Počas leta sme pre 60 adeptov (podľa žiadostí) zabezpečili dvoj týždňové turnusy PSR v hoteli Máj Piešťany a pre 12 adeptov v Relax Štúrovo. Vedúci kurzov dodajú všetky potrebné materiály ohľadom uskutočnenej sociálnej rehabilitácie. Účastnícke poplatky za pobyt v Relax Štúrovo budú vopred prevodom poukávané na SZTP.

Zorganizovať preteky rybárov v roku 2010 v Štúrove, okrem zorganizovania pretekov v plávaní bol opäť poverený A.Kollár.

Bol zvolený organizačný štáb, ktorý pripraví VČK a Celoslovenský seminár v Nitre. Žiaľ predložený projekt na túto akciu Mesto Nitra nepotvrdilo. Je to škoda, že mesto takéto akcie, kde členovia získavajú cenné informácie, nepodporuje.

Na záver bola prerokovaná informácia od SZTP, ktoré pripravilo projekt cez Úrad vlády SR pod názvom „Eliminácia bariér v prostredí ako cesta k nediskriminácii“ Akcia sa konala dňa 12. februára 2010 v hoteli Kyjev. Uskutočnený workshop je súčasť aktivít, ktorý sa realizoval v rámci projektu. Rada odporučila účastníkov z organizácie: Annu Máriu a Ľuba Húskových, Petra Staníka a Emíliu a Viliama Frankových.

Cieľom projektu je zvýšenie informovanosti občanov s telesným a ťažkým telesným postihnutím predchádzať u nich formám diskriminácie a ostatným prejavom intolerancie, ktoré pramenia z neprístupnosti prostredia.

Zmyslom kurzu pre osoby s telesným a ťažkým telesným postihnutím je:

- poskytnúť účastníkom ucelený súbor praktických informácií o sociálnej inklúzii a nie exklúzii,
- o sociálnej adaptácii a integrácii osôb telesne a ťažko telesne postihnutých, umožňovaných výchovou, liečebnou a pracovnou rehabilitáciou, sociálnym, technickým i psychickým kompenzovaním dôsledkov telesného postihnutia;

Na základe získaných poznatkov o problematike osôb s telesným a ťažkým telesným postihnutím názorného objasnenia a praktického overenia, či vyskúšania reálnych možností, spoločenské aktivity ovplyvniť postoj a názory ťažko telesne postihnutých, vzbudiť a podchytiť záujem

o sebaobsluhu, trvalejšiu seba výchovu, seba vzdelávania o vhodné formy spoločenského zapojenia, o náročné ciele životného uplatnenia;

V snahe pomôcť pri organizovaní kurzov sociálnej rehabilitácie pre telesne a ťažko telesne postihnutých v rámci Slovenska, krajov, či okresov je nutné zhromaždiť témy najdôležitejších prednášok a praktických cvičení, ktoré by mali byť zaradené do programu kurzov. Témy majú slúžiť ako podklad pre prednášajúcich v jednotlivých oblastiach. V prvej fáze je nutné zamerať sa na problematiku osôb imobilných. Niektoré témy možno použiť, prípadne s určitými úpravami, pre celú skupinu osôb ťažko telesne postihnutých. Musia sa získať podklady i pre ďalšie prednášky a praktické cvičenia týkajúce sa napr. ľudí postihnutých DMO, po amputáciách dolných a horných končatín, skoliozami a pod.

Časť účastníkov na jednej z prednášok

Komu smeruje sociálna rehabilitácia? Kto je osoba s telesným postihnutím?

Telesne postihnutá je osoba s chybou pohybového a oporného ústrojenstva alebo poškodením nervového ústrojenstva, ak sa prejavuje porušenou hybnosťou a jedinec v stave choroby alebo zdravotného oslabenia.

Sú tu zahrnuté tri skupiny postihnutých jedincov. Nedá sa vždy určiť, do ktorej skupiny daný jednotlivec patrí, pretože uvádzané skupiny postihnutia nemožno presne ohraničiť. Telesne postihnutý jedinec si vyžaduje starostlivosť - primeranú pomoc svojim potrebám, ktoré sú individuálne predovšetkým preto, lebo existuje veľa

Ďalšia časť účastníkov na sociálnej rehabilitácii

typov telesného postihnutia. Pohybové poruchy, odlišnosť jedinca od ostatných, priebeh liečby, izolácia a iné činitele môžu nepriaznivo ovplyvniť aj osobnostný vývin jedinca. Potreby takto postihnutého jedinca sa vo väčšej či menšej miere týkajú patričnej zdravotníckej starostlivosti, úprave fyzického prostredia (bezbariérovosť, úprava bytu - nábytku,

prispôsobenie nástrojov a pomôcok na vykonávanie istých činností, úpravy pracovísk a pod), formovania spoločenských vzťahov (akceptovanie jedinca ak je žiak, zo strany rovesníkov a akceptovanie zdravej populácie vo sfére života) a pod.. Telesne postihnutý jedinec môže získať vzdelanie všetkých stupňov. Osoba telesne postihnutá sa vyznačuje osobitosťami vyplývajúcimi predovšetkým z toho, akým druhom z rozsiahleho počtu chorôb jednotlivých telesných systémov je postihnutá.

Sociálna rehabilitácia v piešťanskom hoteli Máj v dňoch 18. - 25. júla 2010

Po zrelom uvážení RŠO SZTP Nitra v tomto roku sociálnu rehabilitáciu opäť pripravila v hoteli Máj v Piešťanoch a v Relax Štúrovo. Počas leta sme pre 60 adeptov (podľa žiadostí) zabezpečili dvoj týždňové turnusy PSR v hoteli Máj Piešťany a pre 12 adeptov v Relax Štúrovo..

Je už takmer tradíciou, že sa v bezbariérovom hoteli Máj v prvom turnuse opäť stretáva 30 osôb s ťažkým telesným postihnutím na vozíčkoch. Najprv zvitanie, zoznamovanie sa a hneď po príchode a ubytovaní absolvovanie zdravotnej prehliadky účastníkom boli odovzdané knižky s procedúrami, kde mali naprogramovanú liečbu. V prípade úrazu, či iného zdravotného neuhodu bolo vyšetrenie a ošetrenie zo strany lekárskeho tímu zabezpečené. Ako náhle však niekto ochorel a potreboval lieky, mal smolu. Lieky si musel zaplatiť, pretože lekár nemal zmluvu so žiadnou zdravotnou poisťovňou.

Ostrý štart – slalom vozičkárov

Ing. M.Hrebeňár z fy. KURY SLOVAKIA pri oprave a demonštrácii firemných výrobkov

Rehabilitácia počas pobytu bola najvýznamnejšou zložkou v rámci sociálnej rehabilitácie. To znamenalo, že pod vedením odborného garanta E.Frankovej sa absolvovalo cvičenie so zreteľom na zvýšenie fyzickej kondície rozvoja pohybovej schopnosti a sebaobsluhy.

Výber miesta konania v zariadení hotela Máj sa vybral aj z toho dôvodu, že tu bola možnosť plávania a rehabilitačných cvičení v bazéne a balneoterapie.

Ďalej účastníci denne absolvovali (podľa predpisu ošetrojúceho lekára pri vstupnej prehliadke) vaňové kúpele,

bazén, Reflexné, klasické a podvodné masáže, vírivku, CO2 kúpeľ, elektroliečbu, parafango, bahnové zábaly, rašelinové zábaly, oxygénoterapia a ďalšie. Takmer každý účastník okrem procedúr v rámci pobytu si ešte ďalšie procedúry zakúpil.

Fyzické možnosti sú pre každého človeka veľmi dôležité.

Vedúce pracovníčky UPSVaR v Nitre, odboru sociálneho – lektorky Dr. J. Kováčová a Ing. J. Ballonová,

Potrebuje ich pri pohybe i sebaobsluhy, určujú mieru nezávislosti.

Ďalšou dôležitou časťou sociálnej rehabilitácie bola **Sociálno-právna tematika**. Za účasti fundovaných odborníkov – lektorov bolo možné získať informácie v sociálno - právnej sfére.

Tejto úlohy sa zhostili vedúce pracovníčky UPSVaR v Nitre, odboru sociálneho Dr. J. Kováčová a Ing. J. Ballonová, ktoré prednášali na tému posudková činnosť a kompenzácie. V. Franko s účastníkmi besedoval o zákone o sociálnych službách, o sociálnom poistení a zákone o službách v zamestnanosti.

Šport má nezastupiteľné miesto v živote ľudí a najmä v živote človeka telesne postihnutého. Veď k tomu, aby

osoba telesne postihnutá sa dopracovala k určitému stupňu sebaobsluhy a sebestačnosti, musí cvičiť, nech už ako pacient v niektorom rehabilitačnom ústave, v kúpeľoch alebo doma. Miera sebestačnosti je priamo úmerná dávkam a povahe cvičenia, športu každého jedinca. Šport je svojím spôsobom akási spoločenská záležitosť, lebo sa ľudia stretávajú, komunikujú, v rámci spoločnosti športovcov sa zúčastnia aj iných než športových akcií, čo ocení najmä človek, vyradený zo zdravotných dôvodov z pracovného pomeru.

Športová činnosť zvyšuje istotu ľudí, ich sebadôveru, upevňuje zdravie a udržuje dobrý psychický stav. Šport v primeraných dávkach, podľa povahy postihnutia, je prospešný pre každého telesne postihnutého človeka.

Počas rekondície sa usporiadali športové hry: **slalom vozičkárov a v trojboji**. Športové hry mali veľký ohlas.

Na tému **sebaobsluha s cieľom sebestačnosti** diskutoval počas celého pobytu vedúci V. Franko. Pri športe, preprave, cvičení sa demonštrovali praktické ukážky sebestačnosti.

Rekondície sa zúčastnila prevažná väčšina vozičkárov, ktorí sa učili zvládnuť tie najpodstatnejšie prvky sebaobsluhy

Na prezentovanie zdravotných pomôcok boli pozvané firmy, ktoré sa zaoberajú liečbou a distribúciou kompenzačných a zdravotných pomôcok.

Už oddávna používajú ľudia najrôznejšie pomôcky, ktoré im pomáhajú ľahšie zvládnuť rôzne činnosti. Niektoré druhy činností by sme dnes už bez pomoci najrôznejších špecializovaných pomôcok vôbec nevedeli zvládnuť. Úraz alebo nemoc vo veľa prípadoch poškodí základné funkcie

Lektorky z fy Otto Bock na ukážku priviezli kvalitné vozičky

ľudského organizmu a človek prestane ovláda úlohy, ktoré predtým pre neho boli samozrejmé. Niekedy sa dá zhoršenie pohyblivosti končatín, zoslabeniu hmatového mechanizmu atď. odstrániť intenzívnou rehabilitáciou. V niektorých prípadoch však ani najlepšia rehabilitácia nemôže nahradiť stratu funkcií horných alebo dolných končatín, nech už samostatnou (amputáciou) alebo praktickým ochrnutím (spôsobené prerušením miechy). Tu je nutné použiť špeciálne pomôcky. Ich úlohou je úplne alebo aspoň čiastočne nahradiť funkciu jednotlivých častí tela. Tieto pomôcky sa nazývajú podľa svojho účelu kompenzačné.

Distribútori účastníkov oboznámili o tom ako si môžu zabezpečiť ako aj opraviť tieto pomôcky.

Skutočne vydarené boli **Voľnočasové aktivity a Klubové večery**. Trávenie voľného času v živote telesne postihnutého má nesmierny význam. Počas rekondície sa zorganizoval privítací večerok, besedy, večery vtipov, prechádzky, návštevy pamätihodností. Nechýbal ani dôstojný rozlúčkový večerok.

(mo)

Republikové centrum informuje o zasadnutí Republikovej rady Slovenského zväzu telesne postihnutých

V dňoch 15. – 17.1.2010 sa konalo spoločné zasadnutie RR, RKK SZTP a pracovníkov KC SZTP, RŠO SZTP v SRC SZTP Relax Štúrovo. Program bol bohatý a aj z toho dôvodu spoločné zasadnutie bolo zahájené už 15.1.2010 vo večerných hodinách.

Od 1.1.2010 nastala zmena v zložení členov Republikovej rady SZTP. Doterajšia predsedníčka Asociácie polio a členka RR SZTP Ing. Alica Suchá abdikovala zo zdravotných dôvodov na uvedené funkcie. Jej nástupcom sa stal PhDr. Štefan Grajčár. Slovenský zväz telesne postihnutých prostredníctvom predsedníčky SZTP ďakuje za vykonanú prácu Ing. Alici Suchej a novému členovi RR SZTP praje veľa pracovného

elánu pri svojej činnosti. Členovia RR SZTP sa hlavne zaoberali metodikou pri vypracovávaní štandardov kvality pre poskytované sociálne služby pre SZTP a zobrali na vedomie správu o hospodárení za rok 2009 a to s vlastnými ako aj dotačnými finančnými prostriedkami. V ďalšej časti svojho rokovania sa zaoberali záväzkami zo strany KC SZTP Košice a podanou akreditáciou v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. na odbornú činnosť – špecializované sociálne poradenstvo a sociálna rehabilitácia. Prítomní boli ďalej informovaní o podaných projektoch na rok 2010. Na rokovaní sa hovorilo aj o aktivitách NROZP v SR, o zahraničných služobných cestách predsedníčky SZTP.

V rámci prerokovaného programu Republiková rada SZTP venovala pozornosť aj zákonu č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov a jeho aplikácii v praxi. Bola podaná informácia zo zasadnutia Správnej rady SRC SZTP Relax

Štúrovo zo dňa 14.11.2009. V rámci tohto bodu prítomní boli informovaní o výsledku kontroly v SRC SZTP Relax Štúrovo, ktorú vykonali členovia RKK SZTP. Na základe uvedeného bol prerokovaný a schválený Cenník poplatkov za ubytovanie a poskytované služby v našom zariadení na osobu a deň pre rok 2010. Prítomní po dlhej diskusii schválili poplatok za poskytovanú sociálnu službu v našom zariadení počas krízového obdobia od 1.1.2010 do 15.9.2010 a to vo výške 14,95 €/osoba/deň, ktorá zahŕňa ubytovanie + obed + obslužné činnosti. Pobytovej služba bude minimálne 7 dní.

V závere podal riaditeľ SRC SZTP Relax Štúrovo informáciu o doterajších vykonaných prácach v zariadení ako aj jeho využitia počas celého roku 2009.

Predmetom rokovania ďalej bola aj príprava medzinárodného turnaja v kolkoch v roku 2010, ktorý sa bude konať v Spišskej Novej Vsi a organizátorom je Slovenská republika. Prítomní vyslovili v rôznom podakovaní za doterajšiu vykonanú prácu

Ing. Monika Vráblová, predsedníčka SZTP

v prospech telesne a zdravotne postihnutých občanov predsedovi ZO SZTP Lučenec p. Karolovi Spurnému, ktorý prevzal ocenenie primátora mesta Lučenec ako aj poďakovanie riaditeľovi SRC SZTP Relax Štúrovo p. Františkovi Demovi, ktorý prevzal v zlatej sále Bojnického zámku ocenenie „Senior roka 2009“.

Po vyčerpaní stanoveného programu spoločné zasadnutie bolo ukončené a predbežný termín na druhé zasadnutie republikovej rady SZTP, bol stanovený na prelome mesiaca jún a júl 2010.

Mimoriadne zasadnutie RR v priestoroch RC SZTP Bratislava dňa 10.4.2010

Finančná situácia SZTP pre rok 2010 je veľmi zložitá, takmer vo všetkých sférach činnosti SZTP stále chýbajú financie. SZTP nedostala akreditáciu na špecializované poradenstvo, ak nebude akreditácia, nebudú ani dotácie. Z toho všetkého vyplýva, že dlhodobý vývoj podmienok existencie zväzu systematicky vedie k jej zániku. Občan so zdravotným postihnutím zostane sám ako predmet starostlivosti zabezpečovanej a sprostredkovanej štátom a verejnou správou bez možnosti sa k nej vyjadrovať, ovplyvňovať ju, podieľať sa na nej.

Predsedkyňa SZTP na základe toho zvolala mimoriadne zasadnutie RR SZTP, kde podala prítomným komplexnú informáciu o situácii SZTP. Jeden z krokov SZTP k zlepšeniu finančnej situácie RC SZTP dalo výpoveď p. Rovnej. Ekonom pracuje na príkaznú zmluvu a s webmastrom sa bude rokovať o znížení odmeny za www stránku. Riaditeľka RC SZTP sa zúčastnila rokovania na UPSVR SR a to z toho dôvodu, že RC SZTP plánuje zriadiť chránenú dielňu, aby aspoň čiastočne boli pokryté náklady na mzdu. Od roku 2006 SZTP neobdržalo

žiadne finančné prostriedky pre pracovníkov na mzdy v rámci podaných projektoch na MPSVR SR a to z toho dôvodu, že Výnos MPSVR SR to neumožňuje. Finančné prostriedky na mzdy pre pracovníkov RC SZTP a ekonóma, na režijné náklady boli čerpané v rámci dvoch projektov zo štrukturálnych fondov, ktoré skončili v roku 2008 v auguste. Od 1.1.2010 je veľmi zlá situácia v treťom sektore a hlavne u občianskych združení, ktoré sa zaoberajú problematikou občanov so zdravotným postihnutím.

Tiež sa otvorila diskusia, ako to je s financiami a ako je to s akreditáciami na KR SZTP a RŠO SZTP kde prítomní dostali slovo. Ako prvý sa prihlásil ekonóm SZTP p. Trenčík, ktorý nápad s chránenou dielňou považuje za vynikajúci a ďalej sa vyjadril, že úrad SZTP sa musí udržať. Postupne sa k situácii vyjadrili všetci prítomní a konštatovali, že splnenie podmienok oprávňujúcich získanie príspevku na činnosť od VUC je zásadne brzdené neúmerným predlžovaním administratívneho procesu schvaľovania akreditácií.

Zo zasadnutia bolo prijatých rad uznesení: RR SZTP súhlasí s dočasnou možnosťou použitia pôžičkového fondu na nevyhnutné náklady súvisiace s prevádzkou KC SZTP.

Po poznámke predsedníčky KC SZTP Prešov, že každé KC SZTP a RŠO SZTP v tejto ťažkej dobe potrebuje finančné prostriedky vo forme nenávratnej pôžičky sa prijalo nasledovné uznesenie:

- a/ RR SZTP schvaľuje nenávratnú pôžičku vo výške 1 000,- € pre jednotlivé KC SZTP a RŠO SZTP.
- b/ RR SZTP ukladá podať písomnú správu s účelom použitia nenávratnej pôžičky na prvom zasadnutí v roku 2011.
- c/ RR SZTP ukladá RC SZTP poukázať na účet jednotlivých KC SZTP a RŠO SZTP schválenú nenávratnú pôžičku.

Správa riaditeľa SRC SZTP Relax Štúrovo

Zariadenie od začiatku roka 2010 je prázdne, do 10.4.2010 sa na sociálnej rehabilitácii zúčastnilo 20 klientov. Schválená výška na osobu/deň vo výške 14,95 € z januára 2010 bola po

konzultácii s predsedníčkou SZTP znížená na 12,- €/osoba/deň. V uvedenej dobe tam boli dvaja klienti z kraja NR a TN, ktorí majú vybavený komplexný posudok týkajúci sa odkázanosti požadovanej sociálnej služby. VÚC Nitra poskytla na 25 osôb denne v rámci II. stupňa odkázanosti na osobu/deň 2,07 €, čo pre rok 2010 činí 18 000,- €. Vzhľadom k tomu, že v rámci I. Q/2010 boli iba dvaja klienti z VÚC Nitra, tak za I.Q budú musieť finančné prostriedky vrátiť. V tomto kontexte bolo prijaté uznesenie:

- a/ RR SZTP schvaľuje v mesiacoch 04 – 05/2010 úhradu za ubytovanie 10,- €/osoba/deň a deti do 6 rokov zadarmo.
- b/ RR SZTP schvaľuje v mesiacoch 06-08/2010 úhradu za ubytovanie 12,- €/osoba/deň. Pokiaľ z klientov by mal niekto záujem o obed, je potrebné nahlásiť a priplatiť si.
- c/ RR SZTP ukladá zverejniť schválenú výšku na osobu a deň v jednotlivých mesiacoch na web stránke SZTP a na web stránke SRC SZTP Relax Štúrovo.

RADA VLÁDY SR PRE OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Rokovanie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím uskutočneného dňa 14. júna 2010 na Úrade vlády SR

Rokovania sa zúčastnilo 45 osôb z toho 33 členov Rady. 62% - rada bola uznášaniaschopná.

Na úvod rokovania privítala MUDr. Jolana Javorková, riaditeľka Spoločného sekretariátu Rady vlády SR pre seniorov a Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím (ďalej len „Spoločný sekretariát“) podpredsedu vlády SR pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny a predsedu Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím pána PhDr. Dušana Čaploviča, DrSc. (ďalej len „predseda Rady“). Ďalej privítala ministerku práce sociálnych vecí a rodiny a podpredsedníčku Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím pani Ing. Vieru Tomanovú, PhD., (ďalej len „podpredsedníčka Rady“), všetkých členov Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím a prítomných hostí.

Privítanie

V príhovore predseda Rady zhodnotil činnosť Rady za celé obdobie fungovania Rady a uviedol, že predložené materiály sú pripravené na vysokej odbornej úrovni a ocenil činnosť Rady pri zbieraní informácií o skutočnom živote osôb so zdravotným postihnutím, pri zabezpečovaní podmienok v rôznych oblastiach života osôb so zdravotným postihnutím. Z vypracovaných materiálov vyplynuli podnetné návrhy na zlepšenie zdravotných a sociálnych podmienok osôb so zdravotným postihnutím.

Skonštatoval, že na predmetných úlohách spolupracovali všetky ústredné orgány štátnej správy, dokonca sa uskutočnila spolupráca aj na najvyššej úrovni, keď sa minister zdravotníctva SR a ministerka práce a sociálnych vecí SR snažili nájsť spoločné riešenie pri zabezpečovaní optimálnej zdravotnej starostlivosti, pri zabezpečovaní zdravotníckych a kompenzačných prostriedkov, ktoré sú potrebné ku každodennému životu osôb so zdravotným postihnutím.

V príhovore poďakoval aj všetkým zástupcom mimovládnych organizácií, najmä Únii nevidiacich a slabozrakých Slovenska, Slovenskému zväzu Sclerosis multiplex, Lige za duševné zdravie, Združeniu na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím v SR, Organizácii muskulárnych dystrofií, Spoločnosti na pomoc osobám s autizmom a organizáciám zastupujúcich záujmy osôb so sluchovým postihnutím, Slovenskej zdravotníckej univerzite, Štatistickému úradu SR, zástupcom ústredných orgánov štátnej správy a samosprávy,

najmä Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvu zdravotníctva SR, Ministerstvu školstva SR, Ministerstvu kultúry SR, Ministerstvu dopravy, pôšt a telekomunikácií SR, Ministerstvu vnútra SR, Ministerstvu financií SR, Sekcii ľudských práv a menšín Úradu vlády SR za doterajšiu vynikajúcu vzájomnú spoluprácu.

Kontrola plnenia uznesení

➤ **Ing. Viera Tomanová, PhD., podpredsedníčka Rady:**

Informovala prítomných o plnení uznesení Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím:

Uznesenie č.7/2009 – k návrhu Analýza a správa o zabezpečovaní zdravotnej starostlivosti osôb so zdravotným postihnutím a návrh opatrení na ich riešenie odporúča **ministrom zdravotníctva SR ministerke práce, sociálnych vecí a rodiny SR samosprávnym krajom, Združeniu miest a obcí Slovenska** v spolupráci s vedúcim odbornej pracovnej skupiny Rady vlády SR pre seniorov pre zdravotnú problematiku seniorov a s hlavným odborníkom Ministerstva zdravotníctva SR pre geriatricu prerokovať návrhy opatrení odbornej pracovnej skupiny Rady vlády SR pre seniorov pre zdravotnú problematiku seniorov SR, vzhľadom na názorovú nezhodu rokovať o problematike na ministerskej úrovni ku:

- príprave legislatívneho zámeru pre dlhodobú starostlivosť
- príprave legislatívneho zámeru o ošetrovateľskom poistení
- zvýšiť počet špecialistov geriatrov v lôžkových a ambulantných zdravotníckych zariadeniach
- v povolani sestra zaradiť špecializáciu „sociálna práca v zdravotníctve“
- o skúmaní úrovne zdravotnej starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb

Na rokovaní na najvyššej úrovni, ktoré sa konalo dňa 12. januára 2010 na MPSVR za prítomnosti ministra zdravotníctva SR, ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny SR, štátnej tajomníčky MPSVR SR v priestoroch ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktoré sa týkalo Analýzy a správy o zabezpečovaní zdravotnej starostlivosti seniorov, Analýzy a správy o zabezpečovaní zdravotnej starostlivosti osôb so zdravotným postihnutím a návrhoch opatrení na ich riešenie, o právnej úprave dočasnej pracovnej neschopnosti,

o zdravotníckych pomôckach a zásielkovej službe zdravotníckych pomôcok. Minister zdravotníctva SR nemal námietky k zriadeniu špecializačného študijného odboru pre sestry v sociálnych službách. Ďalším bodom bolo načrtnutie bodu zabezpečenia siete stomatologickej starostlivosti pre mentálne postihnutých pacientov a pacientov s poruchami správania a autistických pacientov. Ďalej odporúča **Slovenskej televízii, Slovenskému rozhlasu** informovať verejnosť o Analýze a správe o zabezpečovaní zdravotnej starostlivosti osôb so zdravotným postihnutím a o návrhoch opatrení na ich riešenie.

Úloha sa plní priebežne

Uznesenie č. 9 zo 7. decembra 2009 - k návrhu Konceptný zámer budovania Národného registra osôb so zdravotným postihnutím z dôvodu celospoločenského záujmu odporúča **ministerke práce, sociálnych vecí a rodiny SR** vypracovať legislatívny zámer registra osôb so zdravotným postihnutím do 30. apríla 2010. Úloha sa plní priebežne. Vypracovaný návrh konceptného zámeru budovania Národného registra osôb so zdravotným postihnutím z dôvodu celospoločenského záujmu bol na pracovnom rokovaní zástupcov Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR dňa 11.3.2010, v priestoroch štátnej tajomníčky poskytnutý odborným sekciám MPSVR SR – Sekcii legislatívy, Sekcia sociálnej a rodinnej politiky, odboru pracovnej legislatívy a legislatívy trhu práce, odboru lekárskej posudkovej činnosti Sociálnej poisťovne, analytickému centru MPSVR SR, odboru posudkových činností Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny. Na pokyn štátnej tajomníčky MPSVR SR boli zúčastnení rokovaní požiadaní vypracovať odborné podklady týkajúce sa tvorby legislatívneho zámeru Národného registra osôb so zdravotným postihnutím z dôvodu celospoločenského záujmu z pohľadu vecnej príslušnosti každého odboru a sekcie na vnútorné pripomienkové konanie. **Sekciou legislatívy, sociálnej a rodinnej politiky bolo odporúčené:**

- Rozšíriť existujúcu pracovnú skupinu o zástupcu Úradu na ochranu osobných údajov SR, Národnú radu občanov so zdravotným postihnutím, Združenia samosprávnych krajov, Združenie miest a obcí Slovenska (nakoľko register by sa mal dotýkať pôsobnosti zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách) a zástupcov akademickej obce. Zodpovedná je Sekcia legislatívy a sociálnej a rodinnej politiky MPSVR SR

- Spracovať podrobný právny rozbor zameraný najmä na európsku legislatívu a osobnostné práva osôb vedených v registri, ktoré by mohli byť registrom dotknuté. Zodpovedná je Sekcia legislatívy a sociálnej a rodinnej politiky MPSVR SR

- Na základe výstupov z pracovnej skupiny a na základe právneho rozboru predložiť do porady vedenia MPSVR SR materiál „Návrh spôsobu riešenia zriadenia Registra osôb so zdravotným postihnutím“ Zodpovedná opäť Sekcia legislatívy a sociálnej a rodinnej politiky MPSVR SR

Uznesenie č. 10 zo 7. decembra 2009 - k návrhu Hodnotenie súčasného stavu poskytovania sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím vzhľadom na novú právnu úpravu odporúča **zástupcom Sekcie sociálnej a rodinnej politiky MPSVR SR, zástupcom samosprávnych orgánov, zástupcom Ministerstva školstva SR, zástupcom Ministerstva zdravotníctva SR:**

Prerokovať materiál so zástupcami odbornej pracovnej skupiny Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím na riešenie sociálnej problematiky osôb so zdravotným postihnutím. **Úloha splnená.**

Dňa 26. januára 2010 sa uskutočnilo stretnutie za účelom prerokovania materiálu s názvom „Hodnotenie súčasného stavu poskytovania sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím vzhľadom na novú právnu úpravu“. Na tomto stretnutí odzneli podnetné návrhy, a požiadavky, ktoré môžu byť riešené na úrovni VÚC napr. poskytovanie tlmočnickej služby. Túto problematiku vyriešil VÚC Nitra k spokojnosti zdravotne postihnutých občanov, za

čo im patrí naše poďakovanie. Vzhľadom na krátkosť času od nadobudnutia účinnosti zákona o sociálnych službách nie je možné predpokladať zásadný obrát v prístupe obcí a VÚC k týmto povinnostiam.

Uznesenie č. 11 zo 7. decembra 2009 - k návrhu Hodnotenie súčasného stavu poskytovania peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia vzhľadom na novú právnu úpravu **odporúča zástupcom Sekcie sociálnej a rodinnej politiky MPSVR SR:**

Prerokovať materiál so zástupcami odbornej pracovnej skupiny Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím na riešenie sociálnej problematiky osôb so zdravotným postihnutím. Termín: do 29. januára 2010. **Úloha splnená**

Na rokovaní sa riešili problémy zo všetkých oblastí života osôb so zdravotným postihnutím, ich vyriešenie je však závislé od finančných prostriedkov, ktoré zatiaľ nie sú k dispozícii v súčasnosti dosiahnuteľné v ideálnom objeme.

Uznesenie č. 12 zo 7. decembra 2009 - k návrhu Konceptný zámer aktualizácie Národného programu rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života ukladá:

Spracovať osnovu k príprave podkladov na vypracovanie dokumentu Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím pre jednotlivé ministerstvá, ústredné orgány štátnej správy, samosprávne orgány, miestnu samosprávu, regionálnu samosprávu, Združenie miest a obcí Slovenska Slovenskú televíziu a Slovenský rozhlas. Termín: do 29. januára 2010. **Úloha splnená**

Osnova bola vypracovaná odbornou pracovnou skupinou a zasláná všetkým dotknutým subjektom.

Ďalej ukladá jednotlivým ministerstvám a ústredným orgánom štátnej správy :

Poskytnúť podklady a informácie pre vypracovanie dokumentu Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím a tieto podklady predložiť Spoločnému sekretariátu Rady vlády SR pre seniorov a Rady vlády pre osoby so zdravotným postihnutím do 31. marca 2010. **Úloha sa plní priebežne.**

Ďalej odporúča samosprávnym orgánom, miestnej samospráve, regionálnej samospráve, Združenie miest a obcí Slovenska poskytnúť podklady a informácie pre vypracovanie dokumentu Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím a tieto podklady predložiť Spoločnému sekretariátu Rady vlády SR pre seniorov a Rady vlády pre osoby so zdravotným postihnutím do 31. marca 2010. **Úloha splnená**

Spoločný sekretariát Rady vlády SR pre seniorov vyzval listom pána podpredsedu vlády PhDr. Dušana Čaploviča, DrSc. a listom prezidenta ZMOSu a pána Ing. Jozefa Turčányho prostredníctvom internetovej stránky obcí a miest, ktorú spravuje spoločnosť TERRA MAGNA všetky obce a mestá k spolupráci a poskytovaniu informácií týkajúcich sa zabezpečovania starostlivosti osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života, spolu so žiadosťou o podnetné návrhy ako zlepšiť podmienky integrácie osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti.

Z oslovených 2800 obcí a miest Spoločný sekretariát Rady vlády obdržal iba 80 odpovedí. Ich podnetné návrhy budú zapracované do Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím.

Slovenskej televízii, Slovenskému rozhlasu ukladá. spolupracovať pri príprave dokumentu Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím a poskytovať potrebné informácie odbornej pracovnej skupine Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím na riešenie aktualizácie

Národného programu rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života a Spoločnému sekretariátu Rady vlády SR pre seniorov a Rady vlády pre osoby so zdravotným postihnutím do 31. marca 2010. **Úloha sa plní priebežne.**

Vzhľadom na sústavné prebiehanie rokovaní medzi zástupcami Ministerstva zdravotníctva SR, Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a mimovládny organizáciami v záujme zlepšenia zdravotnej starostlivosti osôb so zdravotným postihnutím odporúčame Rade vlády SR pre seniorov navrhnúť zástupcov Slovenskej televízie a Slovenského rozhlasu do všetkých odborných pracovných skupín Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím, aby mohli informovať verejnosť o aktuálnych problémoch osôb so zdravotným postihnutím v oblasti zdravotnej, sociálnej starostlivosti s návrhmi na ich riešenie.

Uznesenie č. 14 zo 7. decembra 2009 - k podnetom Zhromaždenia zástupcov organizácií občanov s telesným postihnutím odporúča **zástupcom Ministerstva zdravotníctva SR, zástupcom zhromaždenia zástupcov organizácií občanov s telesným postihnutím** prerokovať na spoločnom rokovaní podnety vo veci:

- Problematiky osôb s inkontinenciou pri kúpeľnej liečbe
- Preradenia ochorenia svalová dystrofia zo skupiny B naspäť do skupiny A pri indikácii kúpeľnej liečby
- Platenia sprievodcov v nemocnici a kúpeľoch.
- Úhrady elektrických a mechanických vozíkov z verejného zdravotného poistenia do 26. februára 2010. **Úloha splnená**

O uvedenej problematike a možnosti jej riešenia informoval štátny tajomník Ministerstva zdravotníctva SR prostredníctvom listom Spoločný sekretariát Rady vlády SR pre seniorov a Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím SR, ktorý následne informoval všetky mimovládne organizácie zastupujúce záujmy osôb so zdravotným postihnutím. **Vzhľadom na súčasnú legislatívu nie je možná kúpeľná liečba pre inkontinentných pacientov vo všetkých slovenských liečebných kúpeľoch podľa indikačného zoznamu, ale na návrh ošetrojúceho lekára je možné s príslušným revíznym lekárom zdravotnej poisťovne dohodnúť sa o umožnení kúpeľnej liečby s obmedzením liečebných procedúr.**

Dňa 7.6.2010 sa uskutočnilo spoločné rokovanie zástupcov MPSVR SR a MZ SR, mimovládnych organizácií a Spoločného sekretariátu Rady vlády, na ktorom sa vyjasňovali podmienky úhrady elektrických a mechanických vozíkov z verejného zdravotného poistenia. Súčasne podali návrh preradenia ochorenia svalová dystrofia zo skupiny B naspäť do skupiny A pri indikácii kúpeľnej liečby, ktoré bude možné pri ďalšej novelizácii zákona č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení ďalších zákonov.

Uznesenie č. 15 zo 7. decembra 2009 - k problematike vzdelávania osôb so zdravotným postihnutím na vysokých školách **odporúča riaditeľke spoločného sekretariátu Rady vlády SR pre seniorov a Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím, zástupcom Ministerstva školstva SR** prerokovať na spoločnom rokovaní podnet PhDr. Anny Šmehilovej, PhD. vo veci vytvárania študijných podmienok pre študentov so zdravotným postihnutím na vysokých školách do 31. decembra 2009. **Úloha splnená.**

Dňa 16. decembra 2009 zástupcovia Ministerstva školstva SR, Sekretariátu Rady vlády SR pre seniorov a Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím prerokovali problematiku týkajúcu sa štúdia na vysokých školách pre osoby so sluchovým postihnutím. K zodpovedajúcim podmienkam patrí umožnenie štúdia podľa individuálneho študijného plánu v odôvodnených prípadoch predĺženie dĺžky štúdia, s odpustením poplatkov za štúdium a zabezpečenie podmienok súvisiacich s návštevou školy študentov so zdravotným postihnutím podľa § 57 ods. 4 zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskor-

ších predpisov. Podľa tohto zákona zabezpečuje vysoká škola podmienky súvisiace s návštevou školy študentov so zdravotným postihnutím.

Ministerstvo školstva SR v súčasnosti neeviduje problémy ani pripomienky k podmienkam štúdia na vysokých školách.

Ministerstvo školstva SR uvažuje v roku 2011 nad podporou projektu, ktorý by zadefinoval štandardy a odporúčania pre vysoké školy a v nadväznosti na uvedené štandardy by bol vypracovaný akčný plán, ktorého cieľom by bola implementácia štandardov do praxe.

Monitoring poskytovania sociálnych služieb za rok 2009

➤ Ing. Viera Tomanová, PhD., podpredsedníčka Rady:

- Uviedla, že predmetná informácia bola spracovaná v zmysle schváleného Plánu práce Rady vlády SR pre osoby so zdravotným

postihnutím na rok 2010. Jej cieľom je zvýšiť informovanosť o vybraných otázkach implementácie Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský

zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z. v roku 2009.

- Uviedla, že Inštitút pre výskum práce a rodiny v spolupráci s odborom sociálnych služieb MPSVR SR spracoval dotazník, ktorý je v pravidelných intervaloch zasielaný na jednotlivé samosprávne kraje a obce za účelom vyplnenia na nasledovné obdobie. V dotazníku sú monitorované nasledovné oblasti:

- Lekárska a sociálna posudková činnosť na účely sociálnych služieb.
- Poskytovanie nových druhov sociálnych služieb.
- Ekonomicky oprávnené náklady hradené inej obci, inému VÚC alebo inému poskytovateľovi, ktorého zriadila alebo založila iná obec alebo iný VÚC.
- Finančné príspevky poskytnuté neverejným poskytovateľom.
- Výdavky na vzdelávanie zamestnancov/ kýň na plnenie kvalifikačných predpokladov stanovených zákonom.
- Implementačné problémy.

- Ďalej uviedla, že zapojenosť miest a obcí do jednotlivých kôl monitoringu bola pomerne nízka. V záujme racionalizácie prác súvisiacich s predmetnou úlohou pre samosprávne orgány sa bude monitoring zabezpečovať v roku 2010 v polročných intervaloch. Predpoklad je, že monitorovacie dotazníky budú distribuované na samosprávne (regionálne, miestne) orgány najbližšie v 2. polovici júla 2010. Na základe intenzívnej informačnej kampane o monitorovacom systéme napr. na konferenciách, odborných podujatiach, poradách sa predpokladá, že účasť samosprávnych orgánov bude podstatne vyššia ako v roku 2009. Podrobné informácie sú uvedené v **prílohe 2**. Vzhľadom k tomu, že do diskusie k tomuto materiálu sa nikto neprihlásil, vyzvala prítomných k schváleniu predloženého uznesenia, ktoré bolo **schválené jednomysle.**

Informácia o tvorbe nového Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím

➤ Ing. Viera Tomanová, PhD., podpredsedníčka Rady:

- Prítomných informovala, že táto informácia bola spracovaná na základe schváleného Plánu práce Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím na rok 2010, ktorú predkladá odborná pracovná skupina Rady vlády SR pre aktualizáciu Národného programu

rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života.

- Uviedla, že informácia bola spracovaná v súlade s koncepcným zámerom aktualizácie Národného programu rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života, ktorý bol schválený na zasadnutí Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím 7. 12. 2009. Pracovná skupina zostavila tematickú osnovu na vypracovanie podkladov na prípravu nového dokumentu Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím.

- Listom podpredsedu vlády SR pre vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny boli vyžiadané podklady na vypracovanie – Aktualizácie Národného programu od zainteresovaných inštitúcií v zmysle uznesenia Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím č. 12 zo 7. decembra 2009 a na základe pripravenej osnovy. Dodané podklady zaslal elektronickou poštou Spoločný Sekretariát Rady vlády SR pre seniorov a Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím členom pracovnej skupiny dňa 20. 5. 2010. Vzhľadom na skutočnosť, že niektoré z oslovených inštitúcií podklady nedodali, podpredsedníčka Rady odporučila, aby Spoločný sekretariát Rady vlády SR pre seniorov a Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím opakovane vyžiadali listom podpredsedu vlády SR vedomostnú spoločnosť, európske záležitosti, ľudské práva a menšiny podklady od týchto inštitúcií.

- Na základe podkladov vypracovaných predsedom odbornej pracovnej skupiny Rady vlády SR pre aktualizáciu Národného programu rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života prítomných informovala, že do 30. 9. 2010 bude spracovaný prvý návrh aktualizácie Národného programu. Do 31. 10. 2010 bude spracovaný definitívny návrh aktualizácie Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím pre jesenné zasadnutie Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím. Počas celého obdobia prípravy aktualizácie Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím bude Spoločný sekretariát Rady vlády SR pre seniorov a Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím podľa potreby organizovať konzultačné stretnutia členov odbornej pracovnej skupiny Rady vlády SR pre aktualizáciu Národného programu rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života s kompetentnými inštitúciami zainteresovanými na príprave nového Národného programu rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím, ktorý bude v štruktúre Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím.

- Podpredsedníčka Rady v tejto súvislosti uviedla, že Dohovor Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „Dohovor“) a Opčný protokol k Dohovoru (ďalej len „Opčný protokol“) bol podpísaný prezidentom SR dňa 26. septembra 2007. Vláda Slovenskej republiky svojim uznesením č. 117 z 10. februára 2010 súhlasila s návrhom na ratifikáciu Dohovoru a Opčného protokolu s uplatnením výhrady k ustanoveniu čl. 27 ods. 1 písm. a) Dohovoru v súlade s jeho čl. 46 a odporučila prezidentovi Slovenskej republiky podpísať ratifikačné listiny Dohovoru a opčného protokolu po vyslovení súhlasu Národnej rady Slovenskej republiky s uplatnením vyššie uvedenej výhrady. Dňa 9. marca 2010 vyslovila Národná rada Slovenskej republiky súhlas s návrhom Vlády Slovenskej republiky na ratifikáciu Dohovoru a opčného protokolu. Dňa 28. apríla 2010 podpísal prezident SR ratifikačné listiny oboch zmluvných dokumentov. Dňa 25. mája 2010 uložila stála misia Slovenskej republiky New York pri Organizácii spojených národov u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov (depozitára) originály ratifikačných listín Slovenskej republiky k Dohovoru a k jeho opčnému protokolu.

- Podpredsedníčka Rady zdôraznila, že cieľom Dohovoru je presadzovať, ochraňovať a zabezpečiť plnohodnotný a rovný výkon

ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich dôstojnosti bez akejkoľvek diskriminácie na základe zdravotného postihnutia. Uvedený dokument vychádza z presvedčenia zúčastnených štátov, že komplexný a ucelený medzinárodný Dohovor významne prispeje ku kompenzovaniu výrazného sociálneho znevýhodnenia osôb so zdravotným postihnutím a k presadeniu ich účasti v občianskych, politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych sférach na princípe rovnakých príležitostí, a to ako v rozvojových, tak vo vyspelých krajinách.

- Ďalej uviedla, že materiály sú dostatočne prepracované v rámci pracovnej skupiny, ktorá zbiera podklady. Následne otvorila diskusiu k danému bodu programu.

➤ **RNDr. Branislav Mamojka, CSc., predseda Národnej Rady občanov so zdravotným postihnutím v SR:**

- Skonštatoval, že materiál sa ešte dopracuje na základe dodatočne získaných podkladov od rezortov a inštitúcií, ktoré doposiaľ informácie nedoručili. Pracovná skupina plánuje do septembra doplniť materiál aj o pripomienky, návrhy a stanoviská organizácií zastupujúcich záujmy osôb so zdravotným postihnutím. Pracovná skupina sa chce v materiáli orientovať najmä na štruktúru v zmysle Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ale vychádza tiež z vlastných potrieb a iných dokumentov. Vyjadril presvedčenie, že spolupráca bude natoľko konštruktívna, aby sa mohol pripraviť taký Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím, ktorý bude realizovateľný, obsažný a najmä kontrolovateľný. Poďakoval všetkým za spoluprácu.

➤ **Ing. Viera Tomanová, PhD., podpredsedníčka Rady:**

- Vzhľadom k tomu, že do diskusie k tomuto materiálu sa nikto neprihlásil, vyzvala prítomných k schváleniu predloženého uznesenia. **Uznesenie č. 17 bolo schválené jednomysle.**

Správa o realizácii Národného programu rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života, ktoré neboli v celom rozsahu splnené v rokoch 2006 – 2007, vrátane vyhodnotenia opatrení Národného programu rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života za roky 2008 a 2009.

➤ **Ing. Viera Tomanová, PhD., podpredsedníčka Rady:**

- Uviedla, že Národný program rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života vychádza z predpokladu, že spoločnosť má byť budovaná tak, aby všetky jej kvality – životné podmienky a prostredie, zdravotná a sociálna starostlivosť, vzdelanie a dostupnosť informácií, pracovné, spoločenské a kultúrne uplatnenie, služby a výrobky, t. j. všetky oblasti života boli dostupné všetkým občanom bez rozdielu, alebo jednoduchým a primeraným spôsobom boli prístupné a prispôbené aj potrebám osôb so zdravotným postihnutím. Tento program vychádza zo Štandardných pravidiel na vytváranie rovnakých príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím v nadväznosti na rezolúciu OSN č. 2000/51. Národný program rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života obsahuje opatrenia na napĺňanie cieľa uvedeného v názve národného programu.

- Skonštatovala, že hodnotené úlohy predstavujú zreteľný súbor opatrení na rôznych úsekoch verejného života. Toto spektrum úloh je zamerané na zlepšenie situácie občanov so zdravotným postihnutím v rôznych oblastiach ich života. Úlohy sú smerované nielen na orgány ústrednej štátnej správy, ale aj miestnej štátnej správy, samosprávy a verejnoprávných inštitúcií, nevylučujúc ani tretí sektor. Ďalej uviedla, že Národný program rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života od jeho prijatia v roku 2001 postupne naplňuje určený cieľ, zabezpečíť a upriamiť pozornosť zodpovedných subjektov verejnej správy na riešenie a vytvorenie životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím.

- Ďalej uviedla, že vyhodnotenie realizácie jednotlivých opatrení Národného programu rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života, ktoré neboli v celom rozsahu splnené v rokoch 2006 – 2007, vrátane vyhodnotenia opatrení Národného programu rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života za roky 2008 a 2009 je v prílohe uvedené tak, ako bolo predložené zodpovednými subjektmi.

➤ **Ing. Viera Tomanová, PhD., podpredsedníčka Rady:**

- Následne vyzvala prítomných členov do diskusie. Vzhľadom na skutočnosť, že do diskusie sa nikto neprihlásil, vyzvala prítomných členov k schváleniu uznesenia. Uznesenie č. 18 bolo schválené jednomyselne.

Rôzne

Poskytovanie dotácií zo štátneho rozpočtu po 1. 1. 2011

➤ **Ing. Viera Tomanová, PhD., podpredsedníčka Rady:**

- v predmetnej veci požiadala o vyjadrenie generálnu riaditeľku Sekcie ekonomiky MPSVR SR Ing. Annu Joštiakovú.

➤ **Ing. Anna Joštiaková, generálna riaditeľka Sekcie ekonomiky MPSVR SR:**

- Prítomných informovala, že Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny SR bude v roku 2011 poskytovať dotácie organizáciám osôb so zdravotným postihnutím aj na mzdy a oprávnené výdavky spojené so mzdami. Ďalej uviedla, že vzhľadom na to, že sa menili legislatívne pravidlá k 1. 7. 2010, bude tento dokument daný v zmysle nových legislatívnych pravidiel do predprípravného procesu pripomienkovania dokumentu tak, aby na jeseň 2010 bol zákon predložený do Národnej Rady SR za aktívnej účasti všetkých mimovládnych organizácií.

➤ **Ing. Marianna Lipková, Ministerstvo zahraničných vecí SR:**

- Prítomných informovala, že návrh v pôsobnosti Ministerstva zahraničných vecí SR už bol v medzirezortnom pripomienkovom konaní. Obsahuje kľúčové ustanovenie o tom, že dotácie nemožno poskytnúť na úhradu miezd, len v prípade pokiaľ ide dotácie na podporu štúdií analýz a organizáciu odborných podujatí v oblasti medzinárodných vzťahov a zahraničnej politiky. Tým dôvodom sú obavy o zabezpečenie maximálnej hospodárnosti v prípade umožnenia poskytovania miezd, plátov atď.

➤ **Ing. Lýdia Hlavatá, Ministerstva kultúry SR:**

- Uviedla, že tento zákon je určitým prepisom výnosu, ktorý platil doteraz. Ministerstvo kultúry SR neposkytovalo dotáciu na platy, odvody ani doteraz. Bolo to upravené v nižších právnych normách, ktoré sa teraz zjednotili do zákonnej formy, keďže to Ministerstvu kultúry SR ukladá zákon o rozpočtových pravidlách. Ministerstvo kultúry SR má taktiež obavy o hospodárne využitie takýchto prostriedkov. Vzhľadom na to, že grantový systém, ktorý na Ministerstve kultúry SR funguje v rámci znevýhodnených skupín nie je až tak veľmi finančne krytý, tak sa ministerstvo snaží podporovať najmä kultúrne aktivity, vydávanie kultúrnych časopisov, nie ako podporu činnosti združenia. Ministerstvo kultúry SR sa zameriava najmä na úhradu honorárov, náklady na ubytovanie, cestovné a mnohé iné položky, ktoré si je možné uplatniť.

➤ **Ing. Milan Měchura, Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska:**

- Uvedol, že Únia nevidiacich a slabozrakých Slovenska (ďalej len „Únia“) pripomienkovala zákon Ministerstva kultúry SR. Ako občianske združenie sa na Ministerstve kultúry Únia uchádza o dotáciu z dotačného systému Ministerstva kultúry SR a ministerstvo vždy tvrdilo, že úhrada miezd nie je možná, pretože to legislatíva neumožňuje. V zákonoch nikde nie je ustanovenie, že nie je možné poskytovať dotáciu na mzdy. Položil otázku, či je to rozhodnutie príslušného rezortu. Napr. príprava podujatí pre zrakovo postihnutých je v mnohých prípadoch dlhodobou záležitosťou, ktorú je potrebné pripraviť a organizačne zabezpečiť, na príprave sa musia podieľať

ľudia, ktorí vedú pracovať s osobami so zdravotným postihnutím, preto sú potrební stáli pracovníci, nie brigádnici alebo ľudia na dohodu o výkone pracovnej činnosti. Únia sa preto usiluje o to, aby v rámci Ministerstva kultúry SR bola táto možnosť poskytovať dotácie i na mzdy zmenená- zakotvená. Položil otázku, ktorý legislatívny zákon neumožňuje využitie týchto dotácií i na mzdy.

➤ **Ing. Miloš Nosál, CSc., Ministerstvo financií SR:**

- Informoval, že každý rezort má na poskytovanie dotácií stanovené určité podmienky, Ministerstvo financií SR má taktiež výnos, ktorý neumožňuje poskytovať tieto finančné prostriedky. Poskytovanie dotácií je teda upravené príslušným výnosom každého rezortu, ktorý má silu nižšej právnej normy. Výnos možno transformovať do zákona prostredníctvom legislatívneho procesu a pripomienkového konania, takýmto spôsobom je možné nájsť spoločný konsenzus. Ministerstvo financií SR sa prikláňa k tomu, aby nebolo možné poskytovať tieto prostriedky na mzdy, ale aby boli poskytnuté na konkrétne projekty.

➤ **Mgr. Ladislav Krajčovič, podpredseda Zhromaždenia zástupcov organizácií pre pomoc občanom s mentálnym postihnutím:**

- Pripojil sa k výzve prehodnotiť tento prístup neposkytovania mzdových prostriedkov, resp. nákladov súvisiacich so mzdami, pretože väčšina aktivít, ktoré vykonávajú naše organizácie sú na vysokej úrovni a sú náročné na organizačnú prípravu. Napríklad pri príprave a vydávaní časopisov a služobných ciest. Skonštatoval, že takéto aktivity nie je možné realizovať prostredníctvom dobrovoľníckej činnosti, ak chceme zabezpečiť vysokú kvalitu týchto aktivít. Mnohé

projekty nemôžu byť realizované práve kvôli nedostatku finančných prostriedkov. Tieto projekty sa totiž nerealizujú z prevádzkových zdrojov.

➤ **Mgr. Iveta Mišová, predsedníčka Zhromaždenia zástupcov organizácií pre pomoc občanom s mentálnym postihnutím:**

- Poukázala na to, že každý projekt má určité časové ohraničenie, takisto aj projekty Ministerstva kultúry SR, napr. ak pri vydávaní časopisov prijme organizácia na čiastočný úväzok pracovníkov na určité obdobie, tak týmto spôsobom sa znižuje aj nezamestnanosť.

➤ **Ing. Viera Tomanová, PhD., podpredsedníčka Rady:**

- Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR túto možnosť dotácií má, nevylučuje ju. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR si udržalo možnosť takéhoto financovania. Aj napriek súčasnej hospodárskej a finančnej kríze uistila podpredsedníčka Rady prítomných, že za rezort práce garantuje možnosť príspevkov na mzdy.

Žiadosť o záštitu nad IV. medzinárodnou vedeckou konferenciou Celoživotné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov a edukácia pacientov- Princípy implementácie eHealth do súčasných zdravotníckych služieb

➤ **Ing. Viera Tomanová, PhD., podpredsedníčka Rady:**

- Informovala, že prof. prof. MUDr. Peter Labaš, CSc., dekan Lekárskej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave požiadala listom Radu vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím o prevzatie záštity nad IV. medzinárodnou vedeckou konferenciou Celoživotné vzdelávanie zdravotníckych pracovníkov a edukácia pacientov - Princípy implementácie eHealth do súčasných zdravotníckych služieb.

- Následne vyzvala prítomných členov do diskusie. Vzhľadom

na skutočnosť, že do diskusie sa nikto neprihlásil, vyzvala prítomných členov k schváleniu uznesenia a tak Uznesenie č. 19 bolo schválené jednomyselne

Na záver podpredsedníčka Rady ako aj predseda Rady poďakovali všetkým členom Rady za vynikajúcu spoluprácu, odbornosť a snahu prispieť svojimi aktivitami k zlepšeniu života osôb so zdravotným postihnutím a zaželeli do budúcnosti veľa úspechov.

Taktiež RNDr. Branislav Mamojka, CSc. v mene organizácií zastupujúcich záujmy osôb so zdravotným postihnutím poďakoval za skutočnosť, že uznesením vlády SR č. 488 z 9. júla 2008 bola transformovaná Rada vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím. Táto skutočnosť spôsobila, že sa

problematika občanov so zdravotným postihnutím stala viac prierezovou. Takisto poďakoval za dlhodobú spoluprácu a za ratifikáciu Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím a Opčného protokolu k Dohovoru a taktiež za pripravovanú smernicu EÚ o uplatňovaní práva na rovnaké zaobchádzanie, ku ktorej naša vláda SR pristupovala veľmi pozitívne, v oblasti uplatňovania prístupnosti k tovarom a službám a k prostrediu.

Zapísala: **PhDr. Mária Homolová** - tajomníčka Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím

MUDr. Jolana Javorková, riaditeľka Spoločného sekretariátu, Rady vlády SR pre seniorov, a Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím

Monitoring implementácie zákona o sociálnych službách v obciach a vyšších územných celkoch za rok 2009

1. Cieľ informácie

Táto informácia bola spracovaná na základe schváleného Plánu práce Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím na rok 2010. Jej cieľom je zvýšiť informovanosť o vybraných otázkach implementácie zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách samosprávnymi orgánmi (obcami a vyššími územnými celkami) v roku 2009.

2. Kontext o obsah Monitoringu

Monitoring implementácie zákona o sociálnych službách realizuje od roku 2009 Inštitút pre výskum práce a rodiny, ako organizácia štátneho sektora výskumu a vývoja v zriaďovateľskej pôsobnosti MPSVR SR, v súlade čl. 1 bod 4 „Memoranda o spolupráci medzi vládou SR a ZMOS pri riešení dopadov finančnej a hospodárskej krízy na slovenskú spoločnosť“. V článku sa vláda SR zaväzuje, okrem iného, „monitorovať a štvrťročne vyhodnocovať finančný dopad zavedenia nových úloh na mestá a obce za účelom jeho refundácie zo štátneho rozpočtu aj z fondov EÚ“.

Na základe vyššie uvedenej úlohy spracoval IVPR v spolupráci s odborom sociálnych služieb MPSVR SR dotazník, ktorý je v pravidelných intervaloch zasielaný na jednotlivé samosprávne kraje a obce za účelom jeho vyplnenia za sledované obdobie. V dotazníku sú monitorované nasledovné oblasti:

- lekárska a sociálna posudková činnosť na účely sociálnych služieb,
- poskytovanie nových druhov sociálnych služieb,
- ekonomicky oprávnené náklady hradené inej obci, inému VÚC alebo poskytovateľovi, ktorého zriadila alebo založila iná obec alebo iný VÚC,
- finančné príspevky poskytnuté neverejným poskytovateľom,
- výdavky na vzdelávanie zamestnancov/kýň na plnenie kvalifikačných predpokladov stanovených zákonom,
- implementačné problémy.

3. Doposiaľ realizované monitorovacie práce

V priebehu roka 2009 a do marca 2010 boli zrealizované 4 monitorinky:

M1: obdobie 1.1.09 – 31.3.2009

(<http://www.sspr.gov.sk/texty/File/vyskum/2009/Repkova/Implementacia.pdf>)

M2: obdobie 1.1.09 – 30.6.2009 (bolo zachytené celé polročné obdobie z dôvodu veľmi nízkej účasti miest a obcí v M1),

(<http://www.sspr.gov.sk/texty/File/vyskum/2009/Kolackova/monitoring-2.pdf>)

M3: obdobie 1.7.09 – 30.9.2009

(<http://www.sspr.gov.sk/texty/File/vyskum/2009/Kolackova/monitoring-2.pdf>)

M4: obdobie 1.10.09 – 31.12.09

(<http://www.sspr.gov.sk/texty/File/vyskum/2010/Bednarik/Bednarik.pdf>)

Okrem toho bol spracovaný súhrnný monitoring za celý rok 2009

(<http://www.sspr.gov.sk/texty/File/vyskum/2010/Bednarik/Monitoring-2009.pdf>)

Zapojenosť miest a obcí do jednotlivých kôl monitoringu bola pomerne nízka, od 13,2% (M1) po 28,1% (M4). Aj z tohto dôvodu sú interpretačné možnosti získaných údajov limitované.

4. Vybrané výsledky súhrnného monitoringu za rok 2009

4.1 Miestna úroveň

Lekárska a sociálna posudková činnosť na účely sociálnych služieb

Celkovo bolo podaných 12 637 žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, na účely čoho bolo vydaných 11 887 lekárskeho posudkov a 11 510 sociálnych posudkov. Na lekársku posudkovú činnosť bolo vynaložených 193 920€, na sociálnu posudkovú činnosť 320 966€.

Najčastejšie boli osoby posúdené na VI. a II. stupeň odkázanosti na pomoc inej osoby a najviac žiadostí o posúdenie sa týkalo opatrovateľskej služby (vyše 43%) a starostlivosti v zariadení pre seniorov (42%). Na posudkovú činnosť bolo vynaložených 22% zo všetkých výdavkov na miestnej úrovni v roku 2009.

Poskytovanie nových druhov sociálnych služieb

V 253 prípadoch bola poskytnutá odľahčovací služba pre osoby intenzívne opatrojúce v režime peňažného príspevku na opatrovanie, z toho až v 81% vo forme opatrovateľskej služby pre odkázanú osobu. Z iných sociálnych služieb bola z celkového počtu 6 580 prípadov až vo vyše 92% poskytnutá služba nocľahárne. Na nové sociálne služby bolo vynaložených 26% zo všetkých výdavkov na miestnej úrovni v roku 2009.

Ekonomicky oprávnené náklady hradené inej obci, inému VÚC alebo poskytovateľovi, ktorého zriadila alebo založila iná obec alebo iný VÚC

V 326 prípadoch bola poskytnutá potrebná sociálna služba inou obcou, VÚC alebo poskytovateľom zriadeným alebo založeným inou obcou alebo iným VÚC. Na uvedený účel bolo vynaložených celkovo 76 945€. Až v 43% prípadoch šlo o zariadenie pre seniorov a v 31% o prepravnú službu. Vysoko preferovanú opatrovateľskú službu či služby v zariadení opatrovateľskej služby sa snažili obce zabezpečovať predovšetkým vo vlastnej pôsobnosti (území).

Finančné príspevky poskytnuté neverejným poskytovateľom

Celkovo bolo v roku 2009 poskytnutých pre neverejných poskytovateľov 167 príspevkov pri odkázanosti na pomoc inej osoby pre potreby 2 254 klientov/tiek, na účely čoho bolo vynaložených 632 770€. V 93% išlo o opatrovateľskú službu.

V 90 prípadoch bol poskytnutý príspevok na prevádzku v celkovej sume 404 810€ pre potreby 2 290 klientov/tiek, z toho až v 79% v súvislosti s opatrovateľskou službou.

Výdavky na vzdelávanie zamestnancov/kýň na plnenie kvalifikačných predpokladov stanovených zákonom

V roku 2009 sa na úrovni miest a obcí na účely splnenia kvalifikačných predpokladov vzdelávalo celkovo 397 zamestnancov/kýň, na čo bolo vynaložených celkovo 86 134€. Až 89% všetkých výdavkov bolo vynaložených na vzdelávanie pre pozíciu opatrovateľ/ka.

4.2 Regionálna úroveň

Lekárska a sociálna posudková činnosti na účely sociálnych služieb

Na regionálnej úrovni bolo v roku 2009 podaných 9 301 žiadostí o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, z toho až 94% na účely služieb v domove sociálnych služieb, s čím korešponduje aj fakt, že až v 75% boli občania posúdení na VI. stupeň odkázanosti na pomoc inej osoby. Vydaných bolo 9 129 lekárskeho posudkov (celkové náklady 154 315€) a 8 612 sociálnych posudkov (celkové náklady 370 504€).

Poskytovanie nových druhov sociálnych služieb

Nové druhy sociálnych služieb boli na regionálnej úrovni poskytované minimálne, najčastejšie šlo o špecializované zariadenie poskytnuté v Košickom samosprávnom kraji pre potreby 26 klientov/tiek.

Ekonomicky oprávnené náklady hradené inej obci, inému VÚC alebo poskytovateľovi, ktorého zriadila alebo založila iná obec alebo iný VÚC

Takéto náklady boli hradené celkovo v 119 prípadoch v celkovej výške 51 127 €, z toho až v 79% šlo o domov sociálnych služieb v Bratislavskom a Banskobystrickom kraji. V 21 prípadoch boli v Bratislavskom samosprávnom kraji uhrádzané ekonomicky oprávnené výdavky pre účely zariadenia núdzového bývania.

Finančné príspevky poskytnuté neverejným poskytovateľom

Príspevky pri odkázanosti na pomoc inej osoby boli na regionálnej úrovni v roku 2009 poskytnuté 69 neverejným poskytovateľom v celkovej výške 21 044 € pre potreby 714 klientov/tiek. Vyše polovica z nich bola poskytnutá v Bratislavskom regióne pre potreby zabezpečenia starostlivosti v domove sociálnych služieb.

Na prevádzku bolo celkovo poskytnutých neverejným poskytovateľom 90 príspevkov v celkovej výške 46 718€ pre potreby 1 305 klientov/tiek, najčastejšie v domove sociálnych služieb v Bratislavskom regióne.

Výdavky na vzdelávanie zamestnancov/kýň na plnenie kvalifikačných predpokladov stanovených zákonom

Na regionálnej úrovni bolo v roku 2009 pre účely nových kompetencií v oblasti sociálnych služieb vzdelávaných celkovo 383 zamestnancov/kýň, z toho v 68% prípadov pre pozíciu sociálny pracovník/čka a opatrovateľ/ka, takmer výlučne v Banskobystrickom regióne. Na uvedený účel bolo celkovo vynaložených 37 967€.

Implementačné problémy (očami samosprávnych krajov)

Samosprávne kraje identifikovali v priebehu roka 2009 prvé implementačné problémy, zamerané najmä na oblasť posudkovej činnosti (kompetencie miestnej a regionálnej samosprávy), nedostačujúceho financovania sociálnych služieb a problémov s uplatňovaním práva prijímateľa sociálnej služby na jej výber, formu a poskytovateľa. Aj na základe postrehov z monitoringu bola pripravená rozsiahla novela zákona o sociálnych službách.

4.3 Sumarizácia kľúčových zistení

- nízka zapojenosť miest a obcí do monitoringu,
- o sociálnu službu žiadajú najčastejšie osoby s najvyšším stupňom odkázanosti VI. a následne so stupňom odkázanosti II.,
- zo strany užívateľov/liek boli prioritizované tradičné sociálne služby – opatrovateľská služba, zariadenie pre seniorov a domov sociálnych služieb,
- nerovnomerné angažovanie jednotlivých regiónov v poskytovaní najmä nových druhov sociálnych služieb,
- prioritné poskytovanie sociálnych služieb cez verejných poskytovateľov,
 - problémy s financovaním sociálnych služieb,
 - postupné zvyšovanie nákladov na sociálne služby

v 2. polroku 2009.

Záverom uvádzame prehľadne celkovú sumu výdavkov za rok 2009 na nové kompetencie v oblasti sociálnych služieb.

	Miestna úroveň	Regionálna úroveň	celkom
1. polrok 2009	973 017	343 488	1 316 505
2. polrok 2009	1 371 176	371 768	1 742 944
celkom	2 344 193	715 256	3 059 449

5. Pokračovanie Monitoringu v roku 2010

Na základe rozhodnutia ministerky PSVR SR v rámci negociovania obsahu Kontraktu medzi MPSVR SR a IVPR na rok 2010 a v záujme racionalizácie prác súvisiacich s predmetnou úlohou pre samosprávne orgány sa bude monitoring zabezpečovať v roku 2010 v polročných intervaloch. Predpoklad je, že monitorovacie dotazníky budú distribuované na samosprávne (regionálne, miestne) orgány najbližšie v 2. polovici júla 2010. Na základe intenzívnej informačnej kampane o monitorovacom systéme (konferencie, odborné podujatia, porady) sa predpokladá, že účasť samosprávnych orgánov bude podstatne vyššia ako v roku 2009.

Nadácia
Orange

Príspevím Nadácie Orange a MPSVaR sme mohli pripraviť a vydať toto číslo časopisu Vozičkára.
Ďakujeme

Aktivity NROZP realizované v SR a v zahraničí

Systematicky pripomienkujeme legislatívne návrhy týkajúce sa občanov so zdravotným postihnutím (ďalej OZP) a ich integrácie do spoločnosti, predkladáme vlastné návrhy, zúčastňujeme sa na príprave legislatívnych návrhov a na rozporových konaniach.

Rokujeme a spolupracujeme so zástupcami štátnej správy, samosprávy na zlepšení postavenia občanov so zdravotným postihnutím, na účinnej implementácii platnej legislatívy a na predchádzaní nedorozumeniam a diskriminácii pri jej uplatňovaní.

Organizujeme odborné prednášky, konferencie, rokovania a workshopy pre členské organizácie NROZP v SR, realizujeme projekty na zlepšenie spolupráce štátnej správy a samosprávy na úrovni regiónov a miest.

Prostredníctvom rôznych projektov sa snažíme zvyšovať kvalitu života: zabezpečením informovanosti OZP, zamestnávateľov, rodinných príslušníkov OZP, neformálnym vzdelávaním

zameraným na zvýšenie zamestnanosti OZP, v orientácii v legislatíve zameranej na zamestnávanie, akceptáciu zdravotne postihnutých osôb v spoločnosti ako jej rovnocenných členov. Vydávame poradensky zamerané publikácie pre občanov so zdravotným postihnutím, pre ich príbuzných, pre zamestnávateľov a verejnosť, publikujeme výsledky prieskumov o situácii ľudí so zdravotným postihnutím.

Pravidelne sa zúčastňujeme zasadnutí a spolupracujeme s predstaviteľmi európskych a svetových organizácií občanov so zdravotným postihnutím. Predseda NROZP v SR Branislav Mamojka je členom predsedníctva EDF. Zúčastňujeme sa na ovplyvňovaní postojov európskych inštitúcií a tvorby európskej legislatívy a prenášame skúsenosti z krajín Európskej únie k nám. Participujeme na medzinárodných projektoch, ktorých cieľom je zvýšenie povedomia o problematike zdravotného postihnutia. Už viac rokov pracujeme

ako dobrovoľníci na projekte Za rovnoprávnosť – proti diskriminácii, v ktorom sú zapojené organizácie zaoberajúce sa nediskrimináciou z rôznych krajín EÚ a zo Slovenska

Na požiadanie jednotlivých direktoriátov EÚ a EDF predkladáme informačné materiály o situácii osôb so zdravotným postihnutím na Slovensku.

Informujeme o smerniciach EÚ týkajúcich sa občanov so zdravotným postihnutím, sledujeme ich implementáciu na Slovensku a aj napomáhame jej uplatňovaniu.

Zapájame sa do spoločných aktivít národných organizácií zdravotne postihnutých v Európskej únii, ktoré väčšinou koordinuje Európske fórum zdravotného postihnutia so sídlom v Bruseli.

Od roku 2007 je to kampaň 1milión4-disability, ktorej cieľom je prijatie samostatnej smernice EÚ o nediskriminácii z dôvodu zdravotného postihnutia.

**Európske fórum
zdravotného postihnutia**

ĽUDSKÉ PRÁVA: HISTORICKÁ RATIFIKÁCIA EURÓPSKEHO SPOLOČENSTVA

26. 11. 2009

Európske spoločenstvo práve ratifikovalo Dohovor Organizácie spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím. Ide o bezprecedentný krok k prijatiu historicky prvej zmluvy o ľudských právach v Európe, ktorý je zároveň výrazným signálom pre všetky členské štáty EÚ.

Na dnešnom stretnutí Rady Európskej únie Európske spoločenstvo ratifikovalo Dohovor OSN

o právach osôb so zdravotným postihnutím (CRPD). Táto ratifikácia znamená výrazný politický pokrok v presadzovaní záväzkov v oblasti ľudských práv a posúva problémy

súvisiace so zdravotným postihnutím medzi priority EÚ oblasti ľudských práv. Ide o historicky prvú medzinárodnú zmluvu o ľudských právach prijatú Európskym spoločenstvom.

Deväť základných medzinárodných nástrojov ochrany ľudských práv

Ľudské práva v súčasnosti upravuje deväť základných medzinárodných zmlúv prijatých na úrovni OSN. Dohovor, ktorý vstúpil do platnosti v máji 2008, je prvou zmluvou OSN týkajúcou sa špeciálne práv ľudí so zdravotným postihnutím; stal sa skutočnosťou predovšetkým vďaka aktívnemu príspevku tých, ktorí sa zúčastnili na rokovaníach o jeho znení. Pre Európske fórum zdravotného postihnutia (EDF) predstavuje historický úspech v boji proti porušovaniu ľudských práv osôb so zdravotným postihnutím.

Kľúčový dohovor

Dohovor nastolil množstvo precedensov: Je to prvá významnejšia zmluva o ľudských právach prijatá v 21. storočí a od roku 2008, keď vstúpila do platnosti, ju v rekordnom čase ratifikoval veľký počet krajín. 143 signatárov a 74 ratifikácií za 32 mesiacov od spustenia procesu ratifikácie svedčí o nevídanej podpore dohovoru zo strany medzinárodného spoločenstva.

Dohovor OSN v Európskej únii

V Európskej únii má zdravotné postihnutie viac než 65 miliónov osôb, čo predstavuje viac než 10 % občanov 27 krajín. Od vstupu do platnosti v máji 2008 bol tento dohovor podpísaný Európskym spoločenstvom, ako aj všetkými členskými štátmi EÚ, pričom 12 štátov má už proces ratifikácie za sebou (Rakúsko, Belgicko, Česká republika, Dánsko, Nemecko, Maďarsko, Taliansko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko, Portugalsko a Veľká Británia).

Ihneď po vstupe dohovu do platnosti v roku 2008 vyzvalo Európske fórum zdravotného postihnutia všetky členské štáty na jeho bezpodmienečné uplatňovanie a otvorenie stáleho dialógu so všetkými európskymi organizáciami, ktoré zastupujú osoby so zdravotným postihnutím. Európske hnutie zdravotne postihnutých osôb zdôrazňuje dôležitosť účasti občianskych organizácií na implementácii a monitorovaní tohto procesu. Prezident Európskeho fóra zdravotného postihnutia Yannis Vardakastanis zdôraznil, že Európska

únia dosiahla nielen významný historický krok, ale vyslala zároveň pozitívny signál svojim členským štátom, ktoré doposiaľ dohovor neratifikovali.

Akým spôsobom zaväzuje dohovor členské štáty a EÚ?

Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (CRPD) ukladá jednotlivým štátom záväzok prehodnotiť všetky platné zákony, politiky a programy s cieľom zosúladiť ich s ustanoveniami dohovoru. Konkrétnym výsledkom bude prijatie krokov v oblasti prístupu k vzdelaniu, prístupu k zamestnaniu, dopravy, infraštruktúry, ďalej v oblasti budov určených pre verejnosť, zabezpečenia volebného práva a účasti na politickom dianí, zabezpečenia úplnej právnej spôsobilosti všetkých osôb so zdravotným postihnutím a posun od inštitúcií, v ktorých žijú osoby so zdravotným postihnutím separovane od spoločnosti, ku komunitným službám a službám v domácnosti podporujúcim nezávislý život.

Všetky inštitúcie Európskej únie musia prijať zásady dohovoru vo všetkých oblastiach, ktoré spadajú do ich kompetencie – od dopravy, cez zamestnávanie a informačné a komunikačné technológie, až po rozvojové kooperačné programy. Znamená to, že budú musieť zlepšiť prístupnosť svojich vlastných budov, ako aj vlastnú politiku zamestnanosti a komunikácie.

Toto je len začiatok

EDF víta prijatie dohody zo strany

Spoločenstva ako začiatok nových vzťahov medzi EÚ a OSN, zároveň však neskrýva znepokojenie:

– „Sme sklamaní výhradou, ktorú prijala Rada v súvislosti so zamestnávaním osôb so zdravotným postihnutím v ozbrojených silách. Vyzývame ostatné zmluvné štáty na celom svete, aby sa postavili proti tejto výhrade, a zabránili tak zavedeniu tohto nebezpečného precedensu na celom svete,“ zdôraznila viceprezidentka EDF Donata Vivantiová.

– Odklad prijatia takzvaného Dobrovoľného protokolu zo strany Spoločenstva škodí občanom. Podľa znenia tohto protokolu sa môžu občania EÚ domáhať svojich práv na základe dohovoru v prípade, že im tieto práva nedokázali zabezpečiť súdy v ich členskom štáte. Toto oneskorenie tiež znamená, že Výbor OSN zatiaľ nemôže skúmať porušovanie ľudských práv zdravotne postihnutých osôb v Európe. EDF verí, že ďalšie predsedníctvo EÚ zavŕši proces prijímania Dobrovoľného protokolu.

– Je dôležité, aby sa inštitúcie EÚ podrobne zaoberali implementáciou

a zabezpečili vytvorenie silného nezávislého mechanizmu monitorovania implementácie dohovoru v čo najkratšom čase. Tento mechanizmus musí byť odolný voči všetkým neprípustným tlakom. EÚ a občianska spoločnosť spoločne vstupujú na novú pôdu v oblasti medzinárodného práva a ľudských práv. Účasť organizácií zdravotne postihnutých osôb na konzultáciách a ich právo vstupovať do tohto procesu sú pre úspech prvej zmluvy o ľudských právach mimoriadne dôležité.

Európske hnutie zdravotne postihnutých vyzýva nadchádzajúce španielske predsedníctvo, aby prijalo účinné kroky smerujúce k potvrdeniu ratifikácie v rámci OSN už v prvých mesiacoch roku 2010. Tento krok nepochybne priblíži 65 miliónov občanov so zdravotným postihnutím k novým lídrom Európy práve v čase vstupu Lisabonskej zmluvy do platnosti.

Kontakt: Aurélien Daydé | Európske fórum zdravotného postihnutia | T +32 282 46 00 | M+ 32 485 64 39 93 | aurelien.dayde@edf-feph.org

Európske fórum zdravotného postihnutia (EDF) je európska nadnárodná organizácia, ktorá zastupuje záujmy 65 miliónov obyvateľov so zdravotným postihnutím v Európe. Členmi EDF sú národné organizácie zdravotne postihnutých z krajín EÚ/EHP, ako aj európske mimovládne organizácie zastupujúce rôzne typy zdravotných postihnutí, organizácie a jednotlivcov zaoberajúcich sa problémami zdravotného postihnutia. Poslaním Európskeho fóra zdravotného postihnutia je zabezpečiť zdravotne postihnutým osobám úplný prístup k základným a ľudským právam prostredníctvom ich aktívnej účasti na tvorbe a implementácii politík v Európe.

Fotografická súťaž Bariéry 2010

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR organizuje od júna do októbra 2010 tretí ročník on-line internetovej súťaže fotografií. Rovnako ako po minulé roky sa zameriava na zobrazovanie bariér a prekážok, ktoré komplikujú bezproblémový pohyb občanov so zdravotným postihnutím v našom okolí.

Súťaž prebieha na webovej stránke www.nrozp-bariery.sk a je realizovaná vďaka finančnej podpore Ministerstva kultúry SR v rámci programu 7.1 Kultúra znevýhodnených skupín obyvateľstva.

Fotografická súťaž sa aj tento rok nesie v duchu hesla bariéry očami ľudí so zdravotným postihnutím. Jej prvotným cieľom je zobrazovať prekážky v našom okolí, ktoré si bežný občan často ani nevšimne, ale ktoré predstavujú vážne obmedzenie pre občanov so zdravotným postihnutím. Veľmi pozitívnu správou je skutočnosť, že projekt za posledné roky prekročil hranice pôvodného zámeru zobrazenia fyzických bariér. Do súťaže sa zapojili aj fotografie zobrazujúce prekážky súvisiace s postihnutím, ktoré možno nie je navonok viditeľné. Vyjadrujú tak bariéry ľudí s mentálnym, duševným, sluchovým, zrakovým postihnutím, prípadne chronickým ochorením. Zaujímavé boli najmä fotografie zobrazujúce komunikačné prekážky ľudí so sluchovým a mentálnym postihnutím. Sme veľmi radi, že súťaž nie je iba miestom vyjadrovania sťažností a nedostatkov, ale vytvára miesto pre príklady z praxe, ako to môže fungovať.

Zámer projektu ako aj pravidlá súťaže ostávajú pre tento rok nezmenené. Súťažiaci fotografie s krátkym komentárom v rozsahu 250 znakov môžu prispievatelia zasielať na adresu foto@nrozp-bariery.sk. Súťaž prebieha na internetovej stránke www.nrozp-bariery.sk od 22. júna 2010 do 31. októbra 2010. Do súťaže sa môže prihlásiť ktokoľvek, kto chce poukázať na bariéry ľudí so zdravotným postihnutím nachádzajúce sa v jeho okolí. Fotografie budú ocenené a verejne vystavené v novembri, mesiaci fotografie. Najlepšie fotografie budú vydané v brožúrke a distribuované hlavne pre tých, ktorí sú najviac kompetentní pri odstraňovaní bariér.

Anna Reháková, riaditeľka NROZP v SR

Mgr. Michaela Hirčková, projektová manažérka NROZP v SR

Ratifikačná listina „Dohovoru“ podpísaná

Národná rada SR 9. marca 2010 schválila návrh vlády SR na ratifikáciu Dohovoru Organizácie Spojených národov o právach osôb so zdravotným postihnutím a Opčného protokolu k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Po podpísaní ratifikačnej listiny prezidentom republiky sa tak Slovensko pripojí k 81 krajinám, ktoré Dohovor už ratifikovali a k 51 krajinám, ktoré ratifikovali aj Opčný protokol

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR (ďalej len NROZP) víta rozhodnutie vlády SR a Národnej rady SR ratifikovať Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len Dohovor). Zvlášť si cení rozhodnutie ratifikovať aj Opčný protokol k Dohovoru. Týmto rozhodnutím náš štát uznáva právomoc Výboru OSN pre práva osôb so zdravotným postihnutím prijímať a posudzovať oznámenia predložené osobami, ktoré tvrdia, že sú obeťami porušovania ustanovení tohto Dohovoru a už vyčerpali všetky dostupné vnútroštátne opravné prostriedky.

Dohovor považuje NROZP za jedinečný a najvplyvnejší dokument medzinárodného práva v oblasti zdravotného postihnutia, ktorého účelom je presadzovať, chrániť a zabezpečovať rovnosť a úplnosť užívania všetkých ľudských práv a základných slobôd aj osobami so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich prirodzenej dôstojnosti

Hoci väčšina práv deklarovaných v Dohovore je už premietnutá do našej legislatívy, NROZP považuje Dohovor za mimoriadne dôležitý dokument, ktorý pomôže kom-

plexnejšie a systematickejšie riešiť problémy občanov so zdravotným postihnutím aj na Slovensku a prispeje k ich rýchlejšej a efektívnejšej inklúzii do spoločnosti.

Cieľom tohto úsilia bolo minimalizovať možnosti ne-jednotného výkladu ustanovení Dohovoru, ktoré by mohli viesť k nedorozumeniam a konfliktom zvlášť preto, že ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky.

Za prvý a najdôležitejší krok na zabezpečenie účinnej, hladkej a skorej implementácie Dohovoru považuje NROZP urýchlené naplnenie ustanovení článku 33 Dohovoru (Vykonávanie Dohovoru na vnútroštátnej úrovni a monitorovanie). Podľa tohto článku štáty sú povinné ustanoviť kontaktné miesto v rámci vládnych štruktúr na koordinovanie a monitorovanie implementácie Dohovoru. Štáty musia vytvoriť aj nezávislý mechanizmus na podporu, ochranu a monitorovanie implementácie Dohovoru a „občianska spoločnosť, najmä osoby so zdravotným postihnutím a ich reprezentatívne organizácie, sú zahrnuté do procesu monitorovania a plne sa na ňom zúčastňujú“.

Preto NROZP očakáva od vlády SR, že čo najskôr pristúpi k implementácii článku 33 Dohovoru a vytvorí nevyhnutné podmienky na zabezpečenie plnej účasti osôb so zdravotným postihnutím a ich reprezentatívnych organizácií na monitorovaní implementácie Dohovoru, na samotnej implementácii Dohovoru a na zvyšovaní povedomia osôb so zdravotným postihnutím, verejnosti, štátnej správy a samosprávy o ich právach zaručených Dohovorom.

Branislav MAMOJKA, predseda NROZP

Asociácia organizácií zdravotne postihnutých občanov SR (Alliance of Organizations of Disabled People in Slovakia)

811 05 Bratislava, Benediktiho 5, Slovakia
tel./fax: 00421 2 52444119 E-mail: aozpooz@gmail.com, www.aozpo.sk

Valné zhromaždenie AOZPO SR

Valné zhromaždenie sa konalo v Bratislave dňa 25.6.2010.

Pán Mgr. Peter Bódy privítal účastníkov Valného zhromaždenia. Vzhľadom na nízku účasť zástupcov jednotlivých organizácií AOZPO SR sa zasadnutie Valného zhromaždenia riadili Bodom 5. Článku VI. stanov AOZPO SR. Bola zvolená mandátová a návrhová komisia.

Pán Bódy predniesol VZ správu o činnosti za rok 2009. Pán Mgr. Kňazovický predložil správu o hospodárení AOZPO SR za rok 2009. Revíziu správu vypracovala pani Benžová, a predniesol ju pán Bódy. **Ďalej na návrh prezidenta AOZPO SR bol za nového člena predsedníctva AOZPO SR zvolený pán Mgr. Igor Kňazovický.** VZ schválilo Revíziu komisiu v zložení: p. Madarászová, p. Franko, p. Benžová.

Na záver v rôznom pán Peter Bódy zvolal po skončení VZ zasadnutie predsedníctva AOZPO SR a rezignoval na funkciu prezidenta a štatutára AOZPO SR. Ako jediný bod programu predsedníctva navrhol voľbu nového prezidenta a štatutára AOZPO SR.

Valné zhromaždenie vzalo na vedomie abdikáciu p. Bódyho. Valné zhromaždenie bolo dňa 25.06.2010 uznášaniaschopné podľa bodu 5. článku VI. stanov AOZPO SR.

Zasadnutie predsedníctva AOZPO SR

Jediným bodom programu bola voľba prezidenta AOZPO SR. Po odstúpení p. Bódyho z funkcie prezidenta AOZPO SR na Valnom zhromaždení, ktoré predchádzalo zasadnutiu predsedníctva, bol do funkcie prezidenta AOZPO SR navrhnutý p. Igor Kňazovický. Po

Prezident AOZPO
Mgr. Igor Kňazovický

Časť predsedníctva AOZPO SR

diskusii predsedníctvo schválilo pána Kňazovického do funkcie prezidenta AOZPO SR s účinnosťou od 1.7.2010 do 31.12.2010 s podmienkou zvolania Valného zhromaždenia v decembri 2010 s cieľom vyhodnotenia pôsobenia pána Kňazovického vo funkcii a voľby prezidenta AOZPO SR na ďalšie obdobie.

P.Bódy

Poradenská činnosť organizácie:

V Asociácii sociálno-právne poradenstvo jednotlivcom, organizáciám a inštitúciám poskytovali 3 osoby - JUDr. Igor Javorský (ako zamestnanec s finančnou podporou Bratislavského samosprávneho kraja), MUDr. Mária Orgonášová a Mgr. Peter Bódy – na dobrovoľníckom princípe, nakoľko neboli žiadne finančné prostriedky na uzatvorenie Dohody. Finančný príspevok z BSK organizácia použila na pokrytie najnevyhnutnejších výdavkov, spojených s poskytovaním poradenstva pre jednotlivcov - občanov so zdravotným postihnutím a pre špecifické organizácie, združujúce týchto občanov predovšetkým v Bratislave (ale aj po celom území Slovenska), tiež pre inštitúcie, ktoré poskytujú služby občanom so zdravotným postihnutím najmä priamo v mieste svojho sídla v Bratislave. Občania sa na organizáciu obracali písomne, elektronickou poštou, telefonicky alebo osobne.

Asociácia v r. 2009 poskytla pomoc a poradenstvo pre 194 zdravotne ťažko postihnutých občanov. V mnohých odôvodnených prípadoch telefonicky alebo písomne komunikovala nielen s občanmi a organizáciami, ale aj s príslušnými

Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny - odborom sociálnych vecí. Pracovníci Asociácie poskytovali pomoc pri napísaní žiadosti, alebo pri odvolaní sa proti rozhodnutiu Úradu práce, pretože sa legislatíva opakovane novelizovala a nízke právne vedomie našich spoluobčanov zapríčiňuje, že mnohí si žiadosti, resp. odvolania napísať nevedia. V niektorých prípadoch bolo potrebné občanom vysvetliť, že posudok, resp. rozhodnutie Úradu práce bolo v súlade so zákonom a že podanie odvolania nie je odôvodnené.

Poradenstvo sa poskytovalo aj telefonicky, resp. pri osobnej návšteve priamo ZTP občanom, alebo ich rodinným príslušníkom v priestoroch kancelárie Asociácie, ale aj návštevou pracovníkov Asociácie v domácnosti žiadateľa. Občania sa obracali na Asociáciu najmä s otázkami, týkajúcimi sa zákona o peňažných príspevkoch na kompenzácie ŽZP, ktoré im na príslušnom úrade neboli dostatočne zodpovedané, alebo neboli zodpovedané vôbec. Opakovaná prax ukazuje, že občanom so zdravotným postihnutím je potrebné poskytovať vysvetlenie a usmernenie aj v prípade, že ich požiadavky na získanie niektorých dávok nie sú adekvátne ich zdravotnému postihnutiu, resp. príjmovej situácii rodiny. Takáto spolupráca v mnohých prípadoch viedla k uspokojeniu, resp. spoločne sme hľadali a nachádzali iné cesty pomoci, alebo zmeny životného štýlu v prospech skvalitnenia života ľudí so zdravotným postihnutím a ich rodín. Po našom vysvetlení dôvody obvyčajne akceptovali a nepodávali si ďalej sťažnosť. Poradenská práca nás inšpirovala aj k príprave nových návrhov, ktoré sme predkladali pri zmene platnej legislatívy, resp. sme takúto zmenu iniciovali.

Organizácia prostredníctvom svojho právnik, poskytovala bezplatné právne poradenstvo ZTP občanom aj v občiansko-právnych a pracovno-právnych veciach. Asociácia pripomienkovala viaceré nové právne normy a predložila niekoľko podnetov na ich novelizáciu (najmä pre MPSVR SR, MZ SR, MF SR, NR SR).

Účasť na rôznych domácich aj medzinárodných odborných podujatiach (konferenciách, seminároch, workshopoch a i.), spolupráca s vysokými školami

MUDr. Orgonášová, čestná prezidentka Asociácie sa aktívne (formou prednášok) zúčastňovala rôznych seminárov a konferencií, poriadaných inými inštitúciami. V rámci certifikovaného nadstavbového štúdia na SZU odprednášala témy: „Sociálne a právne zabezpečenie zdravotne postihnutých občanov v SR“ a dokument SZO „Medzinárodná klasifikácia funkčnej schopnosti, dizability a zdravia“. Aj v šk. r. 2009/2010 v zimnom semestri prednášala poslucháčom 3. roč. Lekárskej fakulty, odbor fyzioterapia predmet: ergoterapia, sociálna a pracovná rehabilitácia. V rámci praktickej výučby pripravila pre poslucháčov návštevu Inštitútu pre pracovnú rehabilitáciu občanov v Bratislave a návštevu Národného rehabilitačného centra v Kováčovej.

Všetky aktivity organizácie boli v súlade so Stanovami a s medzinárodnými dokumentmi, z ktorých v poslednom roku najviac pozornosti sa venovalo „Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím“, o ktorom Asociácia v r. 2009 pripravila vzdelávací projekt v záujme čo najrýchlejšej disseminácie tohto významného dokumentu a jeho implementácie do každodenného života.

V decembri 2006 bol Valným zhromaždením OSN prijatý nový dokument - „Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím“, ktorý v septembri 2007 podpísal aj prezident SR. Na základe predchádzajúcich pozitívnych skúseností AOZPO SR s finančnou podporou NOS v období od 1.9.2009 do 28.2.2010 zrealizovala cyklus vzdelávacích aktivít a zabezpečila širokú informovanosť občanov so zdravotným postihnutím, ale tiež kompetentných činiteľov (pracovníkov sociálnych odborov príslušných Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, pracovníkov samosprávnych orgánov, reprezentantov podnikateľských zväzov z daného regiónu) o tomto dokumente. Realizáciou nášho projektu sme prispeli k urýchleniu

ratifikačného procesu tohoto dokumentu a tým k podpore sociálnej a pracovnej integrácie osôb s ťažkým zdravotným postihnutím.

Za týmto účelom AOZPO SR zrealizovala 8 celodňových workshopov v jednotlivých samosprávnych krajoch SR pre reprezentantov špecifických občianskych združení osôb so zdravotným postihnutím a zástupcov príslušných Úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, zástupcov miestnych samospráv a zástupcov zamestnávateľských zväzov. Na projekte spolupracovali: MUDr. Mária Orgonášová PhD, Mgr. MUDr. Anna Kvokačková, Prof. Ing. Dušan Šimšík PhD, PhDr. Viera Záhorcová a Mgr. Marián Sopoliga. Osobitnú skupinu poslucháčov tvorili pracovníci verejných a predovšetkým neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Kľúčovú skupinu účastníkov seminárov tvorili občania so zdravotným postihnutím. V mesiaci september sme pripravili pre účastníkov workshopov anglicko – slovenskú verziu „Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím a opčný protokol“. Taktiež sme zostavili dotazník pre účastníkov workshopov pre identifikáciu súčasného stavu kvality života osôb so zdravotným postihnutím v oblasti nezávislého spôsobu života, dostupnosti tovarov a služieb, vzdelania a zamestnania. Zodpovednými pracovníkmi AOZPO SR za prípravu materiálov na workshopy, komunikáciu s partnermi a účastníkmi workshopov boli Bc. Barbora Belašičová a Mgr. Peter Bódy. Na príprave projektu a na jeho realizácii spolupracovali tiež dobrovoľníci - Bc. Igor Kňazovický, JUDr. Igor Javorský, Ondrej Vidovenec, Ján Koťo, Štefan Syrí, MVDr. Marián Kozák, Mgr. Dagmar Kozáková, Zita Žiaková, PhDr. Dušan Piršel, Mgr. Anna Struhárová a Viliam Franko.

10.1.2010 bol „Dohovor“ schválený na rokovaní Vlády slovenskej republiky a následne poslanci NR SR na 49. schôdzi vyslovili súhlas s „Dohovorom“ a Opčným protokolom a rozhodli v súlade s čl. 86 písm. d) Ústavy SR o tom, že ide o medzinárodné zmluvy, ktoré majú podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR prednosť pred zákonmi.

Predseda vlády SR uložil ministerke práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky: požiadať ministra zahraničných vecí vykonať príslušné opatrenia spojené s nadobudnutím platnosti dohovoru a opčného protokolu, požiadať ministra zahraničných vecí zabezpečiť uverejnenie dohovoru a opčného protokolu v Zbierke záko-

nov SR a po uložení ratifikačnej listiny u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, zabezpečiť vykonávanie dohovoru a opčného protokolu po nadobudnutí platnosti pre Slovenskú republiku.

„Účet Slovensko bez bariér“

Okrem bežného sociálno-právneho poradenstva Asociácia bez akýchkoľvek nárokov na financovanie prevádzky pokračovala v získavaní finančných prostriedkov a v poskytovaní finančnej podpory z „účtu Slovensko bez bariér“ (príjmom pre účet sú sponzorské dary od fyzických a právnických osôb a 2% daň). Oslovovali sme najmä podnikateľskú verejnosť a získavali finančné prostriedky pre tento špeciálny účet. Príspevky z účtu potom dostali najmä tí zdravotne postihnutí občania, ktorým bol priznaný príspevok na kúpu kompenzačných pomôcok, resp. na debarierizáciu bytu, alebo domu, podľa zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzácie ŤZP v znení neskorších predpisov, ale ich sociálna situácia im neumožňovala doplatiť potrebnú spoluúčasť - zvyšnú časť ceny pomôcky, resp. časťku, nevyhnutnú pre získanie príspevku na debarierizáciu, (vo výške napr.: 5 - 15% preukázateľných nákladov - napr. starší dôchodcovia, alebo rodina, kde matka zdravotne ťažko postihnutého dieťaťa je na rodičovskom príspevku, otec je momentálne nezamestnaný a pod.)

VÚB v rámci projektu SBB poskytla „účtu Slovensko bez bariér“ finančný grant vo výške 30 000,- € účelovo viazaný na podporu žiadateľov o dofinancovanie kompenzačných a zdravotníckych pomôcok pre žiadateľov z prostredia tých ľudí s ŤZP, ktorí si nedokážu zo svojho príjmu tieto pomôcky zaobstarat'.

Pod'akovanie

Vážený predsedovia organizácií AOZPO SR,

dovoľte mi ako odstúpivšiemu prezidentovi AOZPO SR poďakovať Vám všetkým za spoluprácu a dôveru počas môjho pôsobenia v tejto funkcii. Na Valnom zhromaždení AOZPO SR dňa 25.6.2010 som rezignoval na funkciu prezidenta AOZPO SR z dôvodov prijatia ponuky budúceho ministra práce sociálnych vecí a rodiny pôsobiť v jeho úrade. Nastávajúce volebné obdobie predpokladá závažné zmeny v sociálnom systéme aj v súvislosti s riešením problematiky osôb so zdravotným

postihnutím. Mojou snahou na novom pôsobisku bude podieľať sa na príprave legislatívnych zmien tak, aby sa život ľudí so zdravotným postihnutím a ich rodinných príslušníkov stal životom plnohodnotným s akceptáciou zdravotného postihnutia ako prirodzenej súčasti bežného života.

Oznamujem Vám, že jediným bodom programu zasadnutia Predsedníctva AOZPO SR konaného v Bratislave dňa 25.6.2010 bola voľba prezidenta AOZPO SR. Do tejto funkcie bol zvolený pán Mgr. Igor Kňazovický. Jemu a Vám, želim úspešnú spoluprácu.

S pozdravom a vierou v ďalšiu zmysluplnú a úspešnú spoluprácu.

**Mgr. Peter Bódy
V Bratislave dňa 14.7.2010**

K Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím

Ako všetci iste viete, obidva dokumenty boli prijaté na Valnom zhromaždení OSN 13.12.2006. Niektoré štáty Dohovor podpísali už na tomto Valnom zhromaždení, ďalšie sa pridávali a budú pridávať postupne, keďže sa jedná o otvorený dohovor, ku ktorému môže pristúpiť každý štát, ktorý má oň záujem. Proces prijatia Slovenskou republikou začal podpisom obidvoch dokumentov prezidentom Slovenskej republiky p. I. Gašparovičom v sídle OSN v New Yorku 26.9.2007 a od tohoto dátumu prebiehal ratifikačný proces v Slovenskej republike. Ratifikačný proces bol ukončený uložením ratifikačných listín 26.5.2010 u depozitára - Generálneho tajomníka OSN. Obidva dokumenty nadobudli pre Slovenskú republiku takto platnosť dňa 25. júna 2010.

Dňa 10. júla 2010 boli v Zbierke zákonov Slovenskej republiky publikované Oznámenia Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 317/2010 Z.z. a 318/2010 Z.z. (časti 122 a 123 Zbierky zákonov).

Pod č. 317/2010 Z.z. je uverejnený Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím a pod č. 318/2010 je uverejnený Opčný protokol k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Týmto sa zavŕšil proces prijatia uvedených dokumentov OSN, ktorými je signatárom aj Slovenská republika do právneho poriadku Slovenskej republiky.

**S pozdravom
JUDr. I. Javorský, AOZPO SR**

Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím

Preambula

Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru (ďalej len „zmluvné strany“),

- (a) pripomínajúc zásady proklamované v Charte Organizácie Spojených národov, ktoré uznávajú prirodzenú dôstojnosť a hodnotu a rovnaké a neodňateľné práva všetkých príslušníkov ľudskej rodiny ako základ slobody, spravodlivosti a mieru vo svete,
- (b) uznávajúc, že Organizácia Spojených národov vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v medzinárodných dohovoroch o ľudských právach vyhlásila a zhodla sa na tom, že každý človek má nárok na všetky práva a slobody ustanovené v týchto dokumentoch, a to bez akýchkoľvek rozdielov,
- (c) opätovne potvrdzujúc všestrannosť, vzájomnú závislosť a vzájomnú závislosť a prepojenie všetkých ľudských práv a slobôd a potrebu zaručiť osobám so zdravotným postihnutím ich plné užívanie bez diskriminácie,
- (d) pripomínajúc Medzinárodný pakt o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach, Medzinárodný dohovor o občianskych a politických právach, Medzinárodný dohovor o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie, Dohovor o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien, Dohovor proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu, Dohovor o právach dieťaťa a Medzinárodný dohovor o ochrane práv všetkých migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín,
- (e) uznávajúc, že zdravotné postihnutie je pojem, ktorý sa vyvíja, a že zdravotné postihnutie je výsledkom vzájomného pôsobenia medzi osobami so zhoršeným zdravím a medzi bariérami v postojoch a v prostredí, ktoré im bránia plne a účinne sa zúčastňovať na živote spoločnosti na rovnakom základe s ostatnými,
- (f) uznávajúc dôležitosť zásad a politických usmernení obsiahnutých vo Svetovom programe akcií týkajúcich sa osôb so zdravotným postihnutím a v Štandardných pravidlách pre vyrovnávanie príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím a ich vplyv na podporenie, formulovanie a vyhodnocovanie politík, plánov, programov a činností na vnútroštátnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni zameraných na ďalšie vyrovnávanie príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím,
- (g) zdôrazňujúc dôležitosť zohľadňovania problematiky zdravotného postihnutia ako neoddeliteľnej súčasti príslušných stratégií trvalo udržateľného rozvoja,
- (h) uznávajúc tiež, že diskriminácia akejkoľvek osoby na základe zdravotného postihnutia znamená porušenie prirodzenej dôstojnosti a hodnoty ľudskej bytosti,
- (i) uznávajúc ďalej rôznorodosť osôb so zdravotným postihnutím,
- (j) uznávajúc potrebu presadzovať a chrániť ľudské práva všetkých osôb so zdravotným postihnutím, vrátane tých, ktorí potrebujú viac podpory,
- (k) znepokojené tým, že osoby so zdravotným postihnutím vo všetkých častiach sveta napriek týmto rôznym nástrojom a záväzkom naďalej čelia prekážkam, ktoré bránia ich rovnoprávnemu zapojeniu sa do spoločnosti, a porušovaniu ich ľudských práv,
- (l) uznávajúc dôležitosť medzinárodnej spolupráce pre zlepšovanie životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím v každej krajine, najmä však v rozvojových krajinách,
- (m) uznávajúc hodnotu terajšieho a potenciálneho prínosu osôb so zdravotným postihnutím k celkovému blahobytu a rôznorodosti ich spoločností, a uvedomujúc si, že podpora plného užívania ľudských práv a základných slobôd osobami so zdravotným postihnutím a ich plné začlenenie povedie k prehlbeniu pocitu spolupatričnosti a k významnému pokroku v ľudskom, sociálnom a hospodárskom rozvoji spoločnosti a k odstráneniu chudoby,
- (n) uznávajúc význam osobnej samostatnosti a nezávislosti, vrátane slobody voľby, pre osoby so zdravotným postihnutím,
- (o) usudzujúc, že osoby so zdravotným postihnutím by mali mať možnosť aktívne sa podieľať na rozhodovacích procesoch o politikách a o programoch, vrátane tých, ktoré sa ich priamo týkajú,
- (p) znepokojené ťažkými podmienkami, ktorým čelia osoby so zdravotným postihnutím vystavené mnohonásobným alebo vystupňovaným formám diskriminácie na základe rasy, farby pleti, pohlavia, jazyka, vierovyznania, politického alebo iného presvedčenia, národnostného, etnického, domorodého alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu, veku alebo iného postavenia,
- (q) uznávajúc, že ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím sú často vystavované, doma aj mimo domova, väčšiemu riziku násilia, zranenia alebo zneužívania, zanedbávania alebo nedbanlivého zaobchádzania, týrania alebo vykorisťovania,
- (r) uznávajúc, že deti so zdravotným postihnutím by mali plne užívať všetky ľudské práva a základné slobody na rovnakom základe s ostatnými deťmi, a majú na zreteľ záväzky, ktoré na tento účel prijali štáty, ktoré sú zmluvnými stranami Dohovoru o právach dieťaťa,
- (s) zdôrazňujúc potrebu začleniť rodovú perspektívu do všetkých snáh o presadzovanie plného užívania ľudských práv a základných slobôd osobami so zdravotným postihnutím,
- (t) upozorňujúc na skutočnosť, že väčšina osôb so zdravotným postihnutím žije v podmienkach chudoby, a v tejto súvislosti uznávajú naliehavú potrebu riešiť problém nepriaznivého dopadu chudoby na osoby so zdravotným postihnutím,
- (u) majú na pamäti, že pre dosiahnutie plnej ochrany osôb so zdravotným postihnutím, najmä počas ozbrojených konfliktov a okupácie cudzími vojskami, sú nepostrádateľné podmienky mieru a bezpečnosti založené na plnom rešpektovaní cieľov a zásad obsiahnutých v Charte Organizácie Spojených národov a dodržiavaní platných nástrojov v oblasti ľudských práv,
- (v) uznávajúc dôležitosť prístupnosti fyzického, sociálneho, hospodárskeho a kultúrneho prostredia, zdravotnej starostlivosti a vzdelávania, informácií a komunikácie pre plné užívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd osobami so zdravotným postihnutím,
- (w) uvedomujúc si, že jednotlivec, ktorý je viazaný zodpovednosťou voči ďalším jednotlivcom a voči spoločnosti, ku ktorému patrí, je povinný usilovať sa o presadzovanie a dodržiavanie práv uznaných v Medzinárodnej listine ľudských práv,
- (x) presvedčené o tom, že rodina je prirodzená a základná jednotka spoločnosti a má nárok na ochranu zo strany spoločnosti a štátu, a že osobám so zdravotným postihnutím a ich rodinným príslušníkom by mala byť poskytovaná nevyhnutná ochrana a pomoc, ktorá by rodinám umožnila prispievať k tomu, aby osoby so zdravotným postihnutím mohli plne a rovnako užívať svoje práva,
- (y) presvedčené o tom, že komplexný a ucelený medzinárodný dohovor na podporu a ochranu práv a dôstojnosti osôb so zdravotným postihnutím významne prispeje ku odstráneniu závažného sociálneho znevýhodnenia osôb so zdravotným postihnutím a k podporeni ich účasti v občianskom, politickom, hospodárskom,

sociálnom a kultúrnym živote s rovnakými príležitosťami, a to tak v rozvojových, ako aj vo vyspelých krajinách, dohodli sa takto:

Článok 1

Účel

Účelom tohto dohovoru je presadzovať, chrániť a zabezpečovať plné a rovnaké užívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd všetkými osobami so zdravotným postihnutím a podporovať úctu k ich prirodzenej dôstojnosti.

Osoby so zdravotným postihnutím zahŕňajú osoby s dlhodobými telesnými, mentálnymi, intelektuálnymi alebo zmyslovými postihnutiami, ktoré v súčinnosti s rôznymi prekážkami môžu brániť ich plnému a účinnému zapojeniu do života spoločnosti na rovnakom základe s ostatnými.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

Na účely tohto dohovoru:

„Komunikácia“ zahŕňa jazyky, zobrazenie textu, Braillovo písmo, taktilnú komunikáciu, zväčšené písmo, prístupné multimédiá, ako aj písané, zvukové, jazykovo jednoduché, predčítavané, augmentatívne a ďalšie alternatívne spôsoby, prostriedky a formáty komunikácie, vrátane prístupných informačných a komunikačných technológií.

„Jazyk“ zahŕňa hovorenú a znakovú reč a iné formy neverbálnej komunikácie.

„Diskriminácia na základe zdravotného postihnutia“ znamená každé robenie rozdielov, vylúčenie alebo obmedzenie na základe zdravotného postihnutia, ktorých cieľom alebo účinkom je narušiť alebo znemožniť uznávanie, užívanie alebo uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd v politickej, hospodárskej, sociálnej, kultúrnej, občianskej alebo inej oblasti na rovnakom základe s ostatnými. Zahŕňa všetky formy diskriminácie, vrátane odmietnutia primeraných úprav.

„Primerané úpravy“ znamenajú nevyhnutnú a adekvátnu zmenu a prispôbenie, ktoré nepredstavujú neúmerné alebo nadmerné zaťaženie, a robia sa, ak si to vyžaduje konkrétny prípad, s cieľom zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím užívanie alebo uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd na rovnakom základe s ostatnými.

„Univerzálny dizajn“ znamená navrhovanie výrobkov, zariadení, programov a služieb tak, aby ich mohli využívať v najväčšej možnej miere všetci ľudia bez nutnosti úprav alebo špeciálneho dizajnu. „Univerzálny dizajn“ nevylučuje asistenčné zariadenia pre určité skupiny osôb so zdravotným postihnutím, ak je to potrebné.

Článok 3

Všeobecné zásady

Tento dohovor sa zakladá na nasledujúcich zásadách:

- (a) rešpektovanie prirodzenej dôstojnosti, osobnej nezávislosti, vrátane slobody voľby, a samostatnosti osôb;
- (b) nediskriminácia;
- (c) plné a účinné zapojenie sa a začlenenie do spoločnosti;
- (d) rešpektovanie odlišnosti a prijímania osôb so zdravotným postihnutím ako súčasť ľudskej rozmanitosti a prirodzenosti;
- (e) rovnosť príležitostí;
- (f) prístupnosť;
- (g) rovnosť medzi mužmi a ženami;
- (h) rešpektovanie rozvíjajúcich sa schopností detí so zdravotným postihnutím a rešpektovanie práva detí so zdravotným postihnutím na zachovanie vlastnej identity.

Článok 4

Všeobecné záväzky

1. Zmluvné strany sa zaväzujú zabezpečiť a podporovať plné uplatňovanie všetkých ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím bez akéhokoľvek diskriminovania

na základe zdravotného postihnutia. Na tento účel sa zmluvné strany zaväzujú:

- (a) prijať všetky príslušné legislatívne, správne a iné opatrenia na uplatňovanie práv uznávaných v tomto dohovore;
- (b) prijať všetky príslušné opatrenia, vrátane zákonodarstva, na úpravu alebo zrušenie existujúcich zákonov, predpisov, obyčajov a praktík, ktoré predstavujú diskrimináciu osôb so zdravotným postihnutím;
- (c) zohľadniť ochranu a podporu ľudských práv osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých politikách a programoch;
- (d) zdržať sa akéhokoľvek konania alebo praktík, ktoré sú v rozpore s týmto dohovorom, a zabezpečiť, aby verejné orgány a inštitúcie konali v súlade s týmto dohovorom;
- (e) prijať všetky primerané opatrenia na odstránenie diskriminácie na základe zdravotného postihnutia zo strany akejkoľvek osoby, organizácie alebo súkromného podniku;
- (f) uskutočňovať alebo podporovať výskum a vývoj univerzálne navrhovaných tovarov, služieb, zariadení a vybavenia, v zmysle definície v článku 2 tohto dohovoru, ktoré by vyžadovali minimálne prispôbenie a najnižšie náklady, na uspokojenie špecifických potrieb osôb so zdravotným postihnutím, podporovať ich dostupnosť a využívanie a presadzovať univerzálny dizajn pri vytváraní noriem a usmernení;
- (g) uskutočňovať alebo podporovať výskum a vývoj a podporovať dostupnosť a využívanie nových technológií, vrátane informačných a komunikačných technológií, pomôcok na mobilitu, zariadení a podporných technológií vhodných pre osoby so zdravotným postihnutím, a zároveň uprednostňovať cenovo dostupné technológie;
- (h) poskytovať osobám so zdravotným postihnutím prístupné informácie o pomôckach na mobilitu, zariadeniach a podporných technológiách, vrátane nových technológií, ako aj o iných formách pomoci, podporných službách a zariadeniach;
- (i) podporovať vzdelávanie odborníkov a pracovníkov, ktorí pracujú s osobami so zdravotným postihnutím, v oblasti práv uznaných v tomto dohovore, s cieľom zlepšiť poskytovanie pomoci a služieb zaručených týmito právami.

2. Pokiaľ ide o hospodárske, sociálne a kultúrne práva, každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, sa zaväzuje prijať opatrenia v maximálnom rozsahu svojich prostriedkov a v prípade potreby aj v rámci medzinárodnej spolupráce, s cieľom postupne dosiahnuť plnú realizáciu týchto práv, bez toho, aby to malo dopad na záväzky obsiahnuté v tomto dohovore, ktoré sú v súlade s medzinárodným právom bezprostredne uplatniteľné.

3. Pri vytváraní a uplatňovaní zákonodarstva a politik zamera- ných na vykonávanie tohto dohovoru a pri rozhodovaní o otázkach týkajúcich sa osôb so zdravotným postihnutím, štáty, ktoré sú zmluv- nými stranami tohto dohovoru, budú dôkladne konzultovať s osobami so zdravotným postihnutím, vrátane detí so zdravotným postihnutím, a budú s nimi aktívne spolupracovať prostredníctvom ich reprezenta- tívnych organizácií.

4. Nič v tomto dohovore nemá dopad na žiadne ustanovenia, ktoré väčšmi prispievajú k uplatňovaniu práv osôb so zdravotným postihnutím a ktoré môžu byť obsiahnuté v práve štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, alebo v medzinárodnom práve platnom pre daný štát. V žiadnom štáte, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, nemožno obmedzovať alebo porušovať žiadne z ľudských práv a základných slobôd uznaných alebo existujúcich v tomto štáte na základe zákona, dohovoru, predpisov alebo obyčajov pod zámienkou, že tento dohovor neuznáva takéto práva alebo slobody, alebo ich uznáva v menšom rozsahu.

5. Ustanovenia tohto dohovoru sa vzťahujú na všetky súčasti federatívnych štátov bez akýchkoľvek obmedzení alebo výnimiek.

Článok 5

Rovnosť a nediskriminácia

1. Zmluvné strany uznávajú, že všetky osoby sú si rovné pred zákonom a podľa zákona a majú nárok na rovnakú ochranu a na rovnaký úžitok zo zákona bez akejkoľvek diskriminácie.

2. Zmluvné strany zakazujú všetku diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia a zaručujú osobám so zdravotným postihnutím rovnakú a účinnú právnu ochranu pred diskrimináciou z akýchkoľvek dôvodov.

3. V záujme presadenia rovnosti a odstránenia diskriminácie zmluvné strany podniknú všetky príslušné kroky na zabezpečenie poskytovania primeraných úprav.

4. Osobitné opatrenia, ktoré sú nevyhnutné na urýchlenie alebo dosiahnutie faktickej rovnosti osôb so zdravotným postihnutím, sa v zmysle tohto dohovoru nepovažujú za diskrimináciu.

Článok 6

Ženy so zdravotným postihnutím

1. Zmluvné strany uznávajú, že ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím sú vystavené viacnásobnej diskriminácii, a v tejto súvislosti prijímajú opatrenia, aby im zabezpečili plné a rovnaké užívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd.

2. Zmluvné strany prijímajú všetky príslušné opatrenia na zabezpečenie plného rozvoja, pokroku a rozšírenia právomocí žien s cieľom zaručiť im uplatňovanie a užívanie ľudských práv a základných slobôd stanovených v tomto dohovore.

Článok 7

Deti so zdravotným postihnutím

1. Zmluvné strany prijímajú všetky nevyhnutné opatrenia, ktorými zabezpečia deťom so zdravotným postihnutím plné užívanie všetkých ľudských práv a základných slobôd na rovnakom základe s ostatnými deťmi.

2. Prvoradým hľadiskom pri každej činnosti týkajúcej sa detí so zdravotným postihnutím je najlepší záujem dieťaťa.

3. Zmluvné strany zabezpečia deťom so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými deťmi právo slobodne vyjadrovať svoje názory vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ich dotýkajú, pričom sa ich názorom musí venovať náležitá pozornosť zodpovedajúca ich veku a zrelosti, a v záujme uplatňovania tohto práva im poskytujú pomoc primeranú ich veku a zdravotnému postihnutiu.

Článok 8

Zvyšovanie povedomia

1. Zmluvné strany sa zaväzujú prijať okamžité, účinné a primerané opatrenia:

- (a) na zvýšenie povedomia v celej spoločnosti, a to aj na úrovni rodín, o postavení osôb so zdravotným postihnutím, a na podporenie rešpektovania práv a dôstojnosti osôb so zdravotným postihnutím;
- (b) na boj proti stereotypom, predsudkom a škodlivým praktikám vo vzťahu k osobám so zdravotným postihnutím, vrátane tých, ktoré sa zakladajú na pohlaví a veku, vo všetkých oblastiach života;
- (c) na podporu uvedomenia si schopností a prínosu osôb so zdravotným postihnutím;

2. Medzi opatrenia prijaté na tento účel patria:

- (a) Inicievanie a uskutočňovanie účinných kampaní na zvyšovanie povedomia verejnosti, ktorých cieľom je:
 - (i) vychovávať k vnímanosti k právam osôb so zdravotným postihnutím;
 - (ii) podporovať pozitívne vnímanie a väčšie spoločenské povedomie vo vzťahu k osobám so zdravotným postihnutím,
 - (iii) podporovať uznávanie zručností, predností a schopností osôb so zdravotným postihnutím, ako aj ich prínosu pre pracovisko a pre trh práce,
- (b) Presadzovať postoj rešpektovania práv osôb so zdravotným

postihnutím na všetkých úrovniach vzdelávacieho systému a u všetkých detí od ich raného veku.

- (c) Nabádať všetky prostriedky masovej komunikácie, aby zobrazovali osoby so zdravotným postihnutím spôsobom, ktorý je v súlade s účelom tohto dohovoru.
- (d) Podporovať vzdelávacie programy zamerané na zvyšovanie povedomia vo vzťahu k osobám so zdravotným postihnutím a k právam osôb so zdravotným postihnutím.

Článok 9

Prístupnosť

1. S cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím, aby mohli žiť nezávislým spôsobom života a plne sa podieľať na všetkých aspektoch života, zmluvné strany prijímajú príslušné opatrenia, ktoré zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím, na rovnakom základe s ostatnými, prístup k fyzickému prostrediu, k doprave, k informáciám a komunikácii, vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, a to tak v mestských, ako aj vo vidieckych oblastiach. Tieto opatrenia, ktoré budú zahŕňať identifikáciu a odstraňovanie prekážok a bariér brániacich prístupnosti, sa budú vzťahovať, okrem iného, na:

- (a) budovy, cesty, dopravné a iné vnútorné a vonkajšie zariadenia, vrátane škôl, obytných budov, zdravotníckych zariadení a pracovísk;
 - (b) informačné, komunikačné a iné služby, vrátane elektronických a pohotovostných služieb.
2. Zmluvné strany prijímajú aj príslušné opatrenia:
- (a) na vypracovanie, vyhlásenie a kontrolu dodržiavania minimálnych noriem a pravidiel pre zabezpečenie prístupnosti zariadení a služieb dostupných alebo poskytovaných verejnosti;
 - (b) na zabezpečenie toho, aby súkromné subjekty, ktoré poskytujú zariadenia a služby dostupné alebo poskytované verejnosti, zohľadňovali všetky aspekty prístupnosti pre osoby so zdravotným postihnutím.
 - (c) na zabezpečenie zainteresovaným subjektom vzdelávania o otázkach prístupnosti, s ktorými sa stretávajú osoby so zdravotným postihnutím;
 - (d) na vybavenie budov a iných verejne prístupných priestorov označením v Braillovom písme a v ľahko čitateľnej a zrozumiteľnej forme;
 - (e) na poskytovanie rôznych foriem živej pomoci a sprostredkovania, vrátane sprievodcov, predčítavateľov a profesionálnych tlmočníkov znakovkej reči s cieľom uľahčiť prístup do budov a do iných verejne prístupných zariadení;
 - (f) na podporenie ďalších primeraných foriem asistencie a podpory pre osoby so zdravotným postihnutím s cieľom zabezpečiť ich prístup k informáciám;
 - (g) na podporenie prístupu osôb so zdravotným postihnutím k novým informačným a komunikačným technológiám a systémom, vrátane internetu;
 - (h) na podporovanie navrhovania, vývoja, výroby a distribúcie prístupných informačných a komunikačných technológií a systémov už v počiatočnej fáze tak, aby sa tieto technológie a systémy stali prístupnými pri minimálnych nákladoch.

Článok 10

Právo na život

Zmluvné strany opätovne potvrdzujú, že každá ľudská bytosť má prirodzené právo na život, a prijímajú všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie účinného užívania tohto práva osobami so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými.

Článok 11

Rizikové situácie a núdzové humanitárne situácie

Zmluvné strany v súlade so svojimi záväzkami vyplývajúcimi z

medzinárodného práva, vrátane medzinárodného humanitárneho práva a medzinárodného práva v oblasti ľudských práv, prijímú všetky nevyhnutné opatrenia na zabezpečenie ochrany a bezpečnosti osôb so zdravotným postihnutím v rizikových situáciách, vrátane ozbrojených konfliktov. Núdzových humanitárnych situácií a živelných pohrôm.

Článok 12

Rovnosť pred zákonom

1. Zmluvné strany opätovne potvrdzujú, že osoby so zdravotným postihnutím majú kdekolvek právo na uznanie svojej osoby ako subjektu práva.

2. Zmluvné strany uznávajú, že osoby so zdravotným postihnutím majú právnu spôsobilosť vo všetkých oblastiach života na rovnakom základe s ostatnými.

3. Zmluvné strany prijímú príslušné opatrenia, ktoré majú umožniť osobám so zdravotným postihnutím prístup k pomoci, ktorú môžu potrebovať pri uplatňovaní svojej právnej spôsobilosti.

4. Zmluvné strany zabezpečia, aby všetky opatrenia týkajúce sa uplatňovania spôsobilosti na právne úkony poskytovali primerané a účinné záruky s cieľom zabrániť zneužitiu v súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv. Tieto záruky zabezpečia, aby opatrenia týkajúce sa uplatňovania spôsobilosti na právne úkony rešpektovali práva, vôľu a preferencie danej osoby, aby zabráňovali konfliktu záujmov a nenáležitému ovplyvňovaniu, aby boli primerané a prispôsobené situácii danej osoby, aby sa uplatňovali čo najkratšie a aby podliehali pravidelnej kontrole zo strany príslušného, nezávislého a nestranného orgánu alebo súdu. Tieto záruky musia byť primerané tomu, do akej miery uvedené opatrenia ovplyvňujú práva a záujmy danej osoby.

5. V súlade s ustanoveniami tohto článku zmluvné strany prijímú všetky primerané a účinné opatrenia na zabezpečenie rovnakého práva osôb so zdravotným postihnutím vlastniť alebo dediť majetok, spravovať svoje finančné záležitosti a mať rovnaký prístup k bankovým pôžičkám, hypotékam a iným formám finančného úverovania, a zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím neboli svojvoľne zbavené svojho majetku.

Článok 13

Prístup k spravodlivosti

1. Zmluvné strany zabezpečia pre osoby so zdravotným postihnutím účinný prístup k spravodlivosti na rovnakom základe s ostatnými, a to aj poskytnutím procesných a veku primeraných úprav s cieľom uľahčiť im účinné plnenie ich úlohy priamych a nepriamych účastníkov, vrátane úlohy svedkov, vo všetkých súdnych konaniach, a to aj vo fáze vyšetrovania a predbežného konania.

2. V záujme poskytnutia pomoci na zabezpečenie účinného prístupu k spravodlivosti pre osoby so zdravotným postihnutím zmluvné strany budú podporovať primerané vzdelávanie osôb pôsobiacich v oblasti justičnej správy, vrátane pracovníkov polície a väzenskej správy.

Článok 14

Sloboda a osobná bezpečnosť

1. Zmluvné strany zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými:

(a) užívali právo na slobodu a osobnú bezpečnosť;

(b) neboli nezákonne alebo svojvoľne zbavené slobody, aby každé zbavenie slobody bolo v súlade so zákonom a aby existencia zdravotného postihnutia nebola za žiadnych okolností dôvodom na zbavenie slobody.

2. Zmluvné strany zabezpečia, aby v prípade, ak boli osoby so zdravotným postihnutím akýmkoľvek postupom zbavené slobody, mali na rovnakom základe s ostatnými nárok na záruky v súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv a aby sa s nimi

zaobchádzalo v zhode s cieľmi a zásadami tohto dohovoru, vrátane poskytnutia primeraných úprav.

Článok 15

Ochrana pred mučením alebo krutým, neľudským

či ponižujúcim zaobchádzaním alebo trestaním

1. Nikto nesmie byť vystavený mučeniu ani krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu. Predovšetkým, nikto nesmie byť bez svojho slobodného súhlasu vystavený lekárskeým alebo vedeckým pokusom.

2. Zmluvné strany prijímú všetky účinné legislatívne, správne, súdne alebo iné opatrenia, aby sa na rovnakom základe s ostatnými zabránilo mučeniu alebo krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu osôb so zdravotným postihnutím.

Článok 16

Ochrana pred vykorisťovaním, násilím a zneužívaním

1. Zmluvné strany prijímú všetky príslušné legislatívne, správne, sociálne, vzdelávacie a iné opatrenia na ochranu osôb so zdravotným postihnutím tak doma, ako aj mimo domova, pred všetkými formami vykorisťovania, násilia a zneužívania, a to aj so zreteľom na ich rodový aspekt.

2. Zmluvné strany prijímú okrem toho aj všetky príslušné opatrenia, aby zabránili všetkým formám vykorisťovania, násilia a zneužívania tým, že zabezpečia, okrem iného, primerané formy pomoci a podpory pre osoby so zdravotným postihnutím a pre ich rodiny a opatrovateľov zohľadňujúce ich pohlavie a vek, a to aj poskytovaním informácií a osvety o tom, ako predchádzať prípadom vykorisťovania, násilia a zneužívania a ako ich rozpoznávať a nahlasovať. Zmluvné strany zabezpečia, aby podporné služby zohľadňovali vek, rod a druh zdravotného postihnutia.

3. V záujme toho, aby sa zabránilo výskytu všetkých foriem vykorisťovania, násilia a zneužívania, zmluvné strany zabezpečia, aby nezávislé orgány účinne monitorovali všetky zariadenia a programy, ktoré majú slúžiť osobám so zdravotným postihnutím.

4. Zmluvné strany prijímú všetky príslušné opatrenia, vrátane poskytovania podporných služieb, na podporenie fyzickej, kognitívnej a psychologickéj regenerácie, rehabilitácie a sociálnej reintegrácie osôb so zdravotným postihnutím, ktoré sa stali obeťami akýchkoľvek foriem vykorisťovania, násilia a zneužívania. Táto regenerácia a reintegrácia sa musí uskutočňovať v prostredí, ktoré podporuje zdravie, pohodu, sebaúctu, dôstojnosť a nezávislosť danej osoby a zohľadňuje jej špecifické potreby podmienené rodom a vekom.

5. Zmluvné strany uvedú do praxe účinné zákonodarstvo a politiky, vrátane zákonodarstva a politik zameraných na ženy a deti, s cieľom zabezpečiť, aby sa prípady vykorisťovania, násilia a zneužívania osôb so zdravotným postihnutím zistili, vyšetrili a v prípade potreby trestne stíhali.

Článok 17

Ochrana integrity osobnosti

Každá osoba so zdravotným postihnutím má právo na rešpektovanie svojej fyzickej a duševnej integrity na rovnakom základe s ostatnými.

Článok 18

Sloboda pohybu a štátna príslušnosť

1. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na slobodu pohybu, na slobodu voľby miesta pobytu a ich právo na štátnu príslušnosť na rovnakom základe s ostatnými, a zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím:

(a) mali právo získať a meniť štátnu príslušnosť a neboli svojvoľne alebo na základe zdravotného postihnutia zbavené svojej štátnej príslušnosti;

(b) neboli na základe zdravotného postihnutia zbavené svojej spôsobilosti získať, vlastniť a využívať doklady potvrdzujúce ich štátnu príslušnosť alebo iné doklady totožnosti, alebo využívať príslušné

- postupy, ako je napríklad imigračné konanie, ktoré môžu byť nevyhnutné na uľahčenie uplatňovania práva na slobodu pohybu;
- (c) mohli slobodne opustiť ktorúkoľvek krajinu, vrátane svojej vlastnej;
- (d) neboli svojvoľne alebo na základe zdravotného postihnutia zbavené práva vstúpiť do svojej vlastnej krajiny.
2. Deti so zdravotným postihnutím sa zaregistrujú hneď po narodení a majú od narodenia právo na meno, právo na štátnu príslušnosť a, pokiaľ je to možné, právo poznať svojich rodičov a právo na ich starostlivosť.

Článok 19

Nezávislý spôsob života a začlenenie do spoločnosti

Zmluvné strany uznávajú rovnaké právo všetkých osôb so zdravotným postihnutím žiť v spoločenstve s rovnakými možnosťami voľbami ako majú ostatní, a prijímú účinné a primerané opatrenia, ktoré umožnia plné užívanie tohto práva osobami so zdravotným postihnutím a ich plné začlenenie a zapojenie do spoločnosti, a zabezpečia, aby:

- (a) osoby so zdravotným postihnutím mali možnosť zvoliť si miesto pobytu, ako aj to, kde a s kým budú žiť, na rovnakom základe s ostatnými, a aby neboli nútené žiť v určitom prostredí.
- (b) osoby so zdravotným postihnutím mali prístup k celému spektru podporných služieb, či už domácich alebo pobytových a ďalších komunitných podporných služieb vrátane osobnej pomoci, nevyhnutných pre nezávislý život v spoločnosti a pre začlenenie sa do nej, a na zabránenie izolácie alebo segregácie v spoločnosti;
- (c) komunitné služby a zariadenia pre širokú verejnosť boli za rovnakých podmienok prístupné osobám so zdravotným postihnutím a aby zohľadňovali ich potreby.

Článok 20

Osobná mobilita

Zmluvné strany prijímú účinné opatrenia na zabezpečenie osobnej mobility s najväčšou možnou nezávislosťou pre osoby so zdravotným postihnutím, a to aj tým, že:

- (a) uľahčia osobnú mobilitu osôb so zdravotným postihnutím takým spôsobom a v takom čase, aký si zvolia oni sami, a to za prijateľné ceny;
- (b) uľahčia prístup osôb so zdravotným postihnutím ku kvalitným pomôckam na mobilitu, zariadeniam, podporným technológiám a k rôznym formám asistencie a k sprostredkovateľom, a to aj zabezpečením ich finančnej dostupnosti;
- (c) zabezpečia vzdelávanie zamerané na získanie zručnosti vo veci mobility pre osoby so zdravotným postihnutím a pre odborný personál pracujúci s osobami so zdravotným postihnutím;
- (d) budú motivovať subjekty, ktoré vyrábajú pomôcky na mobilitu, zariadenia a podporné technológie, aby brali do úvahy všetky aspekty mobility osôb so zdravotným postihnutím.

Článok 21

Sloboda prejavu a presvedčenia a prístup k informáciám

Zmluvné strany prijímú všetky príslušné opatrenia, ktorými zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím mohli uplatňovať právo na slobodu prejavu a presvedčenia, vrátane slobody vyhľadávať, prijímať a šíriť informácie a myšlienky na rovnakom základe s ostatnými, a to prostredníctvom všetkých foriem komunikácie podľa vlastného výberu, v zmysle definície v článku 2 tohto dohovoru, a to aj tým, že:

- (a) osobám so zdravotným postihnutím poskytujú informácie určené širokej verejnosti, v prístupných formátoch a technológiách vhodných pre rôzne druhy zdravotného postihnutia, a to včas a bez dodatočných nákladov;
- (b) akceptujú a umožnia osobám so zdravotným postihnutím používať znakové jazyky, Braillovo písmo, augmentatívnu a alterna-

tívnu komunikáciu, ako aj ďalšie prístupné prostriedky, spôsoby a formáty komunikácie podľa ich vlastného výberu v oficiálnej komunikácii;

- (c) vyžadujú od súkromných subjektov, ktoré poskytujú služby širokej verejnosti, okrem iného aj prostredníctvom internetu, aby poskytovali osobám so zdravotným postihnutím informácie a služby v prístupných a použiteľných formátoch;
- (d) nabádajú prostriedky masovej komunikácie, vrátane poskytovateľov informácií cez internet, aby svoje služby sprístupnili osobám so zdravotným postihnutím;
- (e) uznávajú a podporujú používanie znakových jazykov.

Článok 22

Rešpektovanie súkromia

1. Žiadna osoba so zdravotným postihnutím, bez ohľadu na miesto jej pobytu alebo na prostredie, v ktorom žije, nesmie byť vystavená svojvoľnému alebo nezákonnému zasahovaniu do súkromia, do rodiny, domova, korešpondencie alebo do iných druhov komunikácie, ani nezákonným útokom na jej česť a povesť. Osoby so zdravotným postihnutím majú právo na zákonnú ochranu pred takým zasahovaním alebo útokmi.

2. Zmluvné strany chránia dôvernosť osobných informácií a informácií o zdravotnom stave a o rehabilitácii osôb so zdravotným postihnutím na rovnakom základe s ostatnými.

Článok 23

Rešpektovanie domova a rodiny

1. Zmluvné strany prijímú účinné a primerané opatrenia na odstránenie diskriminácie osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa manželstva, rodiny, rodičovstva a partnerských vzťahov na rovnakom základe s ostatnými, aby zabezpečili:

- (a) uznanie práva všetkých osôb so zdravotným postihnutím, ktoré sú vo veku vhodnom na uzavretie manželstva, uzavrieť manželstvo a založiť si rodinu na základe slobodného a plného súhlasu budúcich manželov;
- (b) uznanie práva osôb so zdravotným postihnutím slobodne a zodpovedne rozhodovať o počte a vekovom odstupe svojich detí a ich práva na prístup k informáciám primeraným veku a k sexuálnej výchove a výchove k plánovanému rodičovstvu, a poskytnutie prostriedkov nevyhnutných na uplatňovanie týchto práv;
- (c) zachovanie fertility osôb so zdravotným postihnutím, vrátane detí, a to na rovnakom základe s ostatnými.

2. Zmluvné strany zabezpečia práva a povinnosti osôb so zdravotným postihnutím, s prihliadnutím na opatrovníctvo, poručníctvo, zverenectvo, adopciu detí alebo podobné inštitúty, ak tieto pojmy existujú vo vnútroštátnom zákonodarstve; vo všetkých prípadoch je prvoradý najlepší záujem dieťaťa. Zmluvné strany poskytujú osobám so zdravotným postihnutím primeranú pomoc pri výkone ich povinností spojených s výchovou detí.

3. Zmluvné strany zabezpečia, aby deti so zdravotným postihnutím mali rovnaké práva, pokiaľ ide o život v rodinnom prostredí. Na účel uplatňovania týchto práv a predchádzania zatajovaniu, opúšťaniu, zanedbávaniu a segregácii detí so zdravotným postihnutím, sa zmluvné strany zavazujú, že budú poskytovať deťom so zdravotným postihnutím a ich rodinám včasné a úplné informácie, služby a podporu.

4. Zmluvné strany zabezpečia, aby dieťa nebolo oddelené od svojich rodičov proti svojej vôli, s výnimkou prípadov, keď príslušné orgány na základe súdneho preskúmania a v súlade s platným právom a predpismi rozhodnú, že takéto oddelenie je nevyhnutné v najlepšom záujme dieťaťa. Dieťa nesmie byť v žiadnom prípade oddelené od svojich rodičov v dôsledku jeho zdravotného postihnutia alebo zdravotného postihnutia jedného či oboch rodičov.

5. Ak najbližšia rodina nie je schopná starať sa o dieťa so zdravotným postihnutím, zmluvné strany vynaložia všetko úsilie, aby

zabezpečili náhradnú starostlivosť v rámci širšej rodiny, a ak to nie je možné, v rodinnom prostredí v rámci spoločenstva.

Článok 24 Vzdelávanie

1. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na vzdelanie. Na účel uplatňovania tohto práva bez diskriminácie a na základe rovnosti príležitostí zmluvné strany zabezpečia začleňujúci vzdelávací systém na všetkých úrovniach a celoživotné vzdelávanie zamerané na:

- (a) plný rozvoj ľudského potenciálu a pocitu vlastnej dôstojnosti a hodnoty, a na posilnenie rešpektovania ľudských práv, základných slobôd a ľudskej rozmanitosti;
- (b) rozvoj osobnosti, talentu a tvorivosti osôb so zdravotným postihnutím, ako aj ich duševných a telesných schopností, v maximálnej možnej miere;
- (c) umožnenie osobám so zdravotným postihnutím účinne sa zapájať do života slobodnej spoločnosti.

2. Pri realizácii tohto práva zmluvné strany zabezpečia, aby:

- (a) osoby so zdravotným postihnutím neboli na základe svojho zdravotného postihnutia vylúčené zo všeobecného systému vzdelávania a aby deti so zdravotným postihnutím neboli na základe svojho zdravotného postihnutia vylúčené z bezplatného a povinného základného vzdelávania alebo zo stredoškolského vzdelávania;
- (b) osoby so zdravotným postihnutím mali na rovnakom základe s ostatnými prístup k inkluzívnemu, kvalitnému a bezplatnému základnému a stredoškolskému vzdelaniu v spoločenstve, v ktorom žijú;
- (c) sa im poskytovali primerané úpravy v súlade s ich individuálnymi potrebami;
- (d) osoby so zdravotným postihnutím dostali v rámci všeobecného systému vzdelávania požadovanú podporu s cieľom umožniť ich účinné vzdelávanie;
- (e) sa účinné opatrenia individualizovanej podpory uskutočňovali v prostrediach, ktoré maximalizujú vzdelanostný a sociálny rozvoj, v súlade s cieľom plného začlenenia;

3. Zmluvné strany umožnia osobám so zdravotným postihnutím získavať zručnosti v oblasti bežného života a sociálne zručnosti s cieľom uľahčiť ich plné a rovnoprávne zapojenie do systému vzdelávania a do života spoločnosti. Zmluvné strany prijímú na tento účel príslušné opatrenia vrátane:

- (a) umožnia štúdium Braillovoho písma, alternatívneho písma a augmentatívnych a alternatívnych techník, prostriedkov a formátov komunikácie a rozvoj orientačných zručností a mobility, a vzájomnú podporu a poradenstvo osôb nachádzajúcich sa v rovnakej situácii;
- (b) umožnia štúdium znakovkej reči a podporu jazykovej identity spoločenstva nepočujúcich ľudí;
- (c) zabezpečia, aby sa nevidiacim, nepočujúcim a hluchoslepým osobám, najmä deťom, poskytovalo vzdelávanie v takých jazykoch, spôsoboch a prostriedkoch komunikácie, ktoré sú najvhodnejšie pre danú osobu, a v prostredí, ktoré maximalizuje vzdelanostný a sociálny rozvoj človeka.

4. S cieľom pomôcť pri zabezpečení realizácie tohto práva, zmluvné strany prijímú príslušné opatrenia na zamestnávanie učiteľov, vrátane učiteľov so zdravotným postihnutím, ktorí ovládajú znakový jazyk a/alebo Braillovo písmo, a na prípravu odborníkov a pracovníkov, ktorí pôsobia na všetkých stupňoch vzdelávania. Takáto odborná príprava musí zahŕňať informácie o problematike zdravotného postihnutia a o používaní príslušných augmentatívnych a alternatívnych techník, prostriedkov a formátov komunikácie, vzdelávacích metód a materiálov určených na pomoc osobám so zdravotným postihnutím.

5. Zmluvné strany zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím mohli absolvovať všeobecné terciárne vzdelávanie, odbornú

prípravu na výkon povolania, vzdelávanie dospelých a celoživotné vzdelávanie bez diskriminácie a na rovnakom základe s ostatnými. Na tento účel zmluvné strany zabezpečia, aby sa osobám so zdravotným postihnutím poskytovali primerané úpravy.

Článok 25 Zdravie

Zmluvné strany uznávajú, že osoby so zdravotným postihnutím majú právo na dosiahnutie najlepšieho možného zdravia bez diskriminácie na základe zdravotného postihnutia. Zmluvné strany prijímú všetky príslušné opatrenia, ktorými zabezpečia osobám so zdravotným postihnutím prístup k zdravotnej starostlivosti vrátane liečebnej rehabilitácie, ktoré zohľadňujú pohlavný aspekt. Zmluvné strany musia najmä:

- (a) poskytovať osobám so zdravotným postihnutím rovnaký rozsah, kvalitu a štandard bezplatnej alebo cenovo dostupnej zdravotnej starostlivosti a programov, ktoré sa poskytujú ostatným osobám, a to aj v oblasti zdravotníckych programov zameraných na sexuálne a reprodukčné zdravie a programov v oblasti verejného zdravia určených pre celú populáciu;
- (b) poskytovať zdravotnú starostlivosť, ktorú osoby so zdravotným postihnutím, vrátane detí a starších osôb, špecificky potrebujú v dôsledku svojho zdravotného postihnutia, a to vrátane včasného zistenia, prípadne intervencie, a služby určené na minimalizáciu alebo prevenciu ďalšieho zdravotného postihnutia;
- (c) poskytovať túto zdravotnú starostlivosť čo najbližšie k miestu bydliska danej osoby, vrátane vidieckych oblastí;
- (d) vyžadovať od zdravotníckych pracovníkov, aby osobám so zdravotným postihnutím poskytovali starostlivosť v tej istej kvalite ako ostatným osobám, a to aj na základe slobodného a informáciami podloženého súhlasu, okrem iného, aj zvyšovaním povedomia o ľudských právach, dôstojnosti, nezávislosti a potrebách osôb so zdravotným postihnutím prostredníctvom odborného vzdelávania a zverejňovania etických noriem pre verejnú aj súkromnú zdravotnú starostlivosť;
- (e) zakázať diskrimináciu osôb so zdravotným postihnutím pri poskytovaní zdravotného poistenia a životného poistenia, ak toto poistenie povoľuje vnútroštátne právo, a toto poistenie sa musí poskytovať spravodlivým a primeraným spôsobom;
- (f) zamedziť diskriminačné odoprenie zdravotnej starostlivosti alebo zdravotníckych služieb alebo jedla a tekutín na základe zdravotného postihnutia.

Článok 26 Habilitácia a rehabilitácia

1. Zmluvné strany prijímú účinné a primerané opatrenia, a to aj cestou vzájomnej podpory ľudí so zdravotným postihnutím, aby umožnili osobám so zdravotným postihnutím dosiahnuť a udržať si maximálnu možnú samostatnosť, uplatniť v plnej miere telesné, duševné, sociálne a profesijné schopnosti a dosiahnuť plné začlenenie a zapojenie do všetkých oblastí života. Na tento účel zmluvné strany zriadia, podporujú a rozširujú komplexné habilitačné a rehabilitačné služby a programy, najmä v oblasti zdravotníctva, zamestnanosti, vzdelávania a sociálnych služieb tak, aby tieto služby a programy:

- (a) sa začínali v čo najskoršej etape a boli založené na multidisciplinárnom posúdení individuálnych potrieb a predností;
- (b) podporovali zapojenie a začlenenie do spoločnosti a do všetkých oblastí jej života, boli dobrovoľné a dostupné pre osoby so zdravotným postihnutím čo najbližšie k miestu ich bydliska, vrátane vidieckych oblastí.

2. Zmluvné strany podporujú rozvoj úvodného a sústavného odborného vzdelávania odborníkov a pracovníkov pôsobiach v habilitačných a rehabilitačných službách.

3. Zmluvné strany podporujú dostupnosť, poznanie a používanie asistenčných zariadení a technológií určených pre osoby so zdravotným postihnutím, ktoré sú určené na habilitáciu a rehabilitáciu.

Článok 27

Práca a zamestnávanie

1. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na prácu na rovnakom základe s ostatnými; zahŕňa to právo na možnosť žiť sa slobodne zvolenou prácou alebo prácou prijatou na trhu práce, a právo na pracovné prostredie, ktoré je otvorené, začleňujúce a prístupné pre osoby so zdravotným postihnutím. Zmluvné strany zaručujú a podporujú uplatňovanie práva na prácu, a to aj pre osoby, ktoré sa stali zdravotne postihnutými v priebehu zamestnania, prijímaním primeraných opatrení, a to aj legislatívnych, ktorými, okrem iného:

- (a) zakázať diskrimináciu na základe zdravotného postihnutia vo všetkých otázkach týkajúcich sa ktorejkoľvek formy zamestnávania, vrátane podmienok náboru, prijímania do práce a zamestnávania, trvania zamestnania, kariérneho postupu, ako aj bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci;
- (b) budú chrániť, na rovnakom základe s ostatnými, práva osôb so zdravotnými postihnutiami na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky, vrátane rovnakých príležitostí a rovnakého odmeňovania za prácu rovnakej hodnoty, na bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, vrátane ochrany pred obťažovaním, a práva na nápravu ujmy;
- (c) zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím mohli uplatňovať svoje pracovné a odborárske práva na rovnakom základe s ostatnými;
- (d) umožniť osobám so zdravotným postihnutím účinný prístup k programom všeobecného technického a odborného poradenstva, k službám sprostredkovania práce a k odbornej príprave na výkon povolania a k ďalšiemu vzdelávaniu;
- (e) budú podporovať tvorbu pracovných príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím a ich kariérny postup na trhu práce, ako aj asistenciu pri hľadaní, získavaní a udržiavaní si zamestnania a pri návrate do zamestnania;
- (f) budú podporovať príležitosti pre samostatnú zárobkovú činnosť, podnikanie, rozvoj družstiev a začatie vlastného podnikania;
- (g) budú zamestnávať osoby so zdravotným postihnutím vo verejnom sektore;
- (h) budú podporovať zamestnávanie osôb so zdravotným postihnutím v súkromnom sektore prostredníctvom primeraných politík a opatrení, medzi ktoré môžu patriť programy pozitívnych opatrení, motivačné a iné opatrenia;
- (i) zabezpečia, aby sa pre osoby so zdravotným postihnutím realizovali na pracovisku primerané úpravy;
- (j) budú podporovať, aby osoby so zdravotným postihnutím nadobúdali pracovné skúsenosti na otvorenom trhu práce;
- (k) budú podporovať pracovnú a profesijnú rehabilitáciu osôb so zdravotným postihnutím a programy zamerané na udržanie si pracovného miesta a na uľahčenie návratu do práce.

2. Zmluvné strany zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím neboli držané v podmienkach otroctva a nevoľníctva a aby boli chránené, na rovnakom základe s ostatnými, pred nútenou a povinnou prácou.

Článok 28

Primeraná životná úroveň a sociálna ochrana

1. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na primeranú životnú úroveň pre ne aj pre ich rodiny, vrátane dostatočnej výživy, oblečenia a ubytovania, a na neustále zlepšovanie životných podmienok, a podniknú príslušné kroky, ktorými zaručia a presadia uplatňovanie tohto práva bez diskriminácie na základe zdravotného postihnutia.

2. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím na sociálnu ochranu a na užívanie tohto práva bez diskriminácie na základe zdravotného postihnutia a podniknú príslušné kroky, ktorými zaručia a presadia uplatňovanie tohto práva, vrátane týchto opatrení s cieľom:

- (a) zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím rovnaký prístup k službám zásobovania obyvateľstva čistou vodou a zabezpečiť im prístup k vhodným a cenovo dostupným službám, pomôckam a k iným formám pomoci pre potreby súvisiace so zdravotným postihnutím;
- (b) zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím, najmä ženám a dievčatám so zdravotným postihnutím a starším osobám so zdravotným postihnutím, prístup k programom sociálnej ochrany a k programom znižovania chudoby;
- (c) zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím a ich rodinám, ktoré žijú v chudobe, prístup k pomoci od štátu s úhradou výdavkov súvisiacich so zdravotným postihnutím, vrátane vhodného vzdelávania, poradenstva, finančnej pomoci a odľahčovacích služieb;
- (d) zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím prístup k programom verejnej bytovej výstavby;
- (e) zabezpečiť osobám so zdravotným postihnutím rovnaký prístup k dávkam a programom dôchodkového zabezpečenia.

Článok 29

Účasť na politickom a verejnom živote

Zmluvné strany zaručia osobám so zdravotným postihnutím politické práva a možnosť užívať ich na rovnakom základe s ostatnými a zaväzujú sa, že:

- (a) zabezpečia, aby sa osoby so zdravotným postihnutím mohli účinne a plne podieľať na politickom a verejnom živote na rovnakom základe s ostatnými, a to priamo alebo prostredníctvom slobodne zvolených zástupcov, vrátane práva a možnosti osôb so zdravotným postihnutím voliť a byť zvolený, okrem iného tým, že:
 - (i) zabezpečia, že volebné postupy, zariadenia a materiály budú vhodné, prístupné a ľahko zrozumiteľné a použiteľné;
 - (ii) budú chrániť právo osôb so zdravotným postihnutím hlasovať v tajnom hlasovaní vo voľbách a vo verejných referendách bez zastrasovania, kandidovať vo voľbách, účinne zastávať úrad a pôsobiť vo všetkých verejných funkciách na všetkých úrovniach správy štátu, a súčasne umožnia používanie asistenčných a nových technológií, ak to bude vhodné;
 - (iii) zaručia slobodné vyjadrovanie vôle osôb so zdravotným postihnutím ako voličov a na tento účel im v prípade potreby na ich žiadosť umožnia, aby im pri hlasovaní poskytla pomoc osoba, ktorú si sami určia;
- (b) budú aktívne podporovať prostredie, v ktorom sa osoby so zdravotným postihnutím môžu účinne a plne zúčastňovať na riadení verejných záležitostí, a to bez diskriminácie a na rovnakom základe s ostatnými, podnecovať ich účasť na verejnom živote, vrátane:
 - (i) účasti v mimovládnych organizáciách a združeniach zúčastňujúcich sa na verejnom a politickom živote krajiny a účasti na činnosti a správe politických strán;
 - (ii) zriaďovania organizácií osôb so zdravotným postihnutím a členstva v nich s cieľom zastupovať osoby so zdravotným postihnutím na medzinárodnej, národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

Článok 30

Účasť na kultúrnom živote, rekreácia, záujmové aktivity a šport

1. Zmluvné strany uznávajú právo osôb so zdravotným postihnutím zúčastňovať sa, na rovnakom základe s ostatnými, na kultúrnom živote a prijímú všetky príslušné opatrenia, ktorými zabezpečia, aby osoby so zdravotným postihnutím:

- (a) mali prístup ku kultúrnym materiálom v prístupných formátoch;
- (b) mali prístup k televíznym programom, filmom, divadlu a iným kultúrnym aktivitám v prístupných formátoch;
- (c) mali prístup k miestam určeným pre kultúrne predstavenia alebo služby, ako sú divadlá, múzeá, kiná, knižnice a služby cestovné-

ho ruchu, a v najväčšej možnej miere, mali prístup k historickým pamiatkam a k významným miestam národného kultúrneho dedičstva.

2. Zmluvné strany prijímajú príslušné opatrenia, aby umožnili osobám so zdravotným postihnutím rozvíjať a využívať svoj tvorivý, umelecký a intelektuálny potenciál nielen na svoj vlastný prospech, ale aj na obohatenie celej spoločnosti.

3. Zmluvné strany podniknú všetky príslušné kroky, aby v súlade s medzinárodným právom zabezpečili, že zákony na ochranu práva duševného vlastníctva nebudú vytvárať neprimerané alebo diskriminačné prekážky prístupu osôb so zdravotným postihnutím ku kultúrnym materiálom.

4. Osoby so zdravotným postihnutím majú právo, na rovnakom základe s ostatnými, na uznanie a na podporu svojej osobitnej kultúrnej a jazykovej identity, vrátane používania znakovkej reči a kultúry sluchovo postihnutých osôb.

5. S cieľom umožniť osobám so zdravotným postihnutím zúčastňovať sa, na rovnakom základe s ostatnými, na rekreačných, záujmových a športových aktivitách, zmluvné strany prijímajú príslušné opatrenia s cieľom:

- (a) podnecovať a podporovať čo najširšiu účasť osôb so zdravotným postihnutím na športových aktivitách na všetkých úrovniach;
- (b) zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím mali možnosť organizovať a rozvíjať špeciálne športové a záujmové aktivity a zúčastňovať sa na nich a na tento účel podporovať poskytovanie primeraného výcviku, vzdelávania a finančných prostriedkov, a to na rovnakom základe s ostatnými;
- (c) zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím mali prístup k miestam konania športových, rekreačných a turistických aktivít;
- (d) zabezpečiť, aby deti so zdravotným postihnutím mali rovnaký prístup ako ostatné deti k účasti na hrách, rekreačných, záujmových a športových aktivitách, vrátane účasti na uvedených činnostiach v školách;
- (e) zabezpečiť, aby osoby so zdravotným postihnutím mali prístup k službám poskytovaným tými, ktorí sa zaoberajú organizovaním rekreačných, turistických, záujmových a športových aktivít.

Článok 31

Štatistika a zhromažďovanie údajov

1. Zmluvné strany sa zaväzujú zhromažďovať príslušné informácie, vrátane štatistických a výskumných údajov, aby mohli formulovať a uplatňovať politiky na vykonávanie tohto dohovoru. Proces zhromažďovania a uschovávania týchto informácií musí:

- (a) byť v súlade so zákonne stanovenými zárukami, vrátane zákonodarstva o ochrane údajov, na zabezpečenie dôverného charakteru a rešpektovania súkromia osôb so zdravotným postihnutím;
- (b) byť v súlade s medzinárodne uznávanými normami na ochranu ľudských práv a základných slobôd a s etickými zásadami zhromažďovania a využívania štatistických údajov.

2. Informácie zhromaždené v súlade s týmto článkom budú podľa potreby roztriedené a použité tak, aby pomohli posúdiť plnenie záväzkov štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, vyplývajúcich z tohto dohovoru, a identifikovať a odstrániť prekážky, ktorým čelia osoby so zdravotným postihnutím pri uplatňovaní svojich práv.

3. Zmluvné strany prevezmú na seba zodpovednosť za šírenie týchto štatistických údajov a zabezpečia ich prístupnosť pre osoby so zdravotným postihnutím i pre ostatných.

Článok 32

Medzinárodná spolupráca

1. Zmluvné strany uznávajú dôležitosť medzinárodnej spolupráce a jej presadzovania na podporu národných snáh o realizáciu účelu a cieľov tohto dohovoru a na tento účel prijímajú primerané a účinné opatrenia na medzištátnej úrovni a v prípade potreby v partnerskej spolupráci s príslušnými medzinárodnými a regionálnymi organizáciami a občianskou spoločnosťou, najmä s organizáciami

osôb so zdravotným postihnutím. Tieto opatrenia by mohli zahŕňať, okrem iného:

- (a) zabezpečenie toho, že medzinárodná spolupráca, vrátane medzinárodných rozvojových programov, bude začleňujúca a prístupná pre osoby so zdravotným postihnutím;
- (b) uľahčenie a podporu budovania kapacít, a to aj prostredníctvom výmeny informácií, skúseností, školiacich programov a osvedčených postupov a delenia sa o ne;
- (c) uľahčenie spolupráce v oblasti výskumu a prístupu k vedeckým a technickým poznatkom;
- (d) poskytovanie, ak to bude žiaduce, technickej a hospodárskej pomoci, a to aj uľahčením prístupu k prístupným a asistenčným technológiám a delenia sa o ne, a prostredníctvom transferu technológií.

2. Ustanovenia tohto článku nemajú dopad na povinnosť každého štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, plniť si záväzky vyplývajúce z tohto dohovoru.

Článok 33

Vykonávanie na vnútroštátnej úrovni a monitorovanie

1. Zmluvné strany v súlade so svojou vlastnou sústavou riadenia ustanovia v rámci štátnej správy jedno alebo viac kontaktných miest pre problematiku vykonávania tohto dohovoru a budú venovať náležitú pozornosť stanoveniu alebo určeniu koordinačného mechanizmu v rámci štátnej správy s cieľom uľahčiť realizáciu s tým súvisiacich činností v jednotlivých oblastiach a na rôznych úrovniach.

2. Zmluvné strany v súlade so svojím právnym a správnym systémom zachovávajú, posilňujú, zriaďujú alebo ustanovujú na vnútroštátnej úrovni systém zahŕňajúci jeden, prípadne viac nezávislých mechanizmov na presadzovanie, ochranu a monitorovanie vykonávania tohto dohovoru. Pri ustanovovaní alebo zriaďovaní týchto mechanizmov zmluvné strany prihládajú na zásady týkajúce sa postavenia a činnosti vnútroštátnych inštitúcií na ochranu a podporu ľudských práv.

3. Občianska spoločnosť, najmä osoby so zdravotným postihnutím a ich reprezentatívne organizácie, sa zapájajú do procesu monitorovania a plne sa na ňom zúčastňujú.

Článok 34

Výbor pre práva osôb so zdravotným postihnutím

1. Zriaďuje sa Výbor pre práva osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „výbor“), ktorý vykonáva činnosti uvedené nižšie.

2. V čase, keď tento dohovor nadobudne platnosť, výbor pozostáva z dvanástich odborníkov. Potom, čo dôjde k ďalším šesťdesiatim ratifikáciám alebo pristúpeniam k tomuto dohovoru, sa výbor rozšíri o šesť členov, čím dosiahne maximálny počet osemnásť členov.

3. Členovia výboru vykonávajú svoju funkciu ako súkromné osoby a sú na vysokej morálnej úrovni a majú uznávanú kvalifikáciu a skúsenosti v oblasti, na ktorú sa vzťahuje tento dohovor. Pri navrhovaní svojich kandidátov sú zmluvné strany vyzývané, aby venovali náležitú pozornosť ustanoveniam stanoveným v článku 4 ods. 3 tohto dohovoru.

4. Členov výboru volia zmluvné strany, pričom treba brať do úvahy spravodlivé zemepisné rozdelenie, zastúpenie rozličných foriem civilizácie a hlavných právnych systémov, ako aj vyvážené zastúpenie oboch pohlaví a účasť odborníkov so zdravotným postihnutím.

5. Členovia výboru sú volení na zasadaniach konferencie štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, tajným hlasovaním zo zoznamu osôb navrhnutých štátmi, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, spomedzi ich štátnych príslušníkov. Na uvedených zasadaniach, na ktorých kvórum tvoria dve tretiny štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, sú za členov výboru zvolení tí nominanti, ktorí získajú najväčší počet hlasov a absolútnu väčšinu hlasov prítomných a hlasujúcich predstaviteľov štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru;

6. Prvé voľby sa uskutočnia najneskôr do šiestich mesiacov od dátumu nadobudnutia platnosti tohto dohovoru. Generálny tajomník Organizácie spojených národov najmenej štyri mesiace pred dátumom konania každých volieb pošle štátom, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, list, ktorým ich vyzve, aby do dvoch mesiacov predložili svoje nominácie na členstvo vo výbore. Generálny tajomník následne pripraví zoznam všetkých takto navrhnutých osôb v abecednom poradí s uvedením štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru a ktoré ich nominovali, a predloží ho štátom, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru.

7. Členovia výboru sa volia na obdobie štyroch rokov. Môžu byť ešte raz opätovne zvolení. Funkčné obdobie šiestich členov výboru zvolených v prvých voľbách však uplynie na konci druhého roku; mená týchto šiestich členov vylosuje predseda zasadania uvedeného v odseku 5 tohto článku bezprostredne po prvých voľbách.

8. Voľba šiestich ďalších členov výboru sa uskutoční pri príležitosti riadnych volieb v súlade s príslušnými ustanoveniami tohto článku.

9. Ak člen výboru zomrie alebo odstúpi alebo vyhlási, že z akéhokoľvek dôvodu nemôže ďalej vykonávať svoje povinnosti vo výbore, štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru a ktorý nominoval tohto člena, vymenuje na výkon funkcie na zvyšok funkčného obdobia iného odborníka, ktorý má požadovanú kvalifikáciu a spĺňa požiadavky uvedené v príslušných ustanoveniach tohto článku.

10. Výbor si stanoví svoj vlastný rokovací poriadok.

11. Generálny tajomník Organizácie spojených národov poskytne potrebný personál a zariadenie na účinné plnenie funkcií výboru podľa tohto dohovoru a zvolá jeho prvé zasadanie.

12. Členovia výboru ustanoveného na základe tohto dohovoru dostávajú, so súhlasom Valného zhromaždenia Organizácie spojených národov, odmenu z prostriedkov Organizácie spojených národov za podmienok, o ktorých rozhodne Valné zhromaždenie so zreteľom na význam činnosti výboru.

13. Členovia výboru majú nárok na výhody, výsady a imunity expertov misie Organizácie Spojených národov ustanovené v príslušných častiach Dohovoru o výsadách a imunitách Organizácie Spojených národov.

Článok 35

Správy predkladané zmluvnými štátmi

1. Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, predloží výboru prostredníctvom generálneho tajomníka Organizácie spojených národov komplexnú správu o opatreniach prijatých na účel plnenia jeho záväzkov vyplývajúcich z tohto dohovoru a o pokroku, ktorý v tomto smere dosiahol, a to do dvoch rokov po nadobudnutí platnosti tohto dohovoru pre príslušný štát, ktorý je jeho zmluvnou stranou.

2. Zmluvné strany následne predkladajú ďalšie správy najmenej každé štyri roky a ďalšie správy predložia vždy, keď ich o to výbor požiadajú.

3. Výbor rozhoduje o všetkých usmerneniach týkajúcich sa obsahu správ.

4. Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru a ktoré predložili výboru prvú komplexnú správu, nemusia vo svojich ďalších správach opätovne uvádzať informácie, ktoré už predtým poskytli. Vo vzťahu k vypracúvaniu správ pre výbor sú zmluvné strany vyzývané, aby správy pripravovali v rámci otvoreného a transparentného procesu a aby pritom venovali náležitú pozornosť ustanoveniu uvedenému v článku 4 ods. 3 tohto dohovoru.

5. V správach sa môžu uvádzať skutočnosti a ťažkosti ovplyvňujúce mieru plnenia záväzkov vyplývajúcich z tohto dohovoru.

Článok 36

Posudzovanie správ

1. Každú správu posudzuje výbor, ktorý podľa vlastného uváženia vypracuje k správe svoje návrhy a všeobecné odporúčania

a predloží ich príslušnému štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru. Štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, môže v odpovedi určenej výboru zaslať akékoľvek informácie, pre ktoré sa rozhodol. Výbor môže požiadať od štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, ďalšie informácie potrebné pre vykonávanie tohto dohovoru.

2. Ak štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, podá správu s veľkým oneskorením, výbor môže na základe hodnoverných informácií, ktorými disponuje, oznámiť príslušnému štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, že je nutné preskúmať vykonávanie tohto dohovoru v danom štáte, ak príslušná správa nebude predložená do troch mesiacov odo dňa oznámenia. Výbor vyzve príslušný štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, aby sa zúčastnil na takom preskúmaní. Ak štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, odpovie predložením príslušnej správy, uplatňujú sa ustanovenia odseku 1 tohto článku.

3. Generálny tajomník Organizácie spojených národov sprístupní správy všetkým štátom, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru.

4. Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou tohto dohovoru, sprístupnia svoje správy širokej verejnosti vo svojej vlastnej krajine a uľahčia jej prístup k návrhom a všeobecným odporúčaniam týkajúcim sa týchto správ.

5. Výbor podľa vlastného uváženia pošle správy štátom, ktoré sú zmluvnou stranou tohto dohovoru, špecializovaným agentúram, fondom a programom Organizácie Spojených národov a iným príslušným orgánom, a zároveň im adresuje žiadosť alebo informáciu o potrebe odborného poradenstva alebo pomoci, spolu s prípadnými poznámkami a odporúčaniami výboru k týmto žiadostiam alebo informáciám.

Článok 37

Spolupráca zmluvných strán s výborom

1. Každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, spolupracuje s výborom a pomáha jeho členom pri plnení ich mandátu.

2. V rámci vzájomných vzťahov so štátmi, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, výbor venuje náležitú pozornosť spôsobom a prostriedkom zvyšovania vnútroštátnej kapacity na vykonávanie tohto dohovoru, a to aj cestou medzinárodnej spolupráce.

Článok 38

Vzťah výboru s inými orgánmi

V záujme zabezpečenia účinného vykonávania tohto dohovoru a podpory medzinárodnej spolupráce v oblasti, na ktorú sa vzťahuje tento dohovor:

- (a) špecializované agentúry a iné orgány Organizácie spojených národov majú oprávnenie byť prítomné pri posudzovaní uplatňovania tých ustanovení tohto dohovoru, ktoré spadajú do ich oblasti pôsobenia. Výbor môže, ak to bude považovať za potrebné, vyzvať špecializované agentúry a iné príslušné orgány, aby poskytli odborné poradenstvo ohľadne vykonávania tohto dohovoru v oblastiach patriacich do ich pôsobnosti. Výbor môže vyzvať špecializované agentúry a iné orgány Organizácie spojených národov, aby predložili správy o vykonávaní tohto dohovoru v oblastiach, ktoré spadajú do oblasti ich činností;
- (b) pri plnení svojho mandátu výbor konzultuje, ak je to vhodné, s ďalšími príslušnými orgánmi ustanovenými na základe medzinárodných zmlúv o ľudských právach s cieľom zabezpečiť konzistentnosť ich príslušných usmernení, návrhov a všeobecných odporúčaní k správam a zamedziť duplicite a prekryvaniu vo výkone ich funkcií.

Článok 39

Správa výboru

Výbor každé dva roky predkladá Valnému zhromaždeniu a Hospodárskej a sociálnej rade správu o svojich činnostiach a

môže predkladať návrhy a všeobecné odporúčania na základe preskúmania správ a informácií, ktoré dostal od štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru. Tieto návrhy a všeobecné odporúčania budú zahrnuté do správy výboru, spolu s prípadnými pripomienkami od štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru.

Článok 40

Konferencia zmluvných strán

1. Zmluvné strany sa pravidelne stretávajú na konferencii zmluvných strán, aby prerokovali všetky otázky týkajúce sa vykonávania tohto dohovoru.

2. Najneskôr do šiestich mesiacov po nadobudnutí platnosti tohto dohovoru generálny tajomník Organizácie spojených národov zvolá konferenciu štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru. Následné schôdzky zvoláva generálny tajomník Organizácie spojených národov každé dva roky alebo sa zvolávajú na základe rozhodnutia konferencie štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru.

Článok 41

Depozitár

Depozitárom tohto dohovoru je generálny tajomník Organizácie Spojených národov.

Článok 42

Podpis

Tento dohovor je od 30. marca 2007 otvorený na podpis pre všetky štáty a regionálne integračné organizácie v sídle Organizácie Spojených národov v New Yorku.

Článok 43

Súhlas so záväznosťou

Tento dohovor podlieha ratifikácii signatárskymi štátmi a oficiálne-mu potvrdeniu signatárskymi regionálnymi integračnými organizáciami. Je otvorený na pristúpenie pre ktorýkoľvek štát alebo regionálnu integračnú organizáciu, ktoré dohovor nepodpísali.

Článok 44

Regionálne integračné organizácie

1. „Regionálna integračná organizácia“ znamená organizáciu ustanovenú zvrchovanými štátmi daného regiónu, na ktorú členské štáty previedli svoje právomoci týkajúce sa záležitostí upravovaných týmto dohovorom. Uvedené organizácie vo svojich dokumentoch o oficiálnom potvrdení alebo pristúpení oznámia rozsah svojich právomocí v záležitostiach upravovaných týmto dohovorom. Následne informujú depozitára o každej podstatnej zmene týkajúcej sa rozsahu svojich právomocí.

2. Odkazy na „zmluvné strany“ v tomto dohovore sa vzťahujú na uvedené organizácie v rámci rozsahu ich právomocí.

3. Na účely článku 45 ods. 1 a článku 47 ods. 2 a 3 sa nezapočítava žiadna listina uložená regionálnou integračnou organizáciou.

4. Regionálne integračné organizácie môžu v záležitostiach spadajúcich do ich právomoci uplatňovať svoje hlasovacie právo na konferencii štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, s počtom hlasov rovnajúcim sa počtu ich členských štátov, ktoré sú je zmluvnými stranami tohto dohovoru. Uvedená organizácia neuplatňuje svoje hlasovacie právo, ak ktorýkoľvek z jej členských štátov toto právo uplatňuje, a naopak.

Článok 45

Nadobudnutie platnosti

1. Tento dohovor nadobúda platnosť tridsiaty deň po dátume uloženia dvadsiatej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.

2. Pre každý štát alebo každú regionálnu integračnú organizáciu, ktoré ratifikovali dohovor, oficiálne ho potvrdili alebo k nemu pristú-

pili po uložení dvadsiatej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení, dohovor nadobúda platnosť tridsiaty deň po uložení ich vlastnej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.

Článok 46

Výhrady

1. Výhrady, ktoré nie sú zlučiteľné s predmetom a účelom tohto dohovoru, nie sú povolené.

2. Výhrady možno kedykoľvek odvolať.

Článok 47

Zmeny a doplnenia

1. Ktorýkoľvek štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, môže navrhnúť zmenu alebo doplnenie tohto dohovoru a predložiť ich generálnemu tajomníkovi Organizácie spojených národov. Generálny tajomník oznámi štátom, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, všetky navrhnuté zmeny a doplnenia a požiada ich, aby mu oznámili, či sú za zvolanie konferencie štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, na účel prerokovania návrhov a rozhodnutia o nich. V prípade, ak sa do štyroch mesiacov od dátumu tohto oznámenia aspoň jedna tretina štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, vysloví za takú konferenciu, generálny tajomník zvolá túto konferenciu pod záštitou Organizácie Spojených národov. Každú zmenu alebo doplnenie prijaté dvojtretinovou väčšinou štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, prítomných a hlasujúcich na konferencii, predloží generálny tajomník Valnému zhromaždeniu na schválenie a následne na prijatie všetkým štátom, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru.

2. Zmena alebo doplnenie prijaté a schválené v súlade s ods. 1 tohto článku nadobudnú platnosť tridsiaty deň potom, keď počet uložených listín o prijatí dosiahne dve tretiny počtu štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru v deň prijatia zmeny alebo doplnenia. Následne táto zmena alebo toto doplnenie nadobudne platnosť pre každý štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, tridsiaty deň po uložení jeho vlastnej listiny o prijatí. Táto zmena alebo toto doplnenie sú záväzné len pre tie zmluvné strany, ktoré túto zmenu alebo toto doplnenie prijali.

3. Zmena alebo doplnenie prijaté a schválené v súlade s ods. 1 tohto článku, ktoré sa týkajú výlučne článkov 34, 38, 39 a 40, nadobudnú platnosť pre všetky zmluvné strany na tridsiaty deň potom, čo počet uložených listín o prijatí dosiahne dve tretiny z počtu zmluvných štátov v deň prijatia tejto zmeny alebo tohto doplnenia., ak konferencia zmluvných štátov prijme na základe konsenzu takéto rozhodnutie.

Článok 48

Vypovedanie

Zmluvná strana môže vypovedať tento dohovor písomným oznámením generálnemu tajomníkovi Organizácie spojených národov. Vypovedanie nadobudne účinnosť jeden rok odo dňa, keď bolo doručené generálnemu tajomníkovi.

Článok 49

Pristupný formát

Text tohto dohovoru bude dostupný v prístupných formátoch.

Článok 50

Platné znenia

Znenia tohto dohovoru v arabskom, čínskom, anglickom, francúzskom, ruskom a španielskom jazyku majú rovnakú platnosť.

NA DŮKAZ TOHO podpísaní splnomocnení zástupcovia, riadne na to poverení svojimi vládami, podpísali tento dohovor.

Opčný protokol k Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím

Štáty, ktoré sú zmluvnými stranami tohto dohovoru, sa dohodli takto:

Článok 1

1. Štát, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, (ďalej len „zmluvná strana“) uznáva právomoc Výboru pre práva osôb so zdravotnými postihnutím (ďalej len „výbor“) prijímať a posudzovať oznámenia predložené osobami alebo skupinami osôb alebo oznámenia predložené v zastúpení osôb alebo skupín osôb, ktoré podliehajú jeho jurisdikcii a ktoré tvrdia, že sú obeťami porušovania ustanovení tohto dohovoru zo strany daného zmluvného štátu.

2. Výbor neprijme žiadne oznámenie, ak sa bude týkať štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto dohovoru, a ktorý nie je zmluvnou stranou tohto protokolu.

Článok 2

Výbor považuje oznámenie za neprípustné, ak:

- (a) ide o anonymné oznámenie;
- (b) oznámenie predstavuje zneužitie práva predkladať takéto oznámenia, alebo je nezlučiteľné s ustanoveniami dohovoru;
- (c) výbor už preskúmal tú istú záležitosť, alebo sa táto záležitosť preskúmala alebo sa skúma v rámci iného postupu medzinárodného prešetrovania alebo riešenia sporov;
- (d) neboli vyčerpané všetky dostupné vnútroštátne opravné prostriedky. Toto neplatí v prípade, ak sa uplatňovanie opravných prostriedkov bezdôvodne predlžuje, alebo keď je nepravdepodobné, že prinesie účinnú nápravu;
- (e) je zjavne nepodložené alebo nedostatočne opodstatnené; alebo ak
- (f) ku skutočnostiam, ktoré sú predmetom oznámenia, došlo predtým, ako tento protokol nadobudol platnosť pre príslušnú zmluvnú stranu, s výnimkou prípadov, keď uvedené skutočnosti pretrvávajú aj po dátume nadobudnutia platnosti tohto protokolu.

Článok 3

S výhradou ustanovení článku 2 tohto protokolu výbor dôverne informuje zmluvná strana o všetkých oznámeniach, ktoré mu bolo predložené. Prijímajúci štát do šiestich mesiacov predloží výboru písomné vysvetlenia alebo vyhlásenia objasňujúce danú záležitosť a prípadné opravné prostriedky, ktoré tento štát použil.

Článok 4

1. Kedykoľvek po prevzatí oznámenia a pred prijatím rozhodnutia o skutkovej podstate, môže výbor poslať príslušnému zmluvnému štátu na neodkladné posúdenie žiadosť, aby zmluvná strana prijala nevyhnutné predbežné opatrenia na zabránenie možnému nenapraviteľnému poškodeniu obeť alebo obetí údajného porušovania.

2. Ak výbor uplatní svoju právomoc voľného uváženia na základe ods. 1 tohto článku, nevyplyva z toho rozhodnutie o prípustnosti alebo o skutkovej podstate oznámenia.

Článok 5

Výbor preskúma oznámenia podľa tohto protokolu na neverejných zasadaniach. Po preskúmaní oznámenia výbor postúpi svoje prípadné návrhy a odporúčania príslušnému zmluvnému štátu a navrhovateľovi.

Článok 6

1. Ak výbor dostane hodnoverné informácie nasvedčujúce tomu, že zmluvná strana hrubo alebo systematicky porušuje práva stanovené v dohovore, výbor vyzve túto zmluvnú stranu, aby spolupracovala pri preverovaní uvedených informácií a zaslal k nim svoje vyjadrenie.

2. Po zohľadnení prípadných vyjadrení, ktoré predložila príslušná zmluvná strana, ako aj všetkých ďalších hodnoverných informácií, ktoré má k dispozícii, výbor môže poveriť jedného alebo viacerých

svojich členov, aby vykonali vyšetrovanie a bezodkladne o tom podali správu výboru. V oprávnených prípadoch a so súhlasom príslušného štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto protokolu, môže byť do vyšetrovania zahrnutá aj návšteva na území tohto štátu.

3. Po preskúmaní záverov takéhoto vyšetrovania výbor pošle tieto závery príslušnému štátu, ktorý je zmluvnou stranou tohto protokolu, spolu so všetkými pripomienkami a odporúčaniami.

4. Príslušná zmluvná strana predloží výboru svoje vyjadrenie do šiestich mesiacov od dátumu doručenia uvedených záverov, pripomienok a odporúčaní, ktoré mu výbor poslal.

5. Takéto vyšetrovanie je dôverné a vo všetkých fázach konania sa vyžaduje súčinnosť zmluvného štátu.

Článok 7

1. Výbor môže vyzvať príslušnú zmluvnú stranu, aby do svojej správy podľa článku 35 dohovoru zahrnul podrobné údaje o všetkých opatreniach, ktoré prijal v rámci reakcie na vyšetrovanie uskutočnené podľa článku 6 tohto protokolu.

2. V prípade potreby môže výbor po skončení šesťmesačného obdobia uvedeného v článku 6 ods. 4 vyzvať príslušnú zmluvnú stranu, aby ho informovala o opatreniach, ktoré prijala v rámci reakcie na také vyšetrovanie.

Článok 8

Každá zmluvná strana môže pri podpise alebo ratifikácii tohto protokolu alebo pri pristúpení k nemu vyhlásiť, že neuznáva právomoci výboru ustanovené v článkoch 6 a 7.

Článok 9

Depozitárom tohto protokolu je generálny tajomník Organizácie Spojených národov.

Článok 10

Tento protokol je od 30. marca 2007 otvorený na podpis pre všetky signatárske štáty a regionálne integračné organizácie dohovoru v sídle Organizácie Spojených národov v New Yorku.

Článok 11

Tento dohovor podlieha ratifikácii signatárskymi štátmi tohto protokolu, ktoré ratifikovali dohovor, alebo k nemu pristúpili. Podlieha oficiálnemu potvrdeniu signatárskymi regionálnymi integračnými organizáciami tohto protokolu, ktoré oficiálne potvrdili dohovor alebo k nemu pristúpili. Je otvorený na pristúpenie pre ktorýkoľvek štát alebo regionálnu integračnú organizáciu, ktoré ratifikovali alebo oficiálne potvrdili dohovor alebo k nemu pristúpili, a ktoré nepodpísali protokol.

Článok 12

1. „Regionálna integračná organizácia“ znamená organizáciu ustanovenú zvrchovanými štátmi daného regiónu, na ktorú členské štáty previedli svoje právomoci v oblastiach upravovaných dohovorom a týmto protokolom. Uvedené organizácie vo svojich listinách o oficiálnom potvrdení alebo o pristúpení oznámia rozsah svojich právomocí v oblastiach upravených dohovorom a týmto protokolom. Následne informujú depozitára o každej podstatnej zmene rozsahu svojich právomocí.

2. Odkazy na „zmluvné strany“ v tomto protokole sa vzťahujú na uvedené organizácie v rámci rozsahu ich právomocí.

3. Na účely článku 13 ods. 1 a článku 15 ods. 2 sa nezapočítava žiadna listina uložená regionálnou integračnou organizáciou.

4. Regionálne integračné organizácie môžu v záležitostiach spadajúcich do ich právomocí uplatňovať svoje hlasovacie právo na

konferencii zmluvných štátov, s počtom hlasov rovnajúcim sa počtu ich členských štátov, ktoré sú zmluvnými stranami tohto protokolu. Uvedená organizácia neuplatňuje svoje hlasovacie právo, ak ktorýkoľvek z jej členských štátov toto právo uplatňuje, a naopak.

Článok 13

1. V závislosti od vstupu dohovor do platnosti, tento protokol nadobúda platnosť tridsiaty deň po dátume uloženia desiatej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.

2. Pre každý štát alebo každú regionálnu integračnú organizáciu, ktoré ratifikujú alebo oficiálne potvrdia protokol alebo k nemu pristúpia po uložení desiatej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení, protokol nadobúda platnosť na tridsiaty deň po uložení ich vlastnej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.

Článok 14

1. Výhrady, ktoré nie sú zlučiteľné s predmetom a účelom tohto protokolu, nie sú povolené.

2. Výhrady možno kedykoľvek odvolať.

Článok 15

1. Ktorákoľvek zmluvná strana môže navrhnúť zmenu alebo doplnenie tohto protokolu a predložiť ich generálnemu tajomníkovi Organizácie spojených národov. Generálny tajomník oznámi zmluvným štátom všetky navrhnuté zmeny a doplnenia a požiada ich, aby ho vyrozumeli, či sú za zvolanie konferencie zmluvných štátov na účel prerokovania návrhov a rozhodnutia o nich. V prípade, ak sa do štyroch mesiacov od dátumu tohto oznámenia najmenej jedna tretina

zmluvných štátov vysloví, že je za zvolanie konferencie, generálny tajomník zvolá konferenciu pod záštitou Organizácie Spojených národov. Každú zmenu alebo doplnenie prijaté dvojtretinovou väčšinou prítomných a hlasujúcich zmluvných štátov predloží generálny tajomník Valnému zhromaždeniu na schválenie a následne zmluvným štátom na prijatie.

2. Zmena alebo doplnenie prijaté a schválené v súlade s ods. 1 tohto článku nadobudnú platnosť na tridsiaty deň potom, čo počet uložených listín o prijatí dosiahne dve tretiny z počtu štátov, ktoré sú zmluvnými štátmi v deň prijatia zmeny alebo doplnenia. Následne zmena alebo doplnenie nadobudne platnosť pre každú zmluvnú stranu na tridsiaty deň po uložení jeho listiny o prijatí. Zmena alebo doplnenie sú záväzné len pre tie zmluvné strany, ktoré ich prijali.

Článok 16

Zmluvná strana môže vypovedať tento protokol písomnou výpoveďou adresovanou generálnemu tajomníkovi OSN. Vypovedanie nadobudne účinnosť jeden rok odo dňa, kedy generálny tajomník prevzal uvedené oznámenie.

Článok 17

Text tohto dokumentu bude dostupný v prístupných formátoch.

Článok 18

Znenia tohto protokolu v arabskom, čínskom, anglickom, francúzskom, ruskom a španielskom jazyku majú rovnakú platnosť.

NADŔKAZ UVEDENÉHO podpísaní splnomocnení zástupcovia, riadne na to poverení svojimi vládami, podpísali tento protokol.

Informácia o legislatíve SOCIÁLNO - PRÁVNÁ PORADŇA

Autor: Monika Gibalová

Poslankyňa Národnej rady SR za KDH, členka Výboru NR SR pre sociálne veci a bývanie a podpredsedníčka Výboru NR SR pre nezlučiteľnosť funkcií. Pred zvolením za poslankyňu v roku 2006 bola v Spišskej katolíckej charite riaditeľkou ambulantných služieb. Na Orave, Liptove a Spiši koordinovala komplexný servis zdravotníckych, sociálnych a hospicových služieb.

Knokaut od ústavného súdu

Keď obyčajný človek spácha zločin, jeho dni na slobode sú obyčajne zrátané. Keď ústavný činiteľ znásilní ústavou garantovaný princíp, obyčajne nič sa nedeje. A to napriek tomu, že dôsledky tohto činu majú spravidla ďalekosiahly vplyv na značný počet obyvateľov.

Ministerka Tomanová predložila na sklonku roka 2008 do parlamentu dlho očakávaný návrh zákona o sociálnych službách. Napriek apelu na zdravý rozum ho poslanci koalície prijali v znení, ktoré je v určitých aspektoch popretím zdravého rozumu. Schválený zákon neumožňuje slobodný výber poskytovateľa sociálnej služby a zároveň zjavne znevýhodňuje neverejných poskytovateľov a cieľavedome ich likviduje.

V apríli 2009 som iniciovala podanie skupiny 45 poslancov NR SR na Ústavný súd SR, v ktorom sme namietali protiústavnosť niektorých ustanovení zákona. Okrem toho, v parlamente sa v priebehu roka 2009 viedol zápas o zmenu znenia zákona. Ministerka po celý čas ignorovala hlasy postihnutých subjektov a koalíčná väčšina v parlamente sabotovala pokusy o odstránenie najvypuklejších ne-

dostatkov zákona.

Na moje obvinenie, že Tomanová úspešne ruje poskytovanie sociálnych služieb na Slovensku vďaka legislatívnemu paškvilu Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR ostro reagovalo. Vraj dehonestujem zákon o sociálnych službách.

18. mája 2010 zasadlo plénum Ústavného súdu Slovenskej republiky, aby posúdilo opodstatnenosť námietok skupiny poslancov. V ich zastúpení som argumentovala tým, že napadnuté ustanovenia zákona o sociálnych službách majú devastálny účinok na zdravé prostredie poskytovania sociálnych služieb, pretože:

1. občanovi znemožňujú slobodne si vybrať poskytovateľa služby a nútia ho pasívne znášať rozhodovanie samosprávy o jeho ďalšom osude,

2. zakladajú neprípustné rozdiely medzi poskytovateľmi služieb, keďže jednu skupinu poskytovateľov priamo zvýhodňujú pred inou skupinou v jednom z najzákladnejších aspektov práva na podnikanie podľa čl. 35 ústavy, a to v podmienkach prístupu a pôsobenia na totožnom trhu

3. zabraňujú vytváraniu konkurenčného prostredia pri poskytovaní sociálnych služieb, pretože existenčne zvýhodňujú poskytovateľov služieb, ktorých zakladateľom je samospráva. To spôsobuje likvidáciu konkurencie a vznik monopolu samospráv vo sfére poskytovania sociálnych služieb, čo zhubne vplyva na kvalitu a tiež na cenu služieb.

Ústavný súd rozhodol, že napadnuté ustanovenia zákona nie sú v súlade s článkom 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s článkom 13 ods. 4 a s článkom 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Ústavný súd vo svojej tlačovej správe konštatoval veľmi jasne a zreteľne, že zákon o sociálnych službách:

- neprimerane obmedzil prístup neverejných poskytovateľov k po-

skytovaní sociálnych služieb, čo je hlavný predmet ich hospodárskej činnosti a zasiahol do podstaty ich práva na podnikanie, ktoré nie je ospravedliteľné žiadnym legitímnym cieľom.

- neprípustným spôsobom diskriminuje a reálne znevýhodňuje neverejných poskytovateľov sociálnej služby v prístupe k osobám, ktoré sú na poskytovanie sociálnej služby odkázané, a to až do tej miery, že môže byť príčinou vážnej hospodárskej ujmy týchto subjektov. Obmedzenie prístupu neverejných poskytovateľov sociálnej služby k týmto osobám je zjavne neprimerané a nie je ospravedliteľné žiadnym verejným záujmom.

Ústavný súd teda konštatoval, že je neprípustné, aby zákon o sociálnych službách vytváral kategóriu privilegovaných verejných poskytovateľov sociálnych služieb, a aby ostatným subjektom z radov neverejných poskytovateľov ponechával iba zbytkový klientelu. Takýto mechanizmus nie je legitímny, pretože zjavne znevýhodňuje neverejných poskytovateľov služieb a vytvára podmienky, ktoré sú pre nich likvidačné. Účelom zákona je zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb pre všetkých občanov v režime, pre ktorý nemôžu byť určujúce fiškálne hľadiská.

Potešilo ma, že ústavný súd ma neobvinil z dehonestácie zákona o sociálnych službách a teší ma, že sa jeho rozhodnutie uvedie do života. Je mi iba ľúto, že sme pre hluchosleposť predstaviteľov exekutívy a koalície väčšiny v parlamente stratili dva roky. Dva roky v živote osôb odkázaných na sociálne služby sú príliš dlhým časovým obdobím a mnohé z nich sa už zmeny nedožijú.

Keď boxerista inkasuje knock out, má deväť sekúnd na to, aby vstal. Keď rozhodca ukáže futbalistovi červenú kartu, znamená to odchod z ihriska. V tejto súvislosti mi vŕta v hlave iba jedna otázka: kedy sa zmenia pomery na Slovensku, aby ústavný činiteľ, ktorý vedome a dobrovoľne presadil protiústavný zákon a v rozpore so zdravým rozumom ho zarputilo obhajuje, musel odísť zo scény, ak k tomuto kroku nenájde sám odvahu?

Čo Vy na to pani Tomanová?

Vyhlasenie Konferencie biskupov Slovenska k zákonu o sociálnych službách

Zákon č. 448/2008 o sociálnych službách je likvidačný pre diecézne charity a ostatných neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Diskriminuje občanov, ktorí potrebujú sociálnu službu. Neumožňuje občanovi slobodný výber poskytovateľa sociálnej služby. Namiesto poskytnutia služby ich administratívne zaraďuje do poradovníkov, kým u neverejných poskytovateľov sú voľné lôžka.

Tento zákon zaviedol nerovnaké postavenie pre verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Neverejní poskytovatelia sociálnych služieb, medzi ktorých patria aj charity, sú diskriminovaní a vyše ročná prax to len potvrdzuje.

Zákon je v rozpore so sociálnou náukou Cirkvi, najmä s princípmi solidarity, subsidiarity a spoločného dobra. Je aj v rozpore s antidiskriminačným zákonom a s Európskou sociálnou chartou.

Likvidácia neverejných sociálnych služieb prináša veľa utrpenia tým, ktorí si to nezapríčinili. Zvýši sa aj nezamestnanosť. Sociálne služby, ktoré poskytujú diecézne charity a iní neverejní poskytovatelia sú z hľadiska vynaložených verejných zdrojov lacnejšie ako služby verejných poskytovateľov.

Preto vyzývame vládu SR, zákonodarný zbor, samosprávne orgány vyšších územných celkov, miest a obcí, aby v čo najkratšom čase prijali potrebné opatrenia a zamedzili likvidácii neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Žiadame prijatie takých legislatívnych zmien, ktoré umožnia slobodný výber občanom a zrovnoprávnia verejných a neverejných poskytovateľov sociálnych služieb.

Donovaly, 16. marca 2010

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

z 18. mája 2010

V mene Slovenskej republiky

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 18. mája 2010 v pléne zloženom z predsedníčky Ivety Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošikovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohúta, Jána Lubyho, Milana Lálíka, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika o návrhu skupiny 45 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, zastúpených PhDr. Mgr. Monikou Gibalovou, PhD., poslankyňou Národnej rady Slovenskej republiky, na začatie konania podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky o súlade čl. 1 § 8 ods. 2 písm. d) v časti „ak obec nemôže poskytnúť alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby podľa písmen a) až c)“ a čl. 1 § 8 ods. 3 písm. d) v časti „ak vyšší územný celok nemôže poskytnúť alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby podľa písmen a) až c)“ zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov s čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 13 ods. 4 a čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj s čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky samostatne a s článkom 13 ods. 2 a 4 a článkom 14 ods. 2 Európskej sociálnej charty, takto rozhodol:

1. Ustanovenia čl. 1 § 8 ods. 2 písm. d) v časti „ak obec nemôže poskytnúť alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby podľa písmen a) až c)“ a čl. 1 § 8 ods. 3 písm. d) v časti „ak vyšší územný celok nemôže poskytnúť alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby podľa písmen a) až c)“ zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov nie sú v súlade s čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 13 ods. 4 a čl. 12 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Vo zvyšnej časti návrhu skupiny 45 poslancov Národnej rady Slovenskej republiky nevyhovuje.

Podľa čl. 125 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky ustanovenia čl. 1 § 8 ods. 2 písm. d) v časti „ak obec nemôže poskytnúť alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby podľa písmen a) až c)“ a čl. 1 § 8 ods. 3 písm. d) v časti „ak vyšší územný celok nemôže poskytnúť alebo zabezpečiť poskytovanie sociálnej služby podľa písmen a) až c)“ zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov dňom vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky strácajú účinnosť. Ak Národná rada Slovenskej republiky neuvedie tieto ustanovenia zákonov do súladu s Ústavou Slovenskej republiky, strácajú po šiestich mesiacoch od vyhlásenia tohto nálezu v Zbierke zákonov Slovenskej republiky platnosť.

Predsedníčka pléna
Ústavného súdu Slovenskej republiky
Iveta Macejková

305 OZNÁMENIE

Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky vydalo podľa § 5 ods. 3 zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti ustanovuje opatrenie z 10. júna 2010 č. OPP0210-12933/2010-OL, ktorým sa vydáva Zoznam zdravotníckych pomôcok plne uhrádzaných alebo čiastočne uhrádzaných na základe verejného zdravotného poistenia.

Obsahom materiálu je nový Zoznam zdravotníckych pomôcok plne uhrádzaných alebo čiastočne uhrádzaných na základe verejného zdravotného poistenia.

Opatrenie nadobúda účinnosť 1. júla 2010.

Opatrenie je uverejnené v osobitnom vydaní Vestníka Minister-

300 OPATRENIE

Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

z 18. júna 2010

o úprave súm životného minima od 1. júla 2010

K 1. júlu sa opäť zmení výška životného minima. Čo je životné minimum? Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze. Po legislatívnej stránke životné minimum je vymedzené v Zákone 601/2003 o životnom minime.

1. Jednotlivec

Životné minimum jednotlivca, t. j. plnoletej fyzickej osoby predstavuje sumu **185,38 € mesačne**.

2. Jednotlivec s nezaopatreným dieťaťom

Životné minimum jednotlivca, t. j. plnoletej fyzickej osoby, s jedným nezaopatreným dieťaťom sa vypočíta takto: 185,38 € + 84,61 € = **269,99 € mesačne**.

3. Jednotlivec so zaopatreným nepplnoletým dieťaťom

Životné minimum jednotlivca, t. j. plnoletej fyzickej osoby, s jedným zaopatreným nepplnoletým dieťaťom (dieťa do 18 rokov veku) sa vypočíta takto: 185,38 € + 84,61 € = **269,99 € mesačne**.

4. Jednotlivec so zaopatreným plnoletým dieťaťom

Životné minimum jednotlivca, t. j. plnoletej fyzickej osoby, s jedným zaopatreným plnoletým dieťaťom (dieťa do 25 rokov veku), sa vypočíta takto: 185,38 € + 129,31 € = **314,69 € mesačne**.

5. Dvojica bez detí

Životné minimum dvojice bez detí sa vypočíta takto: 185,38 € + 129,31 € = **314,69 € mesačne**.

6. Dvojica s jedným nezaopatreným dieťaťom

Životné minimum dvojice s jedným nezaopatreným dieťaťom sa vypočíta takto: 185,38 € + 129,31 € + 84,61 € = **399,30 € mesačne**.

7. Dvojica s tromi nezaopatrenými deťmi

Životné minimum dvojice s tromi nezaopatrenými deťmi sa vypočíta takto: 185,38 € + 129,31 € + 84,61 € + 84,61 € + 84,61 € = **568,52 € mesačne**.

8. Dvojica s jedným zaopatreným plnoletým dieťaťom a jedným nezaopatreným dieťaťom

Životné minimum dvojice s jedným zaopatreným plnoletým dieťaťom (do 25 rokov veku) a jedným nezaopatreným dieťaťom sa vypočíta takto: 185,38 € + 129,31 € + 129,31 € + 84,61 € = **528,61 € mesačne**.

9. Dvojica s jedným zaopatreným nepplnoletým dieťaťom a jedným nezaopatreným dieťaťom

Životné minimum dvojice s jedným zaopatreným nepplnoletým dieťaťom (dieťa do 18 rokov veku) a jedným nezaopatreným dieťaťom sa vypočíta takto: 185,38 € + 129,31 € + 84,61 € + 84,61 € = **483,91 € mesačne**.

Sumy životného minima
Za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú, sa považuje suma alebo úhrn súm:
- 185,38 € mesačne, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu
- 129,31 € mesačne, ak ide o ďalšiu spoločne posudzovanú plnoletú fyzickú osobu
- 84,61 € mesačne, ak ide o nezaopatrené dieťa alebo zaopatrené nepplnoleté dieťa.

Náhrada za bolesť

Kto má nárok

Na náhradu za bolesť, ako dávku poskytovanú z úrazového poistenia, má nárok po splnení podmienok ustanovených zákonom za-

mestnanec (okrem sudcu a prokurátora) a fyzická osoba spadajúca do osobného rozsahu úrazového poistenia podľa § 17 ods. 2 zákona, ktorých zákon definuje v § 83 pre účely poskytovania úrazových dávok ako poškodeného, ak utrpel pracovný úraz alebo sa u neho zistila choroba z povolania a v lekárskom posudku bola jej bolesť, ako ujma spôsobenú poškodením zdravia následkom pracovného úrazu alebo choroby z povolania, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov, bodovo ohodnotená posudzujúcim lekárom.

Uplatnenie nároku

Prvým predpokladom začatia konania o náhradu za bolesť je uplatnenie si nároku zo strany poškodeného podaním žiadosti o túto úrazovú dávku pobočke Sociálnej poisťovne a priložením lekárskeho posudku o bolestnom vystaveného podľa príslušného predpisu.

Podmienky nároku

Náhrada za bolesť sa poskytuje poškodenému na základe lekárskeho posudku, v ktorom bolesť ako ujmu spôsobenú poškodením zdravia následkom pracovného úrazu alebo choroby z povolania, jeho liečením alebo odstraňovaním jeho následkov bodovo ohodnotil posudzujúci lekár podľa príslušného predpisu.

Výška dávky

Náhrada za bolesť musí byť primeraná zistenému poškodeniu na zdraví, priebehu liečenia alebo odstraňovaniu jeho následkov.

Pri určení výšky náhrady za bolesť sa vychádza z celkového počtu bodov, ktorým sa bolesť alebo sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotilo v lekárskom posudku, a zo sumy za jeden bod podľa príslušného predpisu. Suma náhrady je určená ako súčin počtu bodov a sumy za jeden bod.

V lekárskom posudku sa bolesť hodnotí určitým počtom bodov podľa sadzieb bodového hodnotenia, ktoré sú ustanovené v prílohe č. 1 príslušného predpisu. Sadzby bodového hodnotenia sa použijú v závislosti od toho, či sa hodnotí bolesť spôsobená pracovným úrazom alebo sa hodnotí bolesť spôsobená chorobou z povolania.

Ak niektoré poškodenie na zdraví nie je uvedené v sadzbách prílohy príslušného predpisu, použije sa sadzba za iné poškodenie na zdraví, s ktorým ho možno z hľadiska bolesti najlepšie porovnať.

Ak zamestnávateľ, alebo v prípade fyzických osôb podľa § 17 ods. 2 zákona, iná príslušná právnická osoba (ďalej len „zodpovedný“), ktorí majú podľa Zákonníka práce objektívnu zodpovednosť za poškodenie zdravia v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania poškodeného, preukázali určitú mieru zavinenia poškodeného za vznik poškodenia zdravia, znižuje sa suma náhrady za bolesť na základe § 111 ods. 2 zákona o mieru zavinenia poškodeného tak, aby konečná suma náhrady za bolesť zodpovedala skutočnému rozsahu zodpovednosti, ktorú má za škodu v konkrétnom prípade zodpovedný.

Suma za jeden bod závisí od platného znenia vyhlášky, ak sa nárok posudzuje podľa vyhlášky, a to s ohľadom na dátum spôsobenej bolesti následkom pracovného úrazu alebo choroby z povolania. Podľa znenia vyhlášky, účinného od 1. apríla 1999 do 31. júla 2004, je hodnota jedného bodu 60 Sk.

Ak sa nárok posudzuje podľa príslušného osobitného predpisu, ktorým je v konkrétnom prípade zákon č. 437/2004 Z. z., suma za jeden bod sa určuje 2 % z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky zistenej Štatistickým úradom Slovenskej republiky za kalendárny rok predchádzajúci roku, v ktorom vznikol nárok na náhradu za bolesť.

Suma náhrady, určená ako súčin počtu bodov a sumy za jeden bod, sa zaokrúhľuje na celé eurá smerom nahor (§ 5 ods. 2 zákona č. 437/2004 Z. z. v znení zákona č. 461/2008 Z. z.).

Konečná suma náhrady vyplácaná ako dávka úrazového poistenia (v rozsahu zodpovednosti zamestnávateľa) sa od 1. januára 2009 zaokrúhľuje na najbližších 10 eurocentov nahor (§ 116 ods. 8 zákona v znení neskorších predpisov).

Ak nárok na náhradu vznikol podľa zákona 437/2004 Z. z. v roku 2004, je pre určenie sumy náhrady za bolesť platná hodnota bodu rovnajúca sa sume 287,30 Sk, v roku 2005, je pre určenie sumy náhrady za bolesť platná hodnota bodu rovnajúca sa sume 316,50 Sk, v roku 2006, je pre určenie sumy náhrady za bolesť platná hodnota bodu rovnajúca sa sume 345,48 Sk, v roku 2007 je pre určenie sumy náhrady za bolesť platná hodnota bodu rovnajúca sa sume 375,22 Sk, v roku 2008 je pre určenie sumy náhrady za bolesť platná hodnota bodu rovnajúca sa sume 402,92 Sk, v roku 2009 je pre určenie sumy náhrady za bolesť platná hodnota bodu rovnajúca sa sume 14,46 EUR v roku 2010 je pre určenie sumy náhrady za bolesť platná hodnota bodu rovnajúca sa sume 14,89 EUR.

Kontrola bodového ohodnotenia

Správnosť vyplnenia tlačiva bodového ohodnotenia ošetrovujúcim lekárom a jeho súlad s právnymi predpismi kontroluje v rámci kontroly bodového ohodnotenia pracovného úrazu a choroby z povolania na účely náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sporných prípadoch posudkový lekár sociálneho poistenia (bližšie **Lekárska posudková činnosť úrazového poistenia**)

Dôležité informácie

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky ustanovuje výšku náhrady za bolesť (hodnotu 1 bodu) od účinnosti zákona č. 437/2004 Z. z. opatrením vyhláseným v Zbierke zákonov Slovenskej republiky uverejnením oznámenia o jeho vydaní najneskôr do 31. mája príslušného kalendárneho roka (§ 5 ods. 4 zákona č. 437/2004 Z. z.).

164 OPATRENIE

Ministerstva práce, sociálnych vecí
a rodiny Slovenskej republiky

zo 16. apríla 2010,
ktorým sa ustanovuje suma všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok 2009

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky podľa § 11 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z. z. ustanovuje:

§ 1 Suma všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok 2009 je 8 934 eur.

§ 2 Toto opatrenie nadobúda účinnosť 30. apríla 2010.

Viera Tomanová v. r.

148 VYHLÁŠKA

Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky

z 26. marca 2010 o podrobnostiach o účele, obsahu a rámcových programoch rekondičného pobytu. Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky podľa § 30 ods. 3 písm. c) zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 132/2010 Z. z. ustanovuje:

§ 1

(1) Rekondičný pobyt zabezpečuje individuálny režim na podporu zdravia zamestnanca a jeho účelom je

- kompenzácia predpokladaných možných poškodení zdravia vykonávanou prácou,
- zvyšovanie celkovej fyzickej a psychickej kondície,
- zvyšovanie celkovej odolnosti,
- zvyšovanie zdravotného uvedomenia,
- osvojenie si správnych postojov k ochrane zdravia pri práci,
- získanie správnych stravovacích návykov,
- obmedzenie fajčenia.

(2) Obsahom rekondičného pobytu sú rehabilitačné cvičenia, odborné inštruktáže, vodoliečebné a teploliečebné procedúry, plávanie, vhodný druh športu a pobyt v prírode.

(3) Rámcové programy rekondičného pobytu pre zamestnancov exponovaných faktorom práce a pracovného prostredia sú uvedené v prílohe.

§ 2

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. mája 2010.

Močový mechúr

Močový mechúr je orgán, ktorého úlohou je zhromažďovať moč, tento zadržať a na vôľový pokyn /impulz/ sa úplne vyprázdniť. Urodynamické vyšetrenie slúži na zistenie porúch vyprázdňovania močového mechúra. To môže byť - neúplné vyprázdnenie (retencia moču), alebo sa prejavuje nechceným únikom moču (inkontinencia moču). Urodynamickým vyšetrením konštatujeme, o akú poruchu vyprázdňovania močového mechúra sa jedná, resp. nám napomáha určiť jej príčinu. Naša urodynamická poradňa

je k dispozícii dlhé roky pacientom a tejto problematike sa venujeme od roku 1987. Je neoddeliteľnou súčasťou diagnostického procesu na našom oddelení. Únik moču a poruchy močenia sú najčastejšie problémy pacientov ktorí vyhľadajú pomoc na našom pracovisku jednak priamo alebo odoslaním pacienta gynekológom, spádovým urológom ale operačné riešenie - tzv. pásková metóda korekcie úniku moču u námahovej - stresovej inkontinencie, alebo intermitentná katetrizácia (samocievkovanie) u pacientov, ktorým hrozí z dôvodu hyperaktivity zvierača poškodenie horných močových ciest.

Ak máte akýkoľvek problém s močením - neúplné vymočenie, pomočovanie, urgencia, inkontinencia

Vyhľadajte naše pracovisko Urodynamické vyšetrenie nám pomôže určiť o aký typ úniku moču ide. Vyšetrenie si dohodnite na telefónnom čísle 037/ 6545 323 (sekretariát), alebo 037/ 6545 211 (ambulancia) u zdravotnej sestry Veroniky Vaškovej. Následný pohovor a ďalšie vyšetrenie realizujú lekári MUDr. Kamil Duranka, MUDr. Juraj Barta a MUDr. Michal Korček. Urologické oddelenie Fakultná nemocnica Nitra

JUDr. Kamil Duranka

FAKULTNÁ NEMOCNICA NITRA

Špitálska 6, 949 01 Nitra. Ordinačné hodiny urodynamickej poradne: pondelok, utorok, streda od 11:00 do 14:00 hod.
Tel.: 037/ 6545 323 (sekretariát) 037/6545 211 (ambulancia)

Trillium – projekt rodiacej sa multidisciplinárnej spolupráce v rámci urologickej starostlivosti o pacientov po poranení miechy

Milí čitatelia

V úvode môjho článku, ktorého cieľom je informovať Vás o rodiacom sa projekte starostlivosti o pacientov s neurogénym močovým mechúrom, by som sa Vám rád predstavil.

Volám sa Ing. De Riggo Richard a pracujem v spoločnosti Coloplast A/S na pozícii obchodného zástupcu pre oblasť urológie od roku 2007. Osudy niektorých z Vás som mal možnosť spoznať osobne pri vzájomnom stretnutí, s niektorými z Vás som bol pomerne často v telefonickom kontakte, keď sme

Časť účastníkov na akcii Coloplastu Panel vozičkárov

spolu riešili problémy urologického charakteru, či dostupnosti pomôcok, ktoré sa stali súčasťou vášho každodenného života po úraze a tých z vás, čo som doteraz nespoznal jednu, alebo druhou cestou oslovujem aj prostredníctvom tohto článku.

Pri denno-denných návštevách urológov a urologických sestier som sám neraz videl nedostatky a medzery, ktoré bohužiaľ v našom zdravotnom systéme existujú. Polemizovať prečo je to tak či onak, nám však nepomôže. Pomôcť si musíme MY navzájom. Coloplast môže pomôcť informovaním odbornej i laickej verejnosti, zabezpečením dostupnosti zdravotníckych pomôcok pre intermitentnú katetrizáciu. Vy koneční užívatelia zdravotníckych pomôcok zasa môžete byť nápomocní nám svojimi praktickými podnetmi a radami.

A teraz bližšie k problematike.

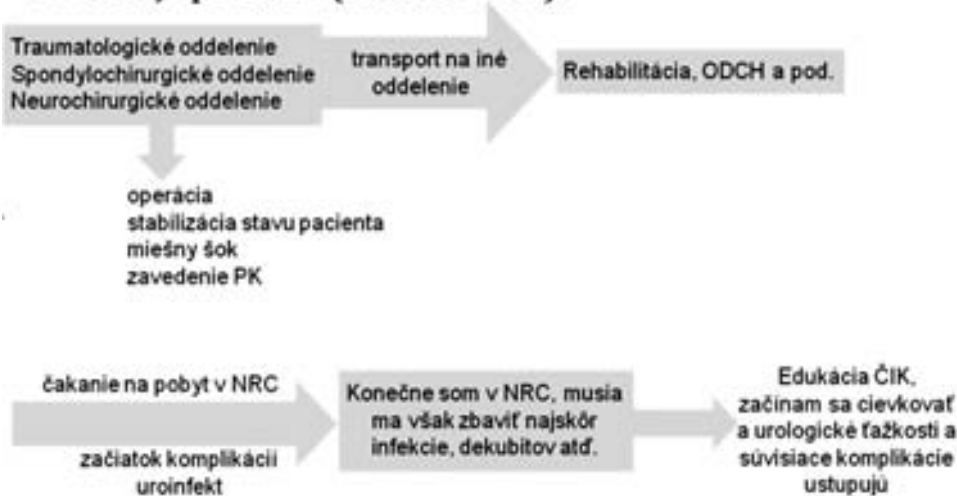
Ako vyzerá starostlivosť o pacienta po úraze miechy dnes? Bezprostredne po úraze sa pacient dostane na traumatologické, spondylochirurgické či neurochirurgické pracovisko, ktoré sa takýmito stavmi zaoberá. Tu podstúpi spravidla operačný výkon, strávi na oddelení určitý čas (v podmienkach nedostatku finančných prostriedkov v zdravotnom systéme čo najkratší) a následne je transportovaný na oddelenie, kde sú náklady na „lôžkodeň“ pacienta čo najnižšie. Bezprostredne po operácii bol však do močového mechúra

zavedený permanentný katéter, s ktorým sem pacient prichádza. Zavedenie permanentného katétra bezprostredne po operácii a úraze je však namieste, nakoľko zdravotný stav a pretrvávajúci miešny šok ešte intermitentnú katetrizáciu nedovoľujú. Ale práve po transporte na oddelenie rehabilitácie, oddelenia dlhodobých chorých pod., vzniká pri čakaní na odsúhlasenie ďalšej liečby zdravotnou poisťovňou priestor na zmenu. Mnohí z vás podľa informácií získaných na našom spoločnom stretnutí v Piešťanoch, na tzv. Paneli vozičkárov, na takomto oddelení strávili nie krátky čas. Permanentný katéter sa začína však pri dlhodobom zavedení prejavovať ako cudzie teleso, na čo ľudské telo reaguje zvýšenou telesnou teplotou. Močový mechúr navyše stráca svoje základné vlastnosti – funkciu uskladňovania a vyprázdňovania moču. Na jeho stene môžu dokonca vzniknúť dekubity, alebo sa v mieste jeho stretu s telom katétra vytvoria tzv. konkrementy – močové kamene. Výsledkom je infekcia, zvýšená teplota, bolesti, nekonečné užívanie antibiotík, prípadne nevyhnutná operácia. Po schválení ďalšej rehabilitačnej liečby zdravotnou poisťovňou je pacient po poranení miechy odoslaný do Národného rehabilitačného centra (NRC) v Kováčovej, ktoré vykonáva funkciu tzv.

je. Tu môžeme vidieť jadro problému, ako dochádza k predlžovaniu času potrebného k čo najrýchlejšiemu umiestneniu takto postihnutého človeka do NRC, kde je ďalej vedený k návratu sebestačnosti, prípravy na život na vozíku a reintegráciu do rodiny, spoločnosti a pracovného pomeru. V lepšom prípade je do NRC umiestnený aj pacient s uroinfektom, ten sa však musí preliečiť (finančné prostriedky, ktoré NRC vynaloží na liečbu antibiotikami znižujú jeho rozpočet na ďalšie pre pacienta nevyhnutné procedúry), čo zasa predstavuje časové oneskorenie návratu intermitentnej katetrizácie katétromi SpeediCath, ako dlhobohdej metódy ochrany horných močových ciest pacientov s poranení miechy a eliminácie vzniku uroinfektov. Takže schéma súčasného stavu vyzerá asi takto:

Cieľom rodiaceho sa projektu ktorý sme nazvali Trillium je preto zabezpečiť čo možno v najkratšom možnom čase, aj vzhľadom na zdravotný a psychický stav pacienta, kvalitnú zdravotnú starostlivosť už bezprostredne po úraze prostredníctvom intermitentnej katetrizácie a vyhnúť sa tak urologickým a pridruženým komplikáciám. V takomto prípade sa už edukovaný pacient, ktorý sa cievkuje, čím chráni svoje horné a dolné močové cesty dostane do NRC bez komplikácií, ktoré by jeho ďalšiu rehabilitáciu a reintegráciu do spoločnosti po úraze zbytočne predlžovali. Zlepší sa tak kvalita života pacientov s dlhodobým zdravotným postihnutím čo je hlavným poslaním našej spoločnosti Coloplast A/S. Čaká nás teda v budúcnosti množstvo,

Čo sa deje po úraze (situácie dnes):

spinálnej rehabilitačnej jednotky. Preloženie pacienta do NRC je ale podmienené jeho stabilizovaným stavom (bez dekubitov, uroinfekcie, bronchopneumónie a pod.), ktorých liečba si vyžaduje taký objem finančných prostriedkov, ktorými NRC vzhľadom na svoju špecializáciu a zameranie nedisponu-

nie práve ľahkej práce, ale veríme, že aj s vašou pomocou, problémy skôr, či neskôr prekonáme.

S pozdravom,

Ing. De Riggo Richard, COLOPLAST A/S, Dolná 62, 974 01 Banská Bystrica

Moje bakalárske štúdium na UKF v Nitre

Jedného času mi môj teraz už nebohý kolega vo výbore RŠO Nitra, profesor Mirko Ondrejčka povedal, že som už mohol aj niečo vyštudovať, nie sa len tak odovzdávať svojmu osudu, trochu si overiť svoje mozgové bunky, podľa neho ak by som nebol lenivý, vraj som si mohol aj vysokú školu spraviť. Nebol som lenivý, priznám sa, len moje pamäťové bunky akosi nechceli robiť dobrotu. Prišla však chvíľa, keď sme dostali reálnu ponuku od nášho šéfa RŠO Viliama Franka, či nechceme študovať na UKF v Nitre na pedagogickej fakulte taký zaujímavý odbor Technológie vo vzdelávaní. Mnohí pedagógovia sa spýtajú. A to je čo zač? Tak technológia v strojárstve je už bežná ako samo strojárstvo niekoľko desaťročí. Prečo by nemohlo aj vzdelávanie mať svoju technológiu. Je určite odlišná od strojárskej, ale v princípe sa tiež zaoberá možnosťou zlepšovania úrovne štúdia počnúc predškolským vekom a končiac univerzitami. V tejto dobe možnosti využitia vyspelej a pokročilej počítačovej techniky a neustáleho zlepšovania počítačovej technológie je priam potrebné vedieť zamerať vyučovanie a školstvo na využívanie virtuálnej možnosti štúdia, veľkých digitálnych knižníc, CD, DVD nosičov a samozrejme

má tým, že neboli celé roky trénované. Veď aj vrcholový športovec nedokáže bez poctivého tréningu podávať poriadne výkony. Takže najmä zo začiatku nám bolo všelijako. Boli sme prihlásení trinásti na začiatku štúdia. Postupne sme sa zredukovali na šiestich. Niektorí spolužiaci museli bohužiaľ zanechať štúdium kvôli nedobre nastaveným podmienkam. Nebolo predsa jednoduché absolvovať kdesi z Popradu cestu autom do Nitry a späť, tam si zaplatiť nocľah v prednáškovom a skúškovom období štyrikrát do mesiaca. Prišlo to na peknú sumu, vedeli by to povedať najmä oni sami. Naozaj škoda tých, ktorí museli školu nechať kvôli finančným podmienkam. Boli sme taká rozmanitá trieda od mladých sotva 25 - ročných až po takmer 60 - ročných. Zdraví jedinci a my telesne postihnutí. Časy boli všelijaké, niekedy najmä v prvom ročníku bolo treba skúšky opakovať, alebo sme poniektorí

septembra do Vianoc. Ale nakoniec som s pomocou mojej asistentky a spolužiakov dokázal všetko dohnať a zimný semester v riadnom skúškovom období ukončiť. V letnom semestri už toho bolo menej, len 4 prednášky a bakalárska práca. Mojou témou bol

Využitie e-learningu vo vzdelávaní pre telesne postihnutých. Nebola to snáď ťažká téma, len literatúry bolo na ňu ako šafránu. Vďaka môjmu školiteľovi a konzultantovi docentovi Jozefovi Polákovi tiež aj mojej asistentke Kristínke sa mi podarilo zvládnuť aj bakalársku prácu na danú tému. No a prišla obhajoba bakalárskej práce a záverečné štátne skúšky. Kto to zažil, tak vie, čo to obnáša. Nie ani tak učivo, že by študent nezvládol, ale tá psychická záťaž s obavou, čo ak mi nesadne otázka. 25. máj bude pre nás všetkých pamätný, na ktorý len tak ľahko nebudeme vedieť zabudnúť, Andrejka Rošková, Andrejka Molnárová, Jaro Sersén a ja sme kopali za postihnutých z RŠO. Ráno o ôsmej sme mali zahájenie riaditeľom katedry doc. J. Polákom a potom rozdelenie do troch skupín, boli s nami totiž aj denní. Veruže nikto nemal chuť na špásy, ani do jedenia, či pitia. Až prišiel čas po skúške a tu už opadlo akoby mávnutím čarovného prútika z nás všetko, čo nás tak nesmierne ťažilo, naraz nám bolo aj do žartu, aj sme akosi vysmädli a vyhladli. Všetko úplne zmizlo z nás všetka tá tiaž pri ohlásení oficiálnych výsledkov. Boli sme všetci úspešní, celá naša trieda. Ešte nás čaká jedna krásna udalosť bakalárskeho promócie a potom buď pokračovať v štúdiu na magisterský post, alebo sa snáď niekde aj úspešne uplatniť, či to bude reálne u mňa ešte nie je celkom isté. Osobne za seba odpoviem až nabudúce, pretože zatiaľ som vo fáze jednania s Klubom starostov Slovenska.

Bc. Laco Kollár, člen RŠO Nitra

internetovej siete. Mnohí z nás možno počuli pojem e-learning, ale nevedia o čo sa jedná. Mnohým z nás tento pojem nehovorí nič. Je to zatiaľ len v začiatkoch možnosť štúdia, teda vyučovania na diaľku, ale veľmi perspektívna, teda aj preto technológie vo vzdelávaní. Toto naše štúdium bolo na tri školské roky rozložené na šesť semestrov s ukončením titulu Bakalár. Zahájenie.....

Priznám sa nebolo to ľahké, naozaj tie moje bunky akosi zostarli, ale to naj-

zdravotný stav a piaty semester som začínal bez možnosti zúčastniť sa piatich prednášok a už hrozilo, že to nepostíham. Musel som totiž absolvovať na plastickej chirurgii v Nitre vážnu operáciu na ľavej polke v oblasti sakrálu. Schytil som totiž veľký dekubit veľkosti 10 x 11 cm a ten bolo možné eliminovať len plastickou operáciou. Vďaka doktorovi Zambojovi sa táto vydarila celkom nádherne, jediné čomu sa nedalo vyhnúť bolo dlhé čistenie od

Vzdelávanie v IKT (informačno-komunikačné technológie)

Základné údaje o projekte:

VZDELÁVANIE ZDRAVOTNE ZNEVÝHODNENÝCH OSÔB V INFORMAČNÝCH A KOMUNIKAČNÝCH TECHNOLOGIÁCH v rámci Operačného programu Vzdelávanie.

CIEĽ PROJEKTU:

Cieľom projektu je, aby jeho absolventi, ktorými budú telesne postihnuté osoby, nadobudli základné počítačové zručnosti v oblasti práce s informačno-komunikačnými technológiami a v prípade, že budú úspešní, získali tiež Certifikát ECDL Štart.

Účastníci projektu sa oboznámia a zdomáckajú v počítačovej problematike v nasledujúcich moduloch:

Modul 1 - Základy informačných a komunikačných technológií (IKT)

Modul 2 - Práca s počítačom a správa súborov (Windows 7). Modul 3 - Spracovanie textu (Microsoft WORD 2007). Modul 4 - Tabuľkový kalkulátor (Microsoft EXCEL 2007)

MIESTO KONANIA

Penzión pod Oblazom ***

A.F. Kollára

013 06 Terchov

www.podoblazom.sk

SPÔSOB ORGANIZÁCIE PROJEKTU

a dĺžka vzdelávania:

Projekt sa realizuje od marca 2010 do júna 2012 v Nitrianskom, Žilinskom a Banskobystrickom kraji. Spolu sa vo všetkých krajoch zúčastní vzdelávania 8 skupín po 10 účastníkov. Dĺžka vzdelávania je pre všetky 4 moduly spolu 18 dní. Organizačne je vzdelávanie rozdelené do 2 častí – sústreďení, ktoré budú realizované vždy 1x v mesiaci:

1. časť - Vzdelávanie Modul 1 a Modul 2 /8 dní/

2. časť - Vzdelávanie Modul 3 a Modul 4 /9 dní/Všetci absolventi projektu získajú Certifikát o absolvovaní projektu vydaný Európskou vzdelávacou akadémiou. Tí absolventi, ktorí úspešne absolvujú skúšky zo všetkých 4 modulov ECDL v Akreditovanom skúšobnom centre, získajú aj Certifikát ECDL Štart vydávaný Slovenskou informatickou spoločnosťou. Projekt sme pripravili v spolupráci so Slovenským zväzom telesne postihnutých.

Lektorky projektu Mgr. Mária Muchová a Ing. Edita Havlíčková, sú odborníčky zameriavajúce sa na problematiku IKT vzdelávania s dlhoročnými praktickými skú-

senosťami so vzdelávaním zdravotne postihnutých osôb. Projekt sa realizoval v mesiaci máj, jún, júl. Účastníci projektu boli vybraní takmer z celého Slovenska, spomeniem len Košice, Nitra, Dunajská Streda, Žilina a ja z Terchovej. Podmienky na vzdelávanie boli vynikajúce, ako jediný účastník som bol na vozíku. Na konci každého vzdelávacieho modulu, sme vyplňovali dotazník, kde sme hodnotili úroveň školenia a podmienky. Naše pripomienky budú zapracované do ďalších projektov, ktoré bude realizovať Európska vzdelávacia akadémia, n.o.

Bc.Ján Miho

Lekáreň príroda

Angina → klokať šalviu lekársku (1 PL na ¼ litra vody)

Astma → listy černice, listy maliny, listy brezy previsnutej, čakanka, podbeľ liečivý

Cukrovka → denne od mája do kvitnutia zjesť 10 kúskov stoniek z púpavy lekárskej → čaj z fazuľových strukov a z vnútornej strany orecha → cibuľa, cesnak, čerstvá šťava z kapusty, zeler, surový zeleň pór, čerstvá uhorková šťava

Červené krvinky → nastrúhať červenú cviklu, vytlačiť šťavu – 1 dcl denne rozdeliť na 5 dielov, piť 3 týždne, urobiť pauzu na 6 týždňov a opakovať

Čistenie pleti → umývať odvarom z myšieho chvostíka

Dna, reuma → kvet nechtíka lekárskeho, kvet bazy čiernej, žihľava, praslička roľná

Doplnenie vápnika u starších ľudí → biele škrupiny z vaječ prevariť a usušiť, v mlynčeku rozdrviť na prášok – zaliať šťavou z čerstvých citrónov, pomiešať každý deň, dokedy sa nerozpustí...Po dvoch týždňoch užívať ½ hod. pred raňajkami 1 kávovú lyžičku.→ tvaroh, ryby, strukoviny (šošovica, fazuľa, hrášok)

Epilepsia → listy imela (nie bobule!), žihľava, na temeno hlavy prikladať obklady zo švédskych bylín

Ekzém → biele listy z kvitnúcej ľalie dať do liehu a týmto postihnuté miesto potierať → biele lupienky z ľalie - natrať 2 hrste, zaliať v pohári so závitom 40% liehom; nechať mesiac vylúhovať a potom potierať dokedy sa ekzém nevylieči

Hlasivky → šťava z čerstvého kapustného listu, príp. konzumovať kapustný list

Hluchota → do ucha kvapkať odvar z kapusty; uši namazať nechtíkovou masťou a vložiť navlhčenú vatú so švédskymi bylinami (14 dní)

Hučanie v ušiach → napariť kôpor voňavý, majorán záhradný, rascu lúčnu a nakvapkať do uší

Jazyk -infekcia → klokať odvarom z klinčekov (na ½ litra vody 10 ks)ň

Kašeľ- suchý → 2 týždne piť 3x denne po jedle čaj z majoránky (na 3 dcl vody 1 kávová lyžička)

Koleno (voda) → uvariť zemiak v šupe, po zmäknutí zmiešať s múkou – urobiť placku, priložiť na koleno, zabaliť handrou namočenou v oleji a nechať do rána.

Krčové žily → 3x denne piť šálku čaju z prasličky a žihľavy → 5 dní po sebe na 1 hodinu obklad z kyslej kapusty a čerstvého lopúcha → vylúpané semeno pagaštanu konského (1 čaj. lyžička na 2 – 3 dcl vody =čaj) → na ruku nakvapkať jablčný ocot a triť ráno a večer; popri tom vypiť 2x denne pohár vody + 2 polievkové lyžice jablčného octu

Močový mechúr – zápal → žihľava, kôpor voňavý, brusnica obyčajná, praslička roľná, rascu lúčna, list bazy čiernej

Močenie krvi → čerstvá šťava z nechtíka lekárskeho, pastierska kapsička, medvedica lekárska

Modriny → kašovitý obklad z čerstvo nastrúhaného kostihoja lekárskeho

Nádcha – senná → po každom jedle 1 polievková lyžica medu, pred spaním 1 lyžica medu + ½ lyžice vody → citrónová šťava, švédske byliny kvapkať do nosa

Nadúvanie → kôpor voňavý, šalvia lekárska → 1-2 kvapky oleja z máty priepornej s medom (odstraňuje aj búšenie srdca svalové napätie, opuchy pri zápale kĺbov, uvoľňuje dýchacie cesty)

Nechty – lámavé → natierať cibuľou, natrieť masťou z nechtíka lekárskeho, švédske byliny

Nervová sústava – prevencia → 2 lyžice ovsených vločiek večer zabariť vriacim mliekom, ráno prihriať, pridať lyžicu medu, 1 lyžicu mletých orechov, postrúhané jablko - vždy na raňajky, cez deň ešte pridať do stravy ovocie

Nespavosť → mäta prieporná, koreň valerjánu lekárskej, plod borievky obyčajnej, žihľava švédske byliny

Nohy - opuchnuté → keď je v nich voda = piť 2 – 3 šálky denne lipkavca syridlového

Nohy – plesň na nohách → natierať masťou z nechtíka a orecha vlašského

Obezita → jesť veľa špargle a petržlenovej vňate; ku každému jedlu 2 lyžičky jablč. octu → čaj z alchemilky obyčajnej, koreň púpavy lekárskej, myší chvost, lipa veľkolistá, mka obyčajná, čakanka obyčajná, medovka lekárska, žihľava

Oči → šedý zákal = piť čaj z prasličky roľnej, veroniky lekárskej, žihľavy a nechtíka (rovnaké diely) → oslabené, zapálené = obklad z prevarených jabĺk; často konzumovať čučoriedky; obklady (10g očianky, 5g šalvie na ½ litra vody)

Osteoporóza → veľa zeleniny, ružičkový kel, cesnak, mliečne výrobky

Posilnenie pamäte → čaj zo žihľavy a veroniky lekárskej, jesť kokosovú múčku a marhule → krčné stavce natierať švédskymi bylinami → výťažok z ginkgo biloby (listy)

Paradentóza → ďasná natierať cesnakom, šťavou zo surových zemiakov

Parkinsonova choroba → švédske byliny + materina dúška, vynechať alkohol

Pokožka - popraskaná → masť z myšieho chvosta a pagaštanu konského

Prietrž → natierať pastierskou kapsičkou, denne piť 4 šálky čaju z alchemilky obyčajnej, prikladať švédske byliny počas 6 týždňov (zahojí sa bez operácie)

Rany – otvorené → praslička roľná a skorocel kopijovitý

Reuma → piť čaj z prasličky roľnej, plodov bazy čiernej, listov brezy bradavičnatej, orecha vlašského, šalvie lekárskej a jesť sušené hrozienka → cez deň piť čaj na ½ l vody 3 lyžičky zmesi: 10g orech vlašský, 50g lipa veľkolistá, 40g marinka vonná

Ruky – trasúce → 2x denne triť čerstvou vňaťou medovky lekárskej

Ruža → pluzgieriky natierať každé tri hodiny jablčným octom

Seknutie v krížoch → piť čaj zo žihľavy

Srdce (na posilnenie) → čaj z cibulových šupiek – na 3 dcl vody 1 malá lyžička šupiek → týždenne zjesť viac ako 150g orechov → víno z prvosienky jarnej; švédske kvapky (búšenie) → hloh obyčajný, kvet lipy veľkolistej, mäta prieporná, imelo biele, cesnak 3x denne 5 kvapiek

Tiky očných viečok → denne užiť 2 čajové lyžičky medu

Tvrdá stolica → čaj zo žihľavy a myšieho chvosta

Ucho – zápal → 20 g pretlačeného cesnaku + 50 g olivového oleja povariť, precediť cez plátno a nakvapkať do ucha, uzavrieť vatou

Vlasy – rast → 1/2 hodinu pred umývaním natrieť a vmasírovať 1 lyžicu medu, 1 žltok, 1 lyžicu olivového oleja, trochu octu, potom dobre opláchnuť

spevnenie → v liehu vylúhovať rumanček kamilkový a koreň žihľavy- po dvoch týždňoch zliať a vtierať po umytí vlasov

Vykĺbeniny → materinu dúšku dať do oleja, natierať spolu s esenciou kostihoja

Zachrípnutie → horúci čas z podbeľu liečivého osladený medom

Zápal dýchacích ciest → olúpané semeno pagaštana konského (1 lyžička na 2-3 šálky čaju denne)

Závrate → 1 šálka veroniky lekárskej pred spaním

Zrak – poruchy → imelo biele (listy!) – máčať 12 hodín vo vode

Zuby - bielenie, paradentóza → každý deň zjesť strúhaný surový zemiak a zapíť teplým čajom – o dva týždne obeľujú a spevnia; švédske byliny podržať v ústach a potom prehltnúť

Žalúdok – slabý → esencia z orecha vlašského

Žlčové kamene → 1 žltok, 5 dkg olivového oleja, vytlačiť celý citrón, 1 kalíštek koňaku – pomiešať a vypiť každý večer; na žlčník položiť teplý termofór, vypiť nesladený čaj – kúra trvá týždeň a počas nej nič nejesť okrem kyslého mlieka a uvarených suchých zemiakov (po týždni by sa mali vylúčiť močením)

BARIÉRY

Štafeta – naprieč Slovenskom za bezbariérové mestá

„Štafetu mestami Slovenska“ sme organizovali s cieľom zaangažovať mestá, obce

a kraje, aby sa zamerali na odstránenie architektonických bariér ako kľúč k tomu, aby sa zdravotne postihnutí ľudia ľahšie zapojili do spoločnosti a ich život sa dostal na kvalitatívne vyššiu úroveň. Súčasne sme sa zamerali na získanie finančných prostriedkov pre „ÚČET SLOVENSKO BEZ BARIÉR“. Jeho cieľom je pomôcť konkrétnym zdravotne postihnutým osobám získať potrebné pomôcky, uľahčiť im pohyb a komunikáciu doma i v spoločnosti. Organizátormi projektu sú už tradične: Asociácia organizácií zdra-

KIA MOTORS

voťne postihnutých občanov SR, Spoločnosť Ferdinanda Martinenga pod vedením pána Petra Kurhajca je súčasne aj sponzorským partnerom projektu a Únia miest Slovenska

Partneri a sponzori projektu: KIA MOTORS, ktorá poskytla motorové vozidlá na realizáciu výjazdov štafety. ADELI Centrum, zástupcovia ADELI boli priamymi účastníkmi štafety, osobitne panie Juhanesovičová a Hlobeňová a ADELI centrum poskytlo 2 bezplatné pobyty pre deti s príslušnou diagnózou indikovanou na metodiku rehabilitačných postupov ADELI centra a **Agentúra Black Tea**.

Potešilo nás, že Nadácia VÚB v rámci projektu poskytla „úctu Slovensko bez bariér“ finančný grant vo výške 30 000,- € účelovo viazaný na podporu žiadateľov o dofinancovanie kompenzačných a zdravotníckych pomôcok pre žiadateľov z prostredia tých ľudí s TŽP, ktorí si nedokážu zo svojho príjmu tieto pomôcky zaobstarat'. Vyzvali sme preto všetkých záujemcov o finančnú pomoc z „úctu Slovensko bez bariér“, aby posielali svoje žiadosti na adresu AOZPO SR. Všetky informácie o príspevkoch sú dostupné na www.aozpo.sk.

Agentúra Black Tea, ktorá sa nemalou mierou zaslúžila o organizáciu štafety osobitne v oblasti propagácie a technického i personálneho zabezpečenia, ale i financovania mediálnych výstupov projektu.

V rámci štafety sme navštívili 25 miest Slovenska od Bratislavy až po Košice takmer vo všetkých regiónoch Slovenska. Stretnutia s občanmi a predstaviteľmi miest mali veľmi dôstojný priebeh a nikde sme sa nestretli s ignoráciou, či nepochopením našej aktivity a zmysluplnosti projektu. Naopak, väčšina ľudí na Slovensku pochopila, že ľudia s ťažkým zdravotným postihnutím sú prirodzenou súčasťou spoločnosti a každá iniciatíva, aktivita zacielená na búranie bariér môže mať len a len pozitívny dopad na celú spoločnosť. Zvýšil sa, aj vďaka štafete, počet prihlásených miest v rámci súťaže „Samospráva a Slovensko bez bariér“ na

37 súťažiacich subjektov. Považujeme to z hľadiska komunálneho prístupu k riešeniu dosiahnutia rovnosti šancí pre osoby s TŽP za pozitívny posun k vytváraniu priestoru pre ozdravenie života spoločnosti a akceptácie jedinečnosti každého občana bez ohľadu na jeho zdravotný stav.

Vyhodnotenie súťaže

Vyhodnotenie súťaže sa uskutočnilo do 30. novembra 2009. Výsledky realizácie projektov prihlásených účastníkov, príspevky donorov a podiel mediálnych partnerov vyhodnocovala komisia, zložená z členov Správnej rady „úctu Slovensko bez bariér“ a nezávislých odborníkov. Pri vyhodnocovaní médií a donorov sme brali do úvahy efektívnosť finančnej, vecnej či mediálnej pomoci pri odstraňovaní bariér a zvyšovaní kvality života ľudí so zdravotným postihnutím, resp. iným hendikepom.

Vyhlasenie výsledkov VI. etapy súťaže „Samospráva a Slovensko bez bariér 2008 - 2009“ vo všetkých kategóriách sa uskutočnilo 7 decembra 2009 počas galavečera v novej budove SND, TV záznam bol vysielaný počas vianočných sviatkov.

Tak ako v predchádzajúcich etapách, bol počas televízneho vysielania slávnostného programu Galavečera a vianočných sviatkov priebežne zverejňovaný účet Slovenska bez bariér a organizovaná verejná zbierka pre „úctu Slovensko bez bariér“, v rámci ktorého Správna rada účtu poskytuje pomoc pre získanie potrebných pomôcok alebo pomoc pri debarierizácii domov, bytov, pracovných, sociálnych alebo zdravotníckych zariadení, ktoré užívajú ľudia so zdravotným postihnutím.

Samospráva a Slovensko bez bariér - Galavečer

Dňa 7. 12. 2009 o 19:00 hod. sa v Činohrenej sále novej budovy SND pri príležitosti medzinárodného dňa zdravotne postihnutých uskutočnil Slávnostný galavečer spojený s vyhlásením výsledkov VI. etapy súťaže „Samospráva a Slovensko bez bariér 2008 - 2009“.

Galavečer sa konal pod záštitou vysokých ústavných činiteľov a za účasti mnohých významných osobností, kultúrneho a spoločenského života. V programe vystúpili Marcel Forgáč, Anita Soul, Tomi Popovič, Peter Batthyany, Jaro Bekr s tanečníkmi, gospelový zbor – účinkujúci v muzikáli „Thank You Michael Jackson“.

Premiérový záznam zo „Slávnostného galavečera“ vysielala Slovenská televízia na programe STV 2 dňa 23. 12. 2009 a repríza bola vysielaná 8.1.2010 o 10:20 hod.

Počas programu bolo zverejňované číslo „úctu Slovensko bez bariér“ 630454138 / 0900, na ktorý mohli fyzické i právnické osoby poukázať finančný príspevok, z ktorého hlavný organizátori združení v Správnej rade Úctu poskytujú príspevky na úhradu nákladov spojených s odstraňovaním bariér v byte, rodinnom dome zdravotne postihnutých občanov alebo v inštitúcii, ktorá slúži pre uspokojovanie ich duchovných, kultúrnych alebo edukačných potrieb a výkonu pracovnej činnosti.

Správna rada „Úctu Slovensko bez bariér“ pri príležitosti vyhlásenia výsledkov VI. etapy súťaže „Samospráva a Slovensko bez bariér 2008-2009“ vyjadrila prostredníctvom svojho člena a generálneho sekretára Mariána Minaroviča verejné poďakovanie predstaviteľom, poslancom, pracovníkom i aktívne zúčastneným obyvateľom a členom miestnych organizácií a združení zdravotne postihnutých občanov hlavného mesta SR Bratislavy, Pezinka, Nitry, Leopoldova, Handlovej, Novák, Komárna, Hurbanova, Nových Zámkov, Žiliny, Trenčína, Trnavy, Holíč, Skalice, Banskej Bystrice, Liptovského Mikuláša, Liptovského Hrádku, Ružomberka, Martina, Vrútok, Turčianskych Teplic, Banskej Štiavnice, Prešova, Levoče a Košíc za aktívnu účasť na kultúrnych a spoločenských podujatiach zameraných na hlavné ciele projektu a za srdečné prijatie účastníkov štafetového maratónu, ktorý Správna rada „úctu Slovensko bez bariér“ zorganizovala pri príležitosti desiateho výročia zahájenia projektu. Na záver Galavečera generálny sekretár Únie miest Slovenska Marián Minarovič slávnostne vyhlásil VII. etapu súťaže „Samospráva a Slovensko bez bariér 2010-2011“.

VI. Etapa súťaže „Samospráva a Slovensko bez bariér“

– ocenené projekty

Do jednotlivých etáp súťaže sa zapojilo 76 miest a obcí, 7 samosprávnych krajov, 8 elektronických médií, 1 web stránka a 1 vydavateľstvo a 1 finančný ústav. Vysoko bola hodnotená kontinuálna účasť hlavného mesta SR Bratislava a miest Nitra, Pezinok, Partizánske, Trnava, Piešťany, Martin, Malacky a Prešov. Aktívnymi účastníkmi boli aj mestá Humenné, Zvolen, Hlohovec, Leopoldov, Zlaté Moravce a Liptovský Mikuláš. Významným príspevkom v ostatných etapách je účasť ďalších miest, ako príklad možno uviesť mestá Skalica, Stará Turá, Brezová pod Bradlom, a Vrútky. Novým pozitívnym javom je stále rastúca účasť obcí, medzi ktoré možno zaradiť obce Beluša, Semerovo, Žikava, Topoľníky, Turie a v posledných dvoch etapách Moravany nad Váhom. Možno konštatovať, že v rámci kategórie krajov, prakticky od jej vzniku, úspešne realizuje program debarierizácie a kontinuálne sa súťaže zúčastňuje najmä Žilinský samosprávny kraj.

VI. Etapa súťaže „Samospráva a Slovensko bez bariér 2008-2009“ -

KATEGÓRIA OBCE A MESTÁ

Hlavná cena:

Obec Moravany nad Váhom – kontinuálna realizácia komplexného programu debarierizácie životného prostredia obce pre ľudí so zdravotným postihnutím rôzneho druhu a rozsahu prakticky vo všetkých oblastiach spoločenského života, realizácie programov terapie a pracovnej rehabilitácie i zapájania ZP a ŤZP do pracovných činností, kultúrna a spoločenská integrácia ZP a ŤZP do spoločenstva obce, vrátane ich účasti na rôznych spoločenských, kultúrnych a duchovných aktivitách a programoch a výnimočne prehľadná a kvalitná dokumentácia – čo bolo jedno z troch hlavných hodnotiacich kritérií. V nadväznosti na doterajší program debarierizácie spoločenských a komunikačných priestorov obce a administratívnych, spoločenských, kultúrnych služieb v tejto etape sa samospráva obce sústredila na rozšírenie technického a personálneho vybavenia sociálneho zariadenia a služieb pre handicapované skupiny obyvateľov, ale aj ďalších klientov využívajúcich ich služby.

Prirodzene hlavnou cieľovou skupinou sú obyvatelia najmä seniori so zníženou pohyblivosťou, primárne ZP a ŤZP osoby. Do súťaže je napríklad prihlásená inštalácia schodiskovej plošiny, ktorá výborne slúži nielen imobilným a vozíčkarom, ale aj osoby používajúce francúzske barle a ďalšie oporné a stabilizačné pomôcky. Veľmi dôležitým prvkom tak z hľadiska terapeutického ako aj spoločensko-integračného je nákup a prevádzka profesionálneho masážneho kresla a zariadenie hydroterapie. Ku zvýšeniu kvality zdravotníckych služieb i sociálnej starostlivosti pre ZP a najmä ŤZP osoby, tak v oblasti prispeje nákup a prevádzka transportného zdvíhacieho zariadenia, zariadenie permanentného kamerového monitoringu imobilných klientov v miestnom sociálnom zariadení a rozšírenie personálneho vybavenia o špecializovanú ošetrovatelku a fyzioterapeuta. Významným prvkom pokračovania programu priestorovej a spoločenskej debarierizácie s akcentom na vyššiu kvalitu životného prostredia tak z hľadiska environmentálneho tak z hľadiska estetického je úprava a kultivácia nevyužívaných resp. devastovaných plôch a revitalizácia obecného parku na spoločenský oddychový priestor programovou výsadbou zelene.

Cena bez určenia poradia:

Hlavné mesto SR Bratislava – koncepcná a postupná úprava mimoúrovňových priestorov a komunikácií na hlavných križovatkách – prestupných uzloch pri príchode do mesta a v centrálnej mestskej oblasti – úprava trás k bariérovým prekážkam – inštalácia schodiskových plošín a výťahov, konkrétne realizované projekty podchody Patrónka, Hodžovo námestie, Staromestská (vrátane úpravy nadzemných komunikačných trás), ďalšie verejné toalety pre ŤZP na Uršulínskej, rozširovanie počtu prostriedkov MHD, v ktorých pre ŤZP cestujúcich osadili do pravej bočnice trojicu výklopných elektropneumaticky ovládaných dverí s dopytovým ovládaním, pre uľahčenie nástupu/výstupu cestujúcich vozidlo vybavili funkciou naklonenia pravej časti vozidla k vozovke, tzv. kneelingom a výklopnou plošinou pri druhých dverách, oproti druhým dverám v priestore pre kočík a invalidný vozík osadili pozdĺžne do bočnice sklápacie sedadlá. Mesto aktívne podporuje charitatívne organizácie a zariadenia jednotlivých cirkví a NGO, konkrétne členov AOZPO a Únie nevidiacich.

Mesto Bardejov – veľmi náročná bezbariérová úprava centrálnej mestskej oblasti, vzhľadom na veľmi prísne kritériá a obmedzenia orgánov pamiatkovej

ochrany – ostatný projekt rekonštrukcia Rhodyho ulice a s podporou mesta realizované bezbariérové vstupy do rôznych obchodných, administratívnych a prevádzkových priestorov (opäť pri dôslednom rešpektovaní požiadaviek orgánov pamiatkovej ochrany). Poskytujú informačný servis o bezbariérových trasách ŤZP, úzko spolupracujú s miestnymi organizáciami AOZPO SR.

Mesto Nitra – priestorovo rozsiahle bezbariérové úpravy mestských komunikácií a centrálnych mestských priestorov, vrátane bezbariérových vstupov do obchodných a spoločenských zariadení a objektov, výrazné rozšírenie počtu nových parkovacích miest pre osoby s ŤZP, aktívna podpora cirkevných, charitatívnych organizácií a zariadení zo strany mesta, osvetovo-informačné programy pre školskú mládež i obyvateľstvo.

Mesto Partizánske – ďalšia etapa systémovej realizácie bezbariérových komunikácií, vybudovanie výťahu v mestskom zariadení sociálnych služieb, zariadenie denného centra pre ZP a ŤZP, špecifické výchovné programy pre deti a mládež a osvetová činnosť pre obyvateľov a návštevníkov mesta.

Čestné uznanie:

Mesto Malacky – ďalšia etapa realizácie bezbariérových trás a priestorov, iniciatíva mesta voči prevádzkovateľom obchodných, kultúrnych a spoločenských zariadení, aby debarierizovali vstupy a priestory do svojich priestorov a objektov, podpora zariadeniu pre ZP, zariadenie dopravy pre osoby ŤZP sociálnym taxíkom, osvetovo-informačné kampane pre deti, mládež, obyvateľov, i pre cieľové skupiny ZP a ŤZP ako aj pomoc ZP a ŤZP získať prácu, resp. zamestnanie. Samotné mesto vytvorilo niekoľko pracovných miest pre osoby s ŤZP pri kamerovom systéme mestskej polície

Mesto Pezinok – ďalšia etapa realizácie komplexnej debarierizácie mestského prostredia, pešie vnútroblokové komunikácie, vstupy do obchodných spoločenských zariadení, úradov, vrátane mestskej radnice, realizácia športového areálu pre ZP a ŤZP a inštalácia hydraulického zariadenia pre vstup imobilných do bazénu mestskej plavárne, široká podpora zariadeniam a organizáciám venujúcim sa ZP, ŤZP i ďalším handicapovaným skupinám, osвета a výuka na školách, v centrách voľného času, informačný servis pre marginálne skupiny obyvateľov, vrátane ZP a ŤZP, vrátane najnovšieho vydania handy-mapy mesta pre nevidiacich.

Diplomy:

Mesto Piešťany – pokračovanie v debarierizácii komunikácií v meste, zriadenie bezbariérovej autobusovej linky, vydávanie informačných periodík a brožúr pre osoby s ŤZP. Nad rámec prihláseného projektu treba uviesť, že v meste aktívne pôsobí niekoľko členských organizácií AOZPO SR. Nad rámec prihlásených projektov je dôležité spomenúť, že na území mesta pôsobí ADELI – rehabilitačné centrum pre deti a dospelých s detskou mozgovou obrnou ponúka jedinečný liečebný a rehabilitačný program založený na využívaní špeciálnych oblekov pôvodne vyvinutých pre kozmonautov. Rehabilitačné centrum sa nachádza priamo v srdci Piešťanských kúpeľov – v kúpeľnom hoteli Pro Patria a je aktívnym účastníkom a podporovateľom projektu „Samospráva a Slovensko bez bariér“.

Mesto Trnava – projekt debarierizácie mestskej plavárne a projekt panoramatického výťahu na Hlavnej ulici, vybudovanie výťahu v historickej Radnici, koncepčné rozširovanie debarierizovaných priestorov a komunikácií v centre mesta, vrátane vstupov do obchodných a spoločenských zariadení, kultúrno-osvetová činnosť a výchova a osвета na školách a občianskych, cirkevných spolkoch a zariadeniach.

Mesto Leopoldov – debarierizácia mestských komunikácií, priestorov železničnej stanice, pošty, banky i zariadení predškolskej výchovy, úzka spolupráca s charitatívnymi a členskými organizáciami AOZPO SR, zapojenie skautov do

programu individuálnej pomoci ZP a ŤZP osobám.

Mesto Zvolen – rekonštrukcia námestia SNP a debarierizácia súvisiacich priestorov i komunikácií, prechodov pre chodcov, z iniciatívy a s podporou mesta debarierizácia vstupov, do obchodných, spoločenských a administratívnych zariadení a realizácia mestského sociálneho zariadenia pre ZP, kultúrno-osvetová a informačná činnosť v úzkej spolupráci s miestnymi organizáciami AOZPO SR, vrátane podpory ich miestneho rehabilitačného a voľnočasového zariadenia pre ŤZP deti, mládež i dospelých.

Mesto Brezová pod Bradlom – debarierizácia mestských komunikácií, mestských spoločenských priestorov a zariadení a zriadenie schodiskovej plošiny v zdravotnom stredisku mesta a pravidelné výchovné podujatia pre deti a mládež.

Mesto Spišská Nová Ves – v nadväznosti na doteraz realizovaný program debarierizácie centrálnych mestských priestorov, mesto realizovalo debarierizáciu pešej zóny, sídliska Tarša, sídliska Mies i ďalších peších, resp. spoločenských komunikácií a priestorov. Vyvíja aktívnu informačno-osvetovú činnosť pre deti a mládež, poskytuje informačný servis a podporu jednotlivým ŤZP i konkrétnym členským organizáciám AOZPO SR.

Mesto Trstená – realizácia ďalšej etapy debarierizácie mestských komunikácií

a priestorov v centre mesta, vrátane bezbariérového vstupu do budovy mestského úradu.

Mesto Humenné – debarierizácia mestských komunikácií v rámci mesta, podpora charitatívnych organizácií a úzka spolupráca s členmi AOZPO SR i Únie nevidiacich a slabozrakých Slovenska.

Mesto Nemšová – debarierizácia peších komunikácií, priechodov pre chodcov a ďalších spoločenských priestorov v meste, vrátane debarierizácie jednotlivých spoločenských zariadení, kultúrno-osvetová činnosť a informačný servis pre ZP a ŤZP.

KATEGÓRIA SAMOSPRAVNE KRAJE:

Cena bez určenia poradia:

Žilinský samosprávny kraj – debarierizácia záhrady domova sociálnych služieb v Dolnom Kubíne, debarierizácia domova sociálnych služieb pre dospelých v Žiline, debarierizácia domova sociálnych služieb pre dospelých v Zubrohlave, debarierizácia domova sociálnych služieb pre dospelých v Tvrdošíne, debarierizácia bytových jednotiek a domova sociálnych služieb pre dospelých v Kysuckom Novom Meste, aktívna spolupráca s organizáciami ZP a ŤZP, vrátane podpory pracovno-rehabilitačných zariadení (napr. chránené dielne).

Tiež jeden zo spôsobov ako sa dá debarierizovať

Dobrý deň,

som ťažko telesne postihnutý - vozičkár. Vaše kúpališko navštevujem už niekoľko rokov Som držiteľom preukazu ZŤTP - S, som členom rady Republikovej Špecifickkej Organizácie SZTP a vozičkárov.

Ako člen rady som splnomocnený k rokovaniam so štátnou správou a organizáciami v oblasti riešenia problematiky občanov ťažko telesne postihnutých v rámci Slovenska. Objekt Vášho Relaxačno rehabilitačného strediska Horné Saliby je z pohľadu bezbariérovosti vybudovaný dobre. Vstupná rampa je síce trochu strmšia, ako predpisuje stavebný zákon, ale dá sa vozičkárovi s asistentom prekonať. Aj vozičkárske WC je priestorovo výborné, žiaľ chýbajú akékoľvek rukoväte, madlá, opierky, alebo niečo čoho by sa vozičkár s mokrymi nohami na dlažbe mohol chytiť. To isté platí aj o prezliekacej kabínke. Z tohto pohľadu, máte v názve Relaxačno-rehabilitačné, ale bez zábran ho môžu využívať iba zdraví ľudia. Takéto maličkosti by nám vozičkárom veľmi pomohli. O zdvíhaku do bazénu radšej mlčím, lebo toľko vozičkárov v Vám asi nechodí, ale keby ste ho mali, kto vie.

S pozdravom

Riečičiar

Reakcia na upozornenie

Dobrý deň

Ďakujeme za oslovenie. Na vaše námety uvádzame nasledovné vyjadrenia:

- a/ vstupná rampa spĺňa všetky normy stavebného zákona platného v čase schválenia projektu (r.2003) a v čase kolaudácie (r.2005)
- b/ kolaudácia stavby prebehla bez pripomienok a chýb na dodatočné odstránenie
- c/ konštrukcia stavby bazénovej haly nedovolí značné zásahy na dodatočné montáže rôznych zariadení, ale služby konajúci personál každému záujemcovi srdečne a rád pomôže.

Ďakujeme za prejavovaný záujem o zlepšenie našich služieb. Nie sme zaradený do siete zdravotníckych služieb a takto nie sme ani podporovaný zo strany žiadnych orgánov, čo samozrejme vplýva aj na našu konkurencieschopnosť voči iným zariadeniam.

S pozdravom

Ing.D.Szabó-konateľ spoločnosti

rieciar@centrum.sk

To: thermaltour@thermaltour.sk

Absolventi Pedagogickej fakulty Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre

Dňa 5.9.2007 sa otvorili brány UKF v Nitre a začal sa nový akademický rok. Rok ako každý iný – noví študenti, plní očakávania, starí „harcovníci“ so svojimi skúsenosťami, prísni pedagógovia, posluchárne, učebne ... No predsa to bol rok niečím iný, výnimočný. Do školských lavíc učební, posluchární zasadla skupinka študentov telesne postihnutých. Áno, v spomínanom akademickom roku začalo na Pedagogickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre študovať odbor technológie vo vzdelávaní externou formou dvanásť členov SZTP, RŠO ťažko telesne postihnutých a vozíčkárov Nitra.

Šesť semestrov spolu so svojimi nehendikepovanými spolužiakmi neúnavne absolvovali prednášky, často krátko aj napriek zdravotným ťažkostiam. Niekoľkí študovali popri zamestnaní, starali sa o rodiny, domácnosť. Štúdiu venovali svoj voľný čas, ale veľaokrát i prebdené noci. Tak postupne vnikli do tajov odborných predmetov, oboznamovali sa s nepoznaným, získavali nové vedomosti. Krok za krokom zdolávali testy, písomky, skúšky a indexy sa zaplňali hodnoteniami výsledkov ich práce. Azda aj preto bolo všetkým ľúto, že niekoľko študentov, i napriek veľkej snahe, sa muselo štúdia vzdať a predčasne ho ukončiť. Posledným a najťažším stupienkom v štúdiu, po ktorom bolo treba vystúpiť k cieľu, bola obhajoba bakalárskej práce a štátna skúška. 26.5.2010 šesť členov SZTP, RŠO ťažko telesne postihnutých a vozíčkárov – úspešne ukončilo štúdium na PF UKF v Nitre.

25.6.2010 v aule UKF, tr. A. Hlinku v Nitre v slávnostných talároch predstúpili pred dekanku prof. PhDr. Evu Szórádovú, CSc. absolventi: Ladislav Kollár, Andrea Molnárová, Marie Popová, Andrea Rošková, Jaroslav Sersen, Júlia Vrzalová, aby z jej rúk prevzali diplomy a bol im udelený titul „bakalár“.

Slávnostnej promócie sa zúčastnili:

prof. RNDr. Libor Vozár, CSc. – rektor Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, prof. PhDr. Peter Seidler, CSc. – prodekan pre vzdelávaciu činnosť, členovia Akademického senátu, doc. Ing. Jozef Dvonč, CSc. – primátor mesta Nitra.

Samozrejme nechýbali ani príbuzní, známi, priatelia a všetci tí, ktorí absolventom po celé roky štúdia držali palce a fandili im a teraz spoločne s nimi oslavovali ich úspech.

Bc. Júlia Vrzalová

Študovať nie je nikdy neskoro

Vďaka grantu Republikovej špecifickej organizácie SZTP ťažko telesne postihnutých a vozíčkárov som si mohol zrealizovať svoj dávny a už zabudnutý sen, študovať na vysokej škole.

V našom zväzovom časopise „Vozíčkar“ v lete roku 2007 som sa dočítal o projekte na podporu vysokoškolského štúdia ťažko telesne postihnutých, ktorý vypracoval náš predseda Viliam Franko spolu s docentom Jozefom Polákom. Išlo o externé vysokoškolské štúdium I. stupňa, v odbore „Tech-

nológia vo vzdelávaní“ na pedagogickej fakulte Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre, zastrešené Ústavom Technológie Vzdelávania. Tento projekt bol zameraný hlavne na stimul vzdelávania mladých absolventov stredných škôl, ktorí pre svoje telesné postihnutie nemohli pokračovať v ďalšom štúdiu pre architektonické bariéry (ďalej AB). Nová filozofia odstraňovania AB sa dostávala do povedomia našej populácie veľmi pomaly, i keď pred rokom 1989 sa telesne postihnutí integrovali medzi zdravú populáciu len sporadicky a v rámci svojich obmedzených možností, po zmene režimu z reálneho socializmu na parlamentnú demokraciu, naša organizácia a menovite náš predseda vyvinuli enormné úsilie na odstraňovanie nielen architektonických, ale aj psychologických bariér v našej spoločnosti. Prispeli k tomu pravidelné členské zasadania našej organizácie a sociálnorehabilitačné pobyty, na ktorých si členovia vymieňali svoje osobné skúsenosti, konfrontovali svoje ťažkosti a prostredníctvom fundovaných

Bakalári Jaroslav Sersen a Ladislav Kollár

prednášok o stále sa novelizujúcom sociálnom zákone, získavali poznatky o možných kompenzáciách svojho zdravotného obmedzenia. Zdravotne znevýhodnení občania bez pocitu menejcennosti začali tak hľadať svoje miesto v spoločnosti, presadzovať svoje oprávnené požiadavky na získanie potrebného vzdelania a takto získanú kvalifikáciu uplatniť pri hľadaní vhodného zamestnania.

Spomínaný projekt bol určený pre mladých adeptov štúdia, ale keďže sa neprihlásilo dostatočné množstvo záujemcov, ponuka sa rozšírila aj na vyššie vekové kategórie a pri zápise do prvého ročníka sa zišli budúci frekventanti štúdia rôzneho veku. Potešiteľné pre mňa päťdesiatnika bolo, že nie som najstarší a stretol som sa s mnohými kolegami taktiež skôr narodenými. A musím s odstupom času povedať, že práve my starší sme túto príležitosť študovať prijali najzodpovednejšie, lebo postupne z nášho krúžku odchádzali hlavne mladší.

Úskalia a problémov nebolo málo. Hneď na začiatku mi chýbali originály vysvedčení zo strednej školy a kópie z nich bolo treba doložiť k prihláške na vysokú školu. Začala turistika za chýbajúcimi vysvedčeniami na predchádzajúcu strednú školu, vysvetľovanie účelu vystavenia duplikátu dokladu o absolvovaní stredoškolského štúdia. Všade mi vychádzali ústretovo a podporovali moje odhodlanie študovať.

Absolvovali sme školenie na ovládanie univerzitného softvéru on line AIS a termín prvej prednášky, v októbri 2007

nás všetkých zoskupil do jednej prednáškovej miestnosti na štvrtom poschodí PF UKF, na Drážovskej ceste. Začínalo nás asi 38 externých študentov v jednom krúžku, z toho nás, členov zväzu, bolo 11 osôb. Prvý desaťhodinový blok prednášok z Enviromentálnej výchovy mala s nami Dr. Šipošová, ktorá nás cez prezentáciu v PowerPointe uvádzala do danej problematiky. Keďže bola našou ročníkovou tútorkou, počas prestávok nás oboznamovala s vyučovacím procesom na fakulte, s našimi povinnosťami a právami. Prednášky pokračovali v desať hodinových vyučovacích blokoch vždy v piatok a sobotu, ráno od ôsmej do pól štvrtej popoludní. Medzitým sa po dohode s prednášajúcim naplánoval termín skúšky, ktorý si vyžiadala zase fyzickú prítomnosť na fakulte.

Tento štýl štúdia bol trochu iný, ako sa pôvodne propagoval v našom časopise „Vozičkár“. My sme boli pripravení na klasické štúdium rozšírené o distančné vzdelávanie, tzv. „Blending Learning“, čo by si nevyžadovalo časté cestovanie do Nitry a späť. Navyše nás nepríjemne zaskočila správa, že hore spomínaný projekt ešte neprešiel schvaľovaním a pravdepodobne budeme za štúdium platiť zvyčajný poplatok ako naši intaktní kolegovia. Náročnosť štúdia, dlhé sedenie na prednáškach a cestovné náklady, ktoré mali byť refundované s projektu, značne fyzicky a finančne zaťažovalo našich ťažko telesne postihnutých kolegov na invalidných vozíkoch a po prvom semestri, ktorí sme všetci úspešne absolvovali, sme sa na prízemí fakulty zišli a rozhodovali, ako ďalej. Chut' študovať a pasovať sa s učením nechýbal nikomu. Ale náklady na to vynaložené, napriek tomu, že sme školné neplatili, sa u niektorých kolegov, zvlášť u tých, ktorí cestovali zo Štrby, Popradu, Nových Zámokoch, šplhali do takej výšky, že s príjmu invalidného dôchodku to nemohli pokryť a museli siahať na svoje úspory alebo zadlžovať sa u svojich príbuzných. Rozhodovanie nebolo ľahké. Možnosť študovať na vysokej škole sa nenaskytne pre zdravotne znevýhodneného každý deň. Navyše v bezbariérovom prostredí. Po zrelej úvahe tí, čo nemali ďalekú cestu do Nitry a mohli si cestovné uhradiť z vlastných nákladov, sa rozhodli ďalej pokračovať a kolegovia z trvalým bydliskom vzdialeným viac ako 100 km museli proti svojej vôli štúdium prerušiť. Z tohto dôvodu z našej skupiny odišli hneď traja kolegovia vozičkári a na konci prvého ročníka ukončili štúdium ďalší dvaja naši členovia z iných dôvodov. V priebehu druhého ročníka ukončilo štúdium mnoho našich intaktných kolegov a prednášková miestnosť na štvrtom poschodí sa postupne vyprázdňovala. Tu by som zdôraznil skutočnosť, že štúdium na pedagogickej fakulte UKF Nitra, v odbore Technológia vo vzdelávaní nebolo vôbec ľahké. V prvom ročníku sme mali prednášky s takých predmetov ako pedagogika, psychológia, filozofia, propedeutika, technológia vzdelávania, matematika, anglický jazyk, informatika, enviromentálna výchova. V druhom ročníku pribudli fyzika, mediálna výchova, matematická štatistika, architektúra počítačov. V treťom ročníku počítačové siete, elektronické vzdelávanie, tvorba www stránok, databázové technológie, skrátka predmety, ktoré zaberali širokú škálu prírodovedných a spoločenských oblastí. V každom semestri sme mali 10 až dvanásť skúšok, čo bolo veľmi náročné absolvovať fyzicky a na druhej strane aj psychicky absorbovať veľké množstvo vedomostí, v mnohých predmetoch napísať seminárne práce na 5 až desať strán. Mnohí boli v zamestnaní, museli si zosúladiť dovolenku s prednáškami a skúškami. Prednášajúci si vyžadovali prítomnosť študujúcich na prednáškach. Mnohí z nás, napriek tomu, že boli PN, museli prednášku nahradiť napísaním seminárnej práce.

Keď sa mám úprimne vyjadriť k škole ako takej, neľutujem vynaložené úsilie a čas strávený s príjemnými kamarátmi. Bolo nám spolu fajn a štúdium mi dalo rozhľad a aspoň malý ponor

do psychológie, filozofie a pedagogických vied. Som otvorený každému exaktnému poznatku a v rámci svojich obmedzených možností sa snažím naštudovať v každom predmete všetko, čo sa mi naskytne a čo moje psychické schopnosti dokážu zvládnuť.

Na druhej strane mi nedá spomenúť aj nedostatky súčasného vysokoškolského štúdia. Budem hovoriť o skúsenostiach na PF UKF Nitra, ale s informácií od náhodne opýtaných študentov iných univerzít, tento poznatok možno zovšeobecniť.

V pedagogike sme sa učili, že memorovanie a hustenie encyklopedických vedomostí patrí niekde do minulosti, do 17. až 19. storočia. Opak je pravdou. Celé naše štúdium bolo zamerané na pamäťové vedomosti a ich interpretácii pri ústnych skúškach alebo písomkách.

Štúdium na vysokej škole zo zameraním na pedagogickú profesiu ma nikdy neoslovovalo, lebo som postihnutý DMO. Moja dysartrická reč sťažuje interpersonálnu komunikáciu, čiže ako učiteľ alebo asistent učiteľa, čo je vlastne technológ vo vzdelávaní, je pre mňa nevhodné povolanie. Tento odbor ma prilákal propagáciou nadobudnutia vedomostí v odbore informatiky, kde som videl veľké možnosti, ako zlepšiť svoje zručnosti v praktickom ovládaní informačných technológií a získať tak šancu uplatniť sa na pracovnom trhu. Žiaľ, známa bolesť nášho školstva sa ukázala aj na našej fakulte. Šikovní informatici, ktorí vedia aj odovzdať svoje vedomosti ľudským spôsobom pohltí výrobná sféra a na škole ostanú nepedagogickí informatici. Vedomosti síce majú, veď svoje tituly nezískali pre nič za nič, ale nevedia ich odovzdať na prednáške svojim študentom. Možno ich charakterizovať krátkou vetou – „málo vysvetľujú, ale na skúške veľa žiadajú“. Trpia zjavne projekciou, v psychológii to znamená obranný mechanizmus, neuvedomelý prenos vlastných pocitov a impulzov. Polopatisťicky povedané, keď je to jasné mne, musí to byť jasné aj vám. Inak si to doplňte samoštúdiom.

A bez samoštúdia sa vysokoškolské štúdium zvládnuť určite nedá. Ja som musel vyvinúť veľké úsilie, aby som zvládol skúšky z matematiky, fyziky a informatiky. Všetkých známych naokolo som ponavštevoval a prosil som ich o pomoc s učivom, ktorému som nechápal, lebo som absolvent gymnázia s humanitnou vetvou. A môžem prehlásiť, že Boh mi vždy zoslal do cesty ochotných ľudí, ktorí si našli čas a pomohli mne aj mojim kolegom, ktorí mali podobné problémy s učivom.

Na mesiac máj 2010 budem spomínať dlho, asi do konca života. Musel som si zopakovať množstvo učiva zo všetkých troch rokov štúdia, čo znamenalo denne intenzívne si obnovovať už zabudnuté vedomosti. Na moju psychiku to bol riadny nápor. 26. mája prišiel deň štátnic. Štátnice pozostávali z obhajoby bakalárskej práce a zo skúšok z pedagogiky a technológie vo vzdelávaní. Tréma a strach boli väčšie ako samotný priebeh skúšok. Z nášho krúžku všetci úspešne zložili štátne skúšky a v podvečer dňa sme sa rozchádzali šťastní a hrdí zároveň, že sme prekonali seba samých. Dosiahnutý pocit sa dá prirovnať pocitu horolezca, ktorý zdolal určitú horu.

Záverom tohto článku vyjadrujem úprimnú vďaku Pánu Bohu, že mi dal odvahu a silu popasovať sa v mojom veku s tak náročným štúdiom a pomohol mi dotiahnuť štúdium až do úspešného konca. Spoločná vďaka nás absolventov bakalárskeho štúdia patrí aj nášmu predsedovi špecifickej organizácie, Viliamovi Frankovi, ktorý bol hlavný iniciátor tohto projektu vysokoškolského štúdia a v kooperácii s docentom Jozefom Polákom, CSc, riaditeľom Ústavu technológie vzdelávania pri PF Univerzity Konštantína filozofa v Nitre, vytvorili podmienky na štúdium ťažko telesne postihnutých.

Bc. Jaroslav Sersen

Končím členstvo

Ahoj Vilko,

týmto Ti oznamujem, že končím členstvo vo vašej organizácii v dôsledku ťažkej finančnej situácii. Vlni v októbri mi zomrela mamička, ktorá mi finančne veľmi pomáhala. Nakoľko mam nízky dôchodok z mladosti, ten mi stačí len na úhradu bytu, stravy a liekov. Už som odhlásila aj časopisy, ktoré som predtým odoberala.. Hoci som žiadala príspevok na úhradu bytu zo sociálneho oddelenia v Košiciach, ten mi odmietli dať, lebo vraj podľa výšky dôchodku nemám na to nárok. Koncom marca mesto sťahovalo platby za úhradu odpadu naraz na celý rok, bez možnosti odvolania, tak keď mi prvého apríla doniesla poštárka dôchodok, po zaplatení inkasa a stravy mi ostalo na ruke len 5 eur na celý mesiac, za ktorý mám platiť aj lieky. Bola som z toho zúfalá, v terajšej situácii nevládam platiť členské a v blízkej budúcnosti nie je u mňa nádej na zlepšenie finančnej situácie, dúfam, že ma pochopíš a nebudeš sa hnevať, že končím členstvo vo vašej organizácii. Ak by som potrebovala nejakú odbornú radu môžem sa na Teba obrátiť, aj keď nebudem členkou? Vďaka za pochopenie, želajúť všetko dobre Tebe a Milke.

S pozdravom ostáva bývala členka Vlnašova

Dni zdravia v meste Nitra

Mesto Nitra každoročne vyhlasuje projekt ZDRAVÉ MESTO NITRA cieľom je podpora zdravia a zdravého životného štýlu. Programová aktivita RŠO sú aj projekty vyhlásené mestom Nitra a aktívne zapájanie sa do týchto projektov. Akcie prebiehajúce pod týmto logom podporujú zdravý životný štýl a má všetkým najmä zúčastneným – telesne postihnutej mládeži pripomenúť aké je zdravie dôležité a nenahraditeľné. Naše občianske združenie využilo túto príležitosť podaním projektu a mestom nám bol projekt schválený. Projekt bol zameraný na prípravu a zhotovenie jedla ako sú pomazánky, nátierky, obložené misy, chlebíčky príprava nepečených sladkostí a nepečených prevrpaní, osviežujúcich maskrít ich naservírovanie podľa vlastnej fantázie.

Účastníci sa rozdelili na 6 skupín k jednotlivým stolom. Každá skupina mala za úlohu zhotoviť a vyzdobiť podľa svojej vlastnej fantázie z pripravených potravín a surovín, ktoré mali uložené na svojom pracovnom stole.

Cieľom stretnutia bolo zhodnotiť tvorivosť, nápaditosť ako aj šikovnosť všetkých zúčastnených jednotlivcov. Príprava jedla bola nielen náročná a zaujímavá ale aj bohatá.

Projekt poslúžil na zmiernenie sociálnych dôsledkov ťažko telesne postihnutých nie urobiť všetko za nich, ale naučiť sa žiť vlastným životom, ukázať tak vlastnú hodnotu a posilniť svoje sebavedomie a tak sa primerane začleniť nielen do spoločenského ale i pracovného prostredia.

Po ukončení bolo čo hodnotiť, pochváliť sa a samozrejme aj si zamaškovať. Odmenou za účasť bol vitamínový balíček.

Podakovanie patrí Mestu Nitra, pani Mgr.Barbaričovej za podporu a schválenie projektu a samozrejme usporiadateľom

Homolová Anna

Na sekretariáte RŠO SZTP Nitra sa kradlo

Zlodeji si na vládanie vytypovali občianske združenie ťažko telesne postihnutých a vozíčkárov.

Začiatkom mesiaca marec tohto roku sa zlodeji vládali na sekretariát organizácie vozíčkárov. Dokonca sa im to podarilo aj dvakrát do týždňa. Spôsob akým sa do miestnosti dostali bol vypáchanie vyklápacieho okna. Druhý krát tým istým spôsobom sa dostali do druhej vedľajšej miestnosti. Veci, ktoré odcudzili biolampu, ktorú si zapožičiavali členovia na liečenie dekubitov, PC zostavu komplet, zariadenie potrebné na pripojenie k internetu, hrebeňovú viazačku, laminátor preukazov, náhradné náplne do kopírky a tlačiarňami, poškodené stoly vylámaním zámky. Škody pre občianske združenie bolo dosť. Vyšetrovanie vládania bolo obvodným oddelením PZ Nitra skončené tak, že v prípade zistenia páchatela náhrada vzniknutej škody bude občianskemu združeniu nahradená v plnej výške.

Vážení priaznivci problematiky TTP

ASOCIÁCIA
TELESNE
POSTIHNUTÝCH
MOTORISTOV
SR

Asociácia telesne postihnutých motoristov SR / ATPM SR / pôsobí na Slovensku od roku 2000 a má viac ako 200 aktívnych členov. ATPM sa zaoberá hlavne poradenstvom pri výbere vhodnej úpravy automobilov a v oblasti návrhov na kompenzácie telesných postihnutí pre zabezpečenie mobility. Spolupracovala pri viac ako 400 úprav automobilov. Na toto leto a jeseň pripravujeme:

Pozvánka:

ATPM SR bude tento rok opäť organizovať členskú schôdzu v priestoroch AMC Martin, s.r.o.

Počas tejto schôdze bude už tradične všetkým členom vykonaná bezplatná prehliadka ich vozidiel a kontrola nastavení ich ručných ovládaní.

Schôdza sa bude konať 28.8.2010 od 10:00 v priestoroch AMC Martin, s.r.o.

Po schôdzi budeme môcť posediť a podiskutovať k otvoreným témam. Údaj o konaní schôdze je tiež zverejnený na stránke sponzora www.amc.sk. Prosíme všetkých členov ATPM SR, aby sa s nami spojili prostredníctvom e-mailu atmp@amc.sk alebo telefonicky na 0903 588 708 a oznámili nám svoju účasť a poslali nám námety na prerokovanie.

Ak máte záujem sa stať členom našej asociácie, máte jedinečnú príležitosť tak spraviť predom, alebo počas tejto schôdze, kde je pripravené aj privítanie nových členov.

Pozvánka:

V dňoch 23. – 25.9.2010 sa na výstavisku Incheby, a.s. Bratislava opäť koná výstava Non – Handicap 2010, ktorá je zameraná na prezentáciu pomôcok pre telesne postihnutých občanov. Tejto výstavy sa tak, ako každý rok, zúčastňuje aj naša Asociácia, kde budeme prezentovať novinku – robotizovaný strešný box Chair Topper na nakladanie a vykladanie invalidného vozíka bez pomoci ďalšej osoby. Vozidlo so zníženou podlahou upravenou na prevoz telesne postihnutej osoby na invalidnom vozíku. Tento automobil bude vybavený tiež nájazdovou rampou, ktorá zjednodušuje nakladanie takéhoto pasažiera. Jedná sa o novú úpravu, ktorú by sme chceli prezentovať našim telesne postihnutým občanom a pracovníkom úradov práce, sociálnych vecí a rodiny. Ďalším prezentovaným riešením bude vozidlo s automatickou prevodovkou v kombinácii s ručným ovládaním pedálov brzd a plynu. Počas výstavy sa tiež môžete stretnúť s pracovníkmi úradov práce, sociálnych vecí a rodiny. Ich vyššiu účasť očakávame 24.9.2010. Výstavu budú dopĺňať rôzne zaujímavé prednášky a konferencie zo sociálnej oblasti. Z minulých ročníkov výstavy vieme, že sú organizované zaujímavé prednášky nielen z oblasti kompenzácií telesných postihnutí ale aj z lekárskej oblasti.

Počas celého roku a tradične aj na tejto výstave sa stretávame s veľkým záujmom o informácie z našej oblasti a aj počas tejto výstavy Vám budeme k dispozícii s mojím kolegom a budeme sa snažiť Vám zodpovedať všetky Vaše otázky. Informujte svojich známych a priateľov prípadne tých, ktorí ešte na výstave alebo u nás v priestoroch AMC Martin, ešte neboli.

Týmto chceme všetkých čitateľov a priaznivcov pozvať na návštevu nášho stánku na spomínanej výstave, kde si budete môcť dohodnúť vyskúšanie vystavovaných modelov.

Ďakujeme Vám za podporu a priazeň, ktorú nám prejavujete a ktorá nás zaväzuje k ešte väčšej aktivite a tešíme sa na Vašu účasť na našich akciách.

S pozdravom

Jaroslav Turcer, riaditeľ ATPM SR

ASOCIÁCIA TELESNE POSTIHNUTÝCH MOTORISTOV SR

Sídlo: TOMÁŠIKOVA 4219, 036 01 MARTIN

Právna forma: OBČIANSKE ZDRUŽENIE

IČO: 37803557

TEL.: 043/428 99 73, TEL./FAX: 043/428 99 72,

e-mail: atpm@amc.sk

Kultúra Voľný čas POHODA Pre Vás pripravuje Milka

Slovenský zväz telesne postihnutých

POZVÁNKA

na XIV. ročník benefičného koncertu Slovenského zväzu telesne postihnutých pod názvom

„Umelci srdcom“,

ktorý sa bude konať z príležitosti 20. výročia vzniku Slovenského zväzu telesne postihnutých dňa 17. októbra 2010 o 14.00 hodine vo veľkej sále Domu odborov (bývalý Istropolis), Trnavské múro 1, Bratislava. Na XIV. benefičnom koncerte SZTP budú účinkovať obľúbení a populárni umelci, ktorí chcú potešiť našich telesne postihnutých divákov svojim vystúpením. Svoj talent a umenie venujú zo srdca všetkým účastníkom koncertu nezištne a bez nároku na honorár.

Účinkovať budú: doplníme po potvrdení účinkujúcich

Výťažok z benefičného koncertu Slovenský zväz telesne postihnutých použije na humanitné akcie pre telesne postihnutých a zveľadenie svojho sociálne – rehabilitačného centra Relax v Štúrove.

Príspevok na koncert je 6,- €/osoba, 3,- €/vozičkář a dieťa. V prípade záujmu kontaktujte nás na tel. č. 02 / 6381 4478, príp. 0905 911 147 alebo e-mailom baryery@sztp.sk, sztp@sztp.sk

Objednávky prosíme zasielať do 14.9.2010, aby sme spätne mohli zasielať akceptačné listy s uvedením čísla účtu a VS kvôli úhrade.

Informáciu o konaní benefičného koncertu šírte medzi svojimi známymi
Tešíme sa na Vašu účasť.

Za organizačný štáb Bc. Oľga Bohuslavová

Toto nás čaká...
Striebro vo vlasoch
Zlato v zuboch
Kamene v ľadvinách
Cukor v krvi
Olovo v nohách
Železo v ciebach
A nevyčerpatelne
zásoby plynov...
Ani sme netušili, že
za života nahromadíme
takéto bohatstvo...

Na políciu príde občan:

- Ja som vám včera
ohlásil, že mi ukradli peňaženku.
Prišiel som odvolať udanie, lebo
peňaženku som medzitým našiel
doma.
- Neskoro. Zloděja sme už chytili

Príde policajt do bytu jedného muža:

- Pane, vaša žena bola zatknutá!
- Čože? Este raz?
- Vravím, že vaša žena je vo väzení!
- Nerozumien, znovu!
- Sakra chlape, tvoja žena sedí v
base, si hluchý?
- To nie, poručík, ale dobrú správu
môžem počuť aj stokrát.

Rozprávajú sa dvaja kamaráti:

„Ja som mal veľmi ťažké detstvo.
Bolo nás päť, ja som bol najmladší,
boli sme veľmi chudobní a musel
som nosiť oblečenie po starších
súrodencoch.“
„Ale však to predsa nie je zriedkavé.“
„To nie, no ale z nás piatich som bol
jediný chlapec!“

PREDÁM

Predám zánovnú štvorkolku pre starších či menej mobilných
Je vo výbornom stave. Cena 750,-€.
Kontakt: obchod.6f.sk@gmail.com Tel.: 0908 717535

Predám ŠKODA felicia Combi, rok výroby
2000. Najazdené 58.000 km,
tmavozelená farba s ručným ovládaním pre ŤTP. Pohon
Benzín – plyn (LPG)
Cena dohodou.
Kontakt.: 0908 655 209

Ukončenie ďalšieho kroku v dostavbe PARALYMPIJSKEHO CENTRA V PIEŠŤANOCH

Dátum: 29.07.2010 | Rubrika: SPV |

Paralympijské centrum a.s. zverejňuje výsledok verejného obstarávania postupom užšia súťaž na výber zhotoviteľa viacúčelovej športovej haly a prechodného ubytovacieho zariadenia.

Paralympijské centrum a.s. zverejňuje výsledok verejného obstarávania postupom užšia súťaž na výber zhotoviteľa viacúčelovej športovej haly a prechodného ubytovacieho zariadenia (oznámenie o vyhlásení verejného obstarávania bolo zverejnené vo Vestníku verejného obstarávania č. 246/2009 zo dňa 23.12.2009 pod zn. 07539-MUP). Z trojice uchádzačov, ktorí sa zapojili do užšej súťaže bola ako najlepšia komisiou vyhodnotená

ponuka od spoločnosti **Bolton, s.r.o.** z Nového Mesta nad Váhom. Zákazka v hodnote **23 595 096,98 €** má byť financovaná aj prostredníctvom Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Európskeho sociálneho fondu.

Účelom stavby je vybudovať objekt viacúčelovej športovej haly a prechodného ubytovacieho zariadenia, ktoré bude poskytovať služby rehabilitačného charakteru, služby športového vyžitia ľuďom s pohybovým obmedzením, hlavne v období po prepustení zo zdravotníckeho zariadenia bezprostredne po úraze, ale aj v priebehu ďalšieho života, ako aj administratívne služby. Viacúčelová športová hala bude zároveň využívaná

pre športové a spoločenské aktivity mestského, regionálneho a medzinárodného významu.

Navrhovaná stavba bude pozostávať z dvoch častí - z viacúčelovej športovej haly a prechodného ubytovacieho zariadenia, vytvárajúcich jeden architektonický celok. Samotná hala bude obsahovať dve tenisové ihriská, tri stolnotenisové a jedno univerzálne ihrisko so stavebnou prípravou pre basketbal a volejbal. Hľadisko pre divákov je riešené pri športových podujatiach pozdĺž haly. Pri spoločenských podujatiach bude využívané stupňovité posuvné hľadisko. V zmysle podpísanej ZoD je plánovaná doba výstavby 18 mesiacov.

Handikepovaní ľudia môžu ukázať svoj talent

Aj tento rok sa v priestoroch SOŠ Na Pántoch v Bratislave uskutoční 10. ročník celoslovenskej Abilympiády - súťažnej prehliadky pracovných schopností a zručností zdravotne postihnutých ľudí, ktorú organizuje Zväz telesne postihnutých mládeže v spolupráci s Ideálnou Mládežníckou Aktivitou, Úniou nevidiacich a slabozrakých Slovenska. Inštitútom pre pracovnú rehabilitáciu občanov so zdravotným postihnutím a SOŠ a Odborným učilištom pre žiakov so sluchovým postihnutím. Začiatkom októbra od 7. - 10. 10. sa stretne niekoľko talentovaných súťažiacich, ktorí si zasúťažajú v 23. disciplínach.

Minulý rok sa tejto prestížnej akcie zúčastnilo približne 150 ľudí z celého Slovenska, ktorí súťažili v 19. disciplínach. Medzi najatraktívnejšie súťaže patrilo maľovanie vodovými farbami na papier, modelovanie z hliny, vyšívanie krížikovým stehom, reportážna fotografia, cukrárstvo, kaderníctvo a ozdobovanie medovníkov, povedal hovorca Abilympiády Martin Buzna.

Pre víťazov jednotlivých kategórií budú pripravené hodnotné vecné ceny a zároveň miestenka na 9. celosvetové finále Abilympiády, ktoré sa bude konať v roku 2011 v Južnej Kórei. Na predchádzajúcej celosvetovej Abilympiáde v japonskom meste Shizuoka v roku 2007 získali hendikepovaní reprezentanti Slovenska jednu bronzovú medailu, čo bol najlepší výsledok spomedzi európskych krajín.

Pre niektorých súťažiacich je Abilympiáda jediný spôsob prezentácie a spoznania nových kamarátov. Preto ak sa chcete prihlásiť do 31. augusta 2010 alebo máte záujem sa dozvedieť viac informácií o Abilympiáde navštívte internetovú stránku www.abilympiada.sk, kde nájdete aj prihlášku.

Doplňujúce informácie:

„Cieľom súťaže je dokázať zdravému obyvateľstvu, že postihnutý človek môže byť rovnocenným partnerom pri vykonávaní pracovnej činnosti,“ doplnil hovorca Abilympiády Martin Buzna. V zahraničí aj u nás sa ako oficiálny názov tejto prestížnej akcie používa anglické slovo Abilympics - v poslovenčenej podobe Abilympiáda, ktoré vzniklo zložením zo slov „Olympics of Abilities“, teda olympiáda schopností. Prvá Abilympiáda sa na Slovensku konala v decembri 1994. Pre Slovensko bol tiež dôležitý rok 1997, kedy sa Zväz telesne postihnutých mládeže odhodlal na zasadnutie Internacional Abilympisc kandidovať na uskutočnenie V. medzinárodnej Abilympiády. Od roku 1995 sa slovenskí talentovaní zdravotne postihnutí ľudia zúčastňujú aj celosvetových Abilympiád, kde dosahujú vynikajúce úspechy. Za pätnásť rokov reprezentovali Slovensko na celosvetových olympiádach schopností v Japonsku, v Austrálii, v Českej Republike a v Indii, odkiaľ priniesli 11 medailí.

Zľavy od Orange Slovensko

Zľavy od Orange Slovensko pre držiteľov ZŤP preukazov (SPV)

Telekomunikačný partner SPV spoločnosť Orange Slovensko sa dlhodobo angažuje v pomoci a podpore zdravotne znevýhodnených občanov. Najnovšie prichádza s novinkou, v rámci ktorej si držiteľ ZŤP preukazov s červeným pásikom môžu uplatniť zľavu na Mobilný Orange Internet s mesačným poplatkom už od 7 eur. celý článok: <http://www.spv.sk/aktuality/zlavy-od-orange-slovensko-pre-drzitelov-ztp-preukazov>

10. majstrovstvá sveta IPCA

V porovnaní so šachovými výpravami Ruska, Ukrajiny či Chorvátska a ďalších krajín sveta cestovala Slovenská výprava na jubilejné 10. Majstrovstvá sveta TPŠ do viac ako 700 km vzdialeného Poľského mesta Bialystok len vo veľmi skromných podmienkach a bez realizačného tímu. Slovenskú trojčlennú výpravu tvoril majster SR z roku 2008 Juraj Zavarský, juniorská majsterka SR Nikola Konkolová a ja ako sprievodca Nikolky.

Juro Zavarský

Obaja naši šachisti hrali v hlavnom „A“ turnaji. Tento turnaj hralo celkom 18 šachistov zo siedmich štátov sveta. Z toho 4 ženy a 2 juniory. Okrem 13 ročnej Nikoly hral v turnaji aj 17 ročný juniorský majster Ruska Doronkyn Grigory.

V konečnom poradí obsadil Juro Zavarský veľmi pekné 4. miesto hneď za 3 hráčmi z FIDE 2300 a viac. Veľká škoda trochu taktickej remízy v siedmom kole a jedinej prehry v 8 kole. Juro bol až do ôsmeho kola na 2.-3. mieste. Z majstrom sveta IPCA Juro v

druhom kole hravo remizoval! Až 50% hráčov turnaja tvorili ruskí šachisti a tí si Jura strážili.

„Bol to silný turnaj“, hodnotí Juro a pokračuje, „dve štvrté miesta na majstrovstvách sveta, to je pre nás aj pre celé Slovensko veľký úspech. Škoda, že tento rok nebola nominácia na šachovú olympiádu. Mohol som sa jej zúčastniť a hrať z najlepšimi šachistami sveta. Som veľmi spokojný aj s tým, ako hrala Nika, za 2-3 roky bude tie rusky porážať. Veľký diplomatický úspech je aj to, že sme prehlasovali na kongrese Rusov a Chorvátov a 11. majstrovstvá sveta IPCA sa budú konať na Slovensku!“

Nikola uhrala na turnaji len pol bodu a to z Ruským juniorským majstrom a v turnaji skončila posledná. Okrem poslednej partie, ani v jednej z prehraných partií neprehrávala viac, ako o pešiaka!! Naopak, materiálne aj vyhrávala, ale

nezvládla koncovky so šachovo skúsenejšími hráčmi. Z majstrovstiev si doviezla diplom za 4. miesto v kategórii žien. Len o jednu priečku lepšie ako Nikola v celkovom hodnotení teda 17-tá skončila Ruska, ktorá si z majstrovstiev domov odviezla okrem diplomu za 3. miesto, honosný pohár, slušnú sumu € a na viac bude IPCA reprezentovať na Šachovej olympiáde! Juniorsky majster Ruska skončil na 16. mieste. Oba juniory, Grigory aj Nikola dostali medaile za 1. miesta v juniorských kategóriách.

Čo o pobyte v Poľsku hovorí Nikola?

„Na tak, silne obsadenom turnaji som ešte nehrala. Priemerne FIDE mojich súperov bolo viac ako 1900. So svojím výkonom nie som celkom spokojná, mohla som hrať lepšie. Zažila som ale veľa zážitkov. Pri predstavovaní hráčov ma predstavili že som z Ruska a k menu mi dali Rusku vľajku. Chorváti pokiaľ ma neuvideli si mysleli, že som chlapec Nikola. Zistila som že nerozumiem nič anglicky, i keď sa ju učím v škole už tri roky. Nerozumela som nič vlastne skoro nikomu. Trochu Poliakom a Rusom. Boli sme sa pozrieť aj v Litve a tu má prekvapili nekonečné dlhé rovné úseky cesty. Tiež ma prekvapilo, že v Poľsku nie sú diaľnice a značenie začiatkov a koncov obcí som nepochopila vôbec. Zjedla som aj červené mäso z ryby, ktorú mi ponúkli Rusi. Zistila som, že aj cudzí postihnutí šachisti sú dobrí, skoro ako ti naši. A veľmi má potešilo, ako o mojich partiách hovorili Ruskí tréneri a náš pán tréner Zavarský. Musím sa ešte veľa učiť!“

Slovenská výprava „zabodovala“ aj na diplomatickej úrovni. Na kongrese, ktorý sa konal počas majstrovstiev sme presvedčili všetky delegácie a 11. ročník Majstrovstiev sveta sa bude konať od 1.6. do 10.6. 2011 v Ružomberku! Pri hlasovaní sme vyhrali pred Ruskom a Chorvátskom.

Taktiež sme dostali od vedúcej Ruskej výpravy zatiaľ ústnu pozvánku na 10 dňový šachový turnaj v marci 2011 pre troch juniorov TP a V SR a ich realizačný tím v Soči v Rusku. Celý pobyt našej výpravy okrem cestovného hradí Ruské ministerstvo športu. Všetky tieto úspechy nás potešili a ani si netrúfam odhadnúť, čo bude nasledovať ďalej.

Tu teraz je na mieste poďakovať sa tým, bez ktorých by sme to neboli dosiahli, nášmu ŠTK za nomináciu na majstrovstvá, VV SZTPŠ za odsúhlasenie a pridelenie finančnej dotácie, ďalším našim sponzorom SCP Ružomberok, OŠK Stankovany - Rojkov, Obec n e m u zastupiteľstvu obce Stankovany, obecnému zastupiteľstvu obce Ľubochňa, Základnej škole Ľubochňa, predsedovi okresného zväzu TP Ružomberok a pánovi Petrovi Šimovcovi z Nového Mesta nad Váhom.

**Ďakujeme
Vám.**

Ing. Emil Konkol

XXXII. Majstrovstvá SR v šachu TPaV

25.6. - 2.7.2010 Remata - Handlová

V dňoch 25.6. - 2.7.2010 sa konali 32. majstrovstvá Slovenska v šachu telesne postihnutých Súťažilo 18 šachistov, (dva sa zúčastnili na MS v poľskom Białystoku), spolu telesne postihnutí a vozičkári. Hralo sa podľa pravidiel FIDE schválených na 75. kongrese FIDE v Calvii (Malorca), ktoré nadobudli účinnosť 1. júla 2005, každý s každým.

Tempo hry bolo 30 ťahov za 1,5 hodiny a 60 minút do ukončenia partie.

Ing. I. Longauer,
ústredný rozhodca

O konečnom poradí rozhodoval väčší počet získaných bodov, stredný Bucholz, Bucholz a progres.

Výsledky:
(viď tabuľky)
Víťazom bleskového turnaja

sa stal Ján Magáč.

Boli vyhodnotené aj najkrajšie partie turnaja v oboch kategóriách, Stojaci: Marián Prekop - Milan Marvanyi. Vozičkári: Viliam Franko - Marek Petko

Turnaj mal bojovný a vyrovnaný priebeh. Priniesol mnoho zaujímavých a náročných súbojov, keď veľakrát rozhodovali okrem vlastného majstrovstva aj pevnejšie nervy a športové šťastie.

O víťazoch sa rozhodlo až v záverečných kolách.

Počas súťaže som riešil niektoré sporné situácie v zmysle príslušných článkov Pravidiel.

Ako rozhodca som vždy vystupoval v duchu platných Pravidiel FIDE, konal pre dobro turnaja a uplatňoval absolútnu objektivitu. Spolu s kompetentnými sme vykonali všetko, aby sa aj v týchto tropických horúčavách, ktoré nás sprevádzali až do predposledného kola, zabezpečili dobré hracie podmienky. Bol zabezpečený pitný režim a primerané občerstvenie počas hry.

Touto cestou chcem poďakovať všetkým zúčastneným hráčom za ambiciózny prístup k hre, vysoké nasadenie, bojovnosť a snahu dodržiavať pravidlá hry. Tiež ďakujem pánovi riaditeľovi majstrovstiev SR Viliamovi Frankovi za materiálne zabezpečenie turnaja a

výbornú organizáciu.

Ďalej technickému riaditeľovi pánovi Stanislavovi Kuchyňovi za jeho trpezlivý prístup a počítačové spracovávanie priebehu a výsledkov turnaja.

Marián Prekop, majster Slovenska, ŠK TPaV Nitra

Igor Longauer,
ústredný rozhodca šachu

Medailisti z XXXII. M-SR v šachu TPŠ 2010

Skupina Telesne postihnutí

Por.	Los	Meno	Rtg	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Body	SB.Son
1	1	PREKOPP Marian	1955	*	½	1	½	1	1	1	1	1	1	8,0	30,00
2	8	KUCHYŇA Stanislav	1984	½	*	0	1	1	½	1	1	1	1	7,0	25,00
3	5	MARVANYI Milan	1847	0	1	*	½	½	1	1	1	1	1	7,0	24,50
4	2	KANOŠ Peter	1703	½	0	½	*	1	1	1	1	1	1	7,0	23,50
5	9	KARA Rudolf	1743	0	0	½	0	*	1	1	1	0	½	4,0	13,25
6	4	KARNEK Ján	1777	0	½	0	0	0	*	½	1	1	1	4,0	10,25
7	10	ZIČHO Tony	1556	0	0	0	0	0	½	*	0	1	1	2,5	5,00
8	7	VOLF Milan	1640	0	0	0	0	0	0	1	*	1	½	2,5	4,75
9	6	POTOČÁR Rudolf	1644	0	0	0	0	1	0	0	0	*	½	1,5	4,75
10	3	BENKO Jozef	1618	0	0	0	0	½	0	0	½	½	*	1,5	4,00

Skupina Vozičkári

Por.	Los	Meno	Rtg	1	2	3	4	5	6	8	Body	SB.Son
1	5	MAGÁČ Ján	1627	*	1	½	½	1	1	1	5,0	12,50
2	1	DIRNBACH Marcel	1000	0	*	½	½	1	1	1	4,0	8,50
3	3	PETKO Marek	1492	½	½	*	1	0	½	1	3,5	10,00
4	6	BRADA Ľubomír	1618	½	½	0	*	1	½	1	3,5	8,50
5	2	FRANKO Viliam	1438	0	0	1	0	*	1	0	2,0	5,50
6	7	ŠURINA Ľudovít	1000	0	0	½	½	0	*	1	2,0	4,50
7	4	FRANKOVÁ Emília	1000	0	0	0	0	1	0	*	1,0	2,00

Šport pomáha pacientom späť do života

Dátum: 14.06.2010 | Rubrika: SPV |

Národné rehabilitačné centrum (NRC) Kováčová bolo v dňoch 10. – 11. júna dejiskom v poradí už XXII. športových hier pacientov tohto zariadenia. Zmyslom týchto hier je vrátiť pacientov späť do života pomocou športu, prípadne im v tomto smere aspoň pomôcť. Okrem športových aktivít sa počas dvoch dní pravidelne konajú aj sprievodné kultúrne podujatia.

Opäť nechýbali na oblohe albatrosy a parašutisti, štandardné i latinskoamerické tance v podaní tanečníkov na vozíku a najmä symbolická jazda okolo areálu ústavu v rámci kampane „Na kolesách proti rakovine“. Už tradične prichádzajú športujúcich pacientov podporiť slovenskí paralympionici. Tohto roku do Kováčovej opäť zavítali Ján Riapoš, Alena Kánová, Veronika Vadovičová, Peter Mihálik, Andrej Meszáros a ďalší.